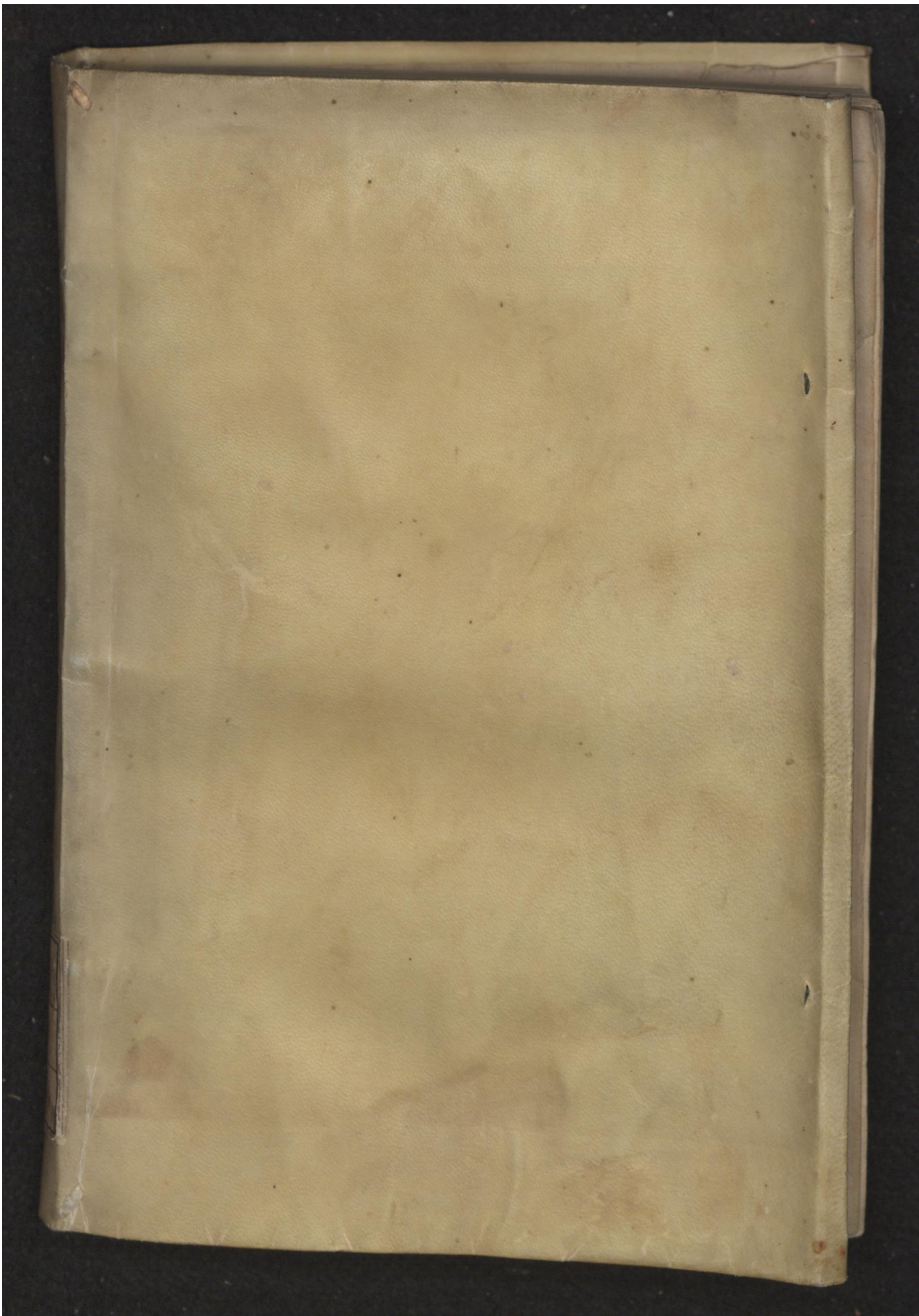
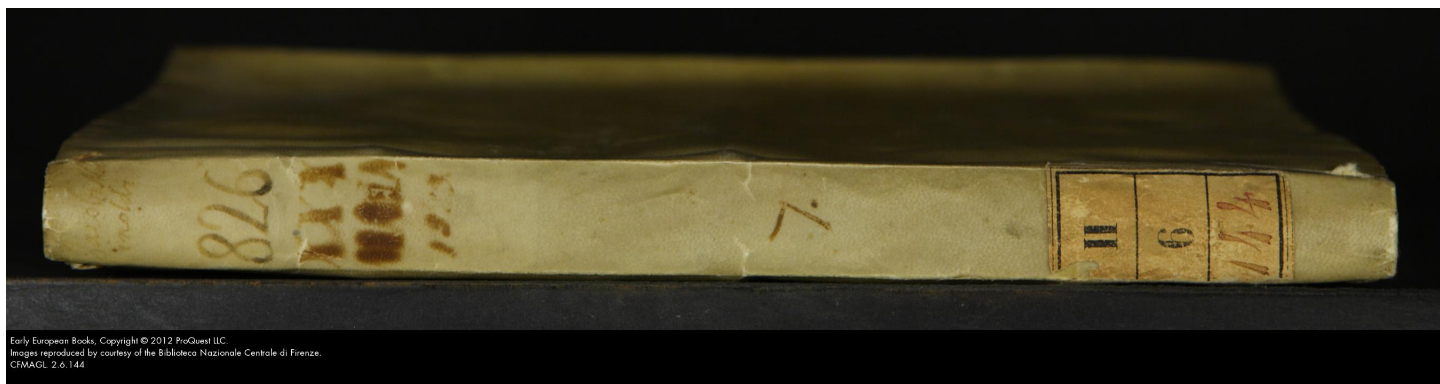
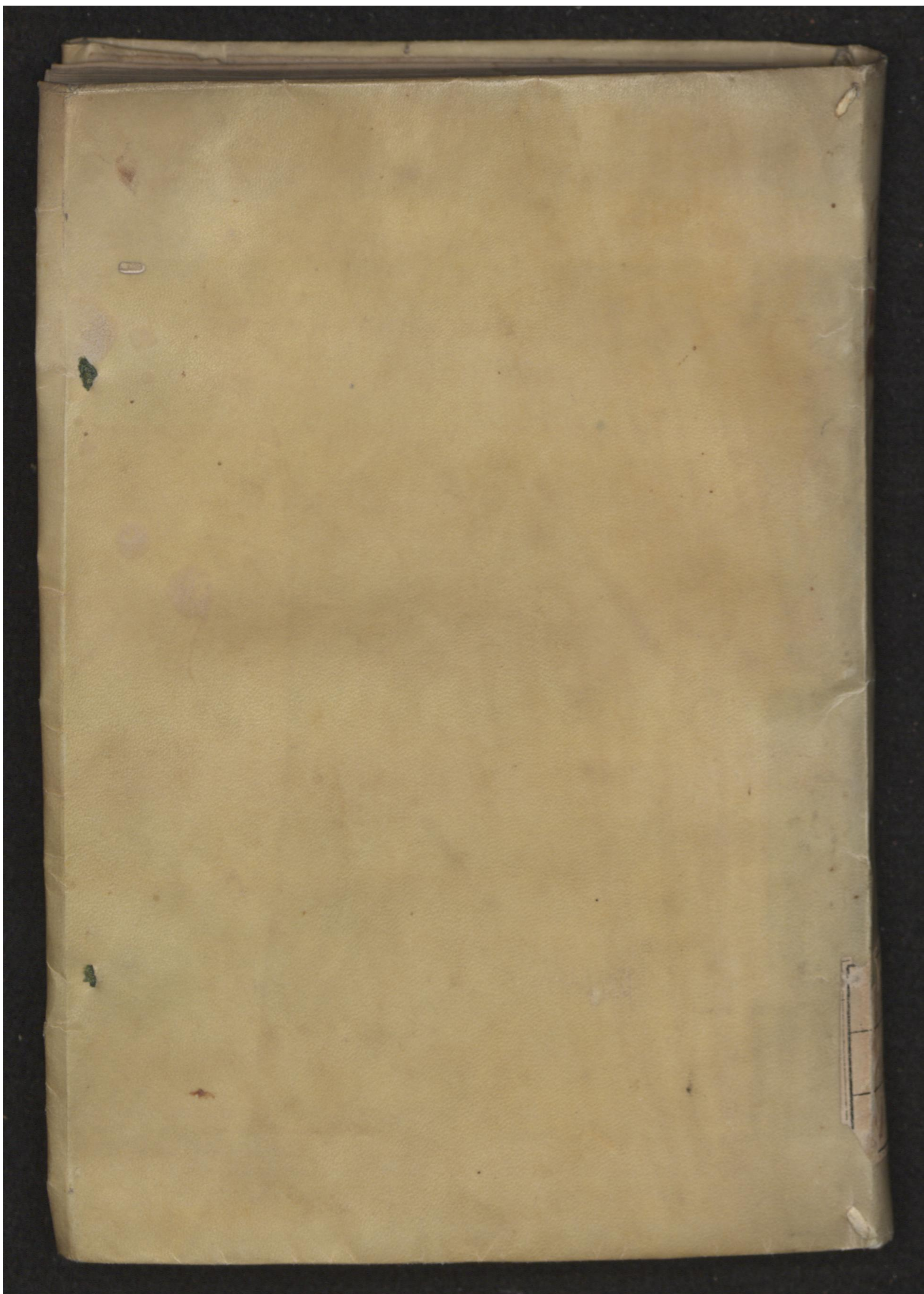
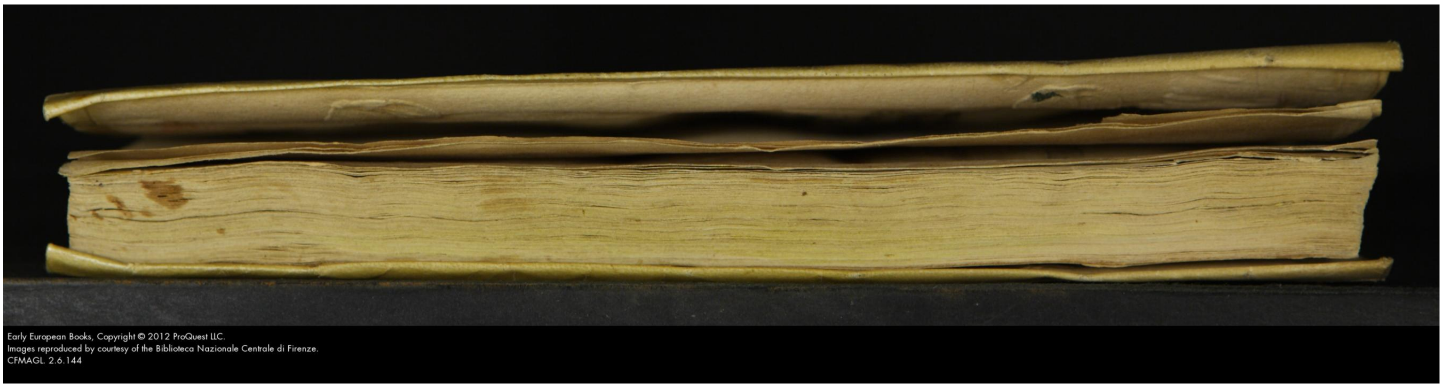

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.144

FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

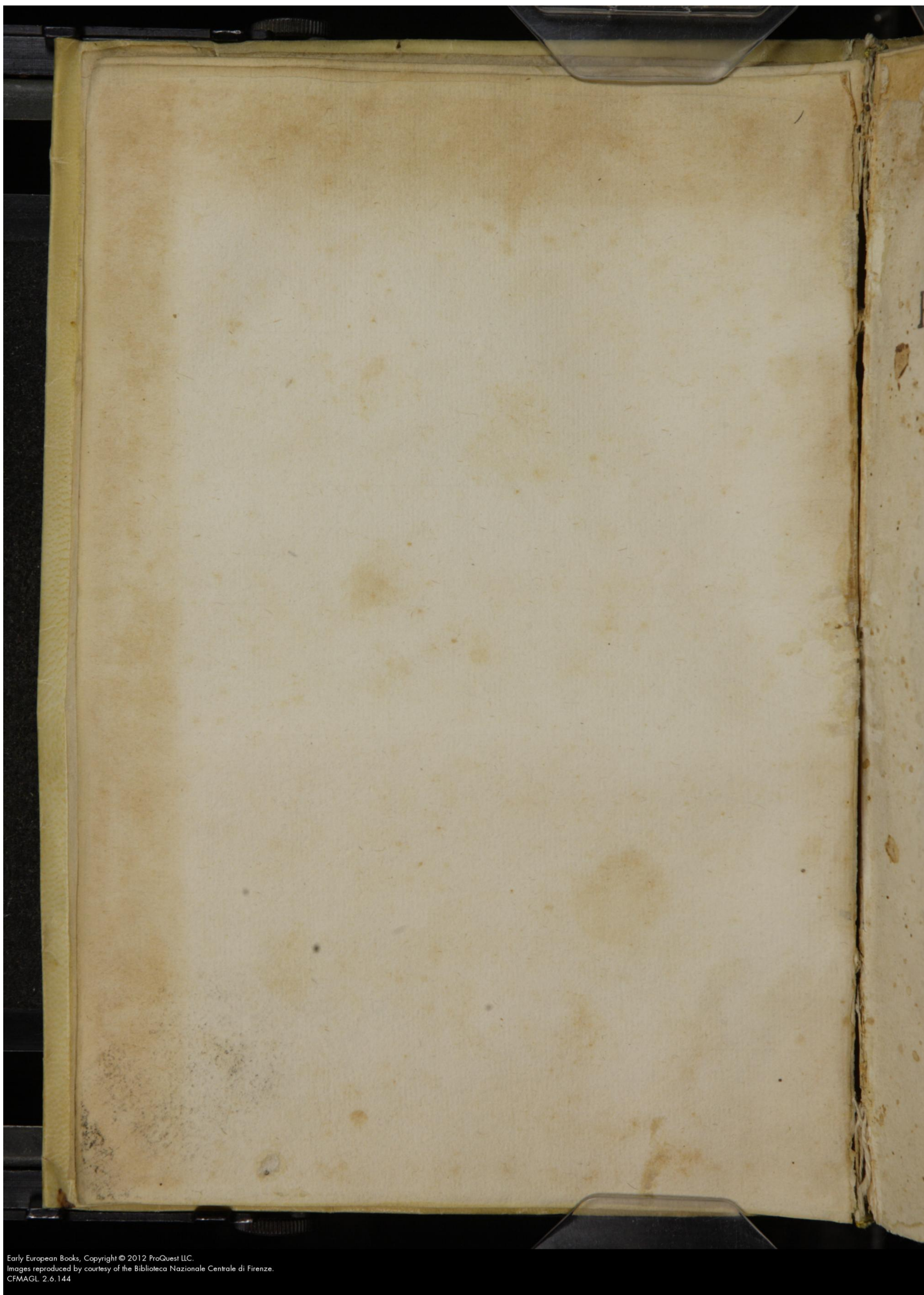
426

XXX

MAINOL

1573

Della Corona

IACOBI MAINOLDI GALERATI CREMONENSIS

DE TITVLIS

PHILIPPI AVSTRII

REGIS CATHOLICI

LIBER.

ATQVE IN IPSAS TITVLORVM Successiones Tabulæ.

Index Capitum.

Bononiæ, Apud Peregrinum Bonardum.
Venia à Superioribus Concessa.
M. D. LXXIII.

IACOBI MAINOLDI GALERATI
CREMONENSIS
DE TITVLIS
PHILIPPI AVSTRII
REGIS CATHOLICI
LIBER
AD EVNDEM PHILIPPVM
SERENISS. AC POTENTISS.
REGEM ET C.
Dominum ſuum clementiſs.

NTIQVISSIMAM, *ac potentiſsimam* AVSTRIAM *gentem veſtram, Sereniſsime, ac Maxime* REX PHILIPPE, *reliquas omnes, quæ Chriſtiano continentur orbe, familias longè & ſanguinis ſplendore, & opum amplitudine ſuperare, neminem eſſe arbitror adeò ab humanarum rerum cognitione remotum, qui prorſus ignoret. Etenim, ſi præclaros dignitatum eius titulos contemplemur, continuò nobis ſe ſe*

offerunt Principes nouem, cùm ceteris virtutis, ac sapientiæ laudibus ornatissimi, tùm eo nomine maximè hominum memoriæ commendati, quòd supra trecentos abhinc annos ad altissimum Imperij Romani fastigium quasi continuata honoris serie felicissimis auspicijs ascenderunt. si verò multiplices, variasq; eius, ac latas ditiones inspiciamus, profectò apparet, non celeberrimam solùm, & pulcherrimam quamq; Europæ partem à vobis iusto iam pridem dominatu teneri, sed nouum etiam, & priscis prorsus incognitum terrarum orbem, atq; latissimum ipsum vltimarum regionum tractum vestris armis, auspicijsq; subactum esse. Verùm vt hæc omnes oculis cernimus, atq; tacita perculsi admiratione suspicimus, sic vnde tantæ, & tam multæ ad vos ditiones, ac tituli permanauerint, pauci hoc tempore aut scire studuimus, aut quæsitum, inuestigatumq; cognouimus. Est autem res cùm per se cognitione dignissima, tùm vsu in primis, atq; vtilitate fructuosissima. Neq; enim aut præstantius quicquam esse potest, quàm præclaras cùm aliorum, tùm eorum præcipue, sub quorum ditione, atq; imperio sis, origines, atq; incrementa perspicere. neq; vtilius aliquid, quàm eorum, qui longa in terris imperiorum serie dominantur, iura vniuersa tenere. Sic enim fit, vt his cognitis, atq; animo comprehensis eos & admiratione prosequamur maiore,

maiore, & obsequio complectamur alacriore. Quæ caussa effecit, ut ego, qui Cremonæ, id est, in imperio vestro natus, & educatus sum, iam inde à primo ætatis exordio tantarum rerum admiratione captus, incredibili semper earum cognoscendarum studio arserim. Quod cum procedente tempore magis, magisq; in dies accenderetur, demùm ætate iam ad historiarum notitiam, iudiciumq; maturescente erupit, meq;, ut opus aggrederer, licet multis difficultatibus implicitum, compulit. Itaq; omnibus, quæ parare potui, scriptorum ad hanc rem pertinentium monumentis diligenter animo, & ratione lustratis, atq; eruditorum etiam hominum publicis in gymnasijs accuratè sententijs exquisitis, breuem de Maiestatis Vestræ Titulis commentarium scripsi: in quo rationem universorum exposui, quantum aut tacita ipsa, quæ legi, monumenta indicare, aut viuæ doctorum hominum, quos consului, voces suggerere potuerunt. Hoc autem totum ut in vestro etiam multò illustrissimo nomine publicarem, primùm me insignis gloriæ vestræ studium incitauit, deinde verò patris quoq; mei Io. Baptistæ Mainoldi Iurisconsulti non obscura voluntas adduxit. Impius enim mihi visus sum, si ditioni vestræ subiectus non omne ad excolendam vestræ dignitatis amplitudinem studium, & curam meam conferrem. Ingratus verò

etiam,

etiam, si cum ipsa de patre meo bene sensisse multis editis argumentis visa sit, non aliqua, si possem, ratione vicariam eius in referenda gratia operam, officiumq; subirem. Precor autem Deum, ut quemadmodum familia vestra domesticis prudentiæ, ac fortitudinis nixa subsidijs ad tantum fastigium rerum ascendit, sic ductu præcipuè, atq; auspicijs vestris, Rex Potentissime, ad multò quoq; maiora, atq; altiora perueniat. Quod breui futurum non despero, si salutaribus Maiestatis vestræ consilijs, prosperisq; inceptis Deus ipse, ut instituit, benignius aspirarit. cui non solùm ad inuadendos hostes suos egregiam adhuc semper mentem, verùm etiam ad perdomandos felicitatem incredibilem impertiuit. Nunc de Titulis partis scribere ordiar, si prius pauca quædam, unde sequens illustretur disputatio, proponam. Quare nè Maiestatem vestram verborum multitudine diutius onerem, cum bona eius venia hinc huius tractationis initium capiam.

DE TITVLIS DIGNITATVM Laicarum apud Christianos.

MNIVM *dignitatum tituli, quibus hodie Principes Christiani utuntur, & multi, & certis inter se gradibus ordinati, aut à Pontifice Romano instituti, aut certè ab eodem confirmati sunt. Cui Christiani in terris tanquam vero, & summo Christi vicario, atq; omnium rerum parenti maximum cultum meritò præbuerunt. Ceterùm imperantibus Romanis hoc Pontifex ius sibi non vindicauit, vel quia propter exiguum Christianorum numerum, & agrestem tyrannorum immanitatem ingens eius auctoritas, atq; potentia delitescebat, vel quia integro eorumdem imperio nulla ditio, quæ alienaretur, extabat. Romano verò Occidentali euerso Imperio, atq; in diuersa quasi membra distracto, cum ex barbaris alij alias prouincias occupassent, & se nouis dignitatum titulis exornarunt, & post etiam alios exornare instituerunt. Qui vt firmiores, atq; apud populos iustiores essent, Pontificis auctoritate corroborati sunt, cum turpe prorsus, indignumq; esset, ad eum non omnia referre, qui vniuersis hominibus præpositus, summã in omnes potestatẽ à Christo Domino nostro accepisset,*

ita

ita vt in terris vicem eius omni ex parte gereret. Tituli autem fermè fuerunt hi, Imperator, Rex, Dux, Princeps, Marchio, Comes, Dominus. De quibus singulis optimum factu videtur, vt aliquid dicam, antequàm ad Maiestatis uestræ titulos explicandos accedam.

DE TITVLO CÆSARIS, & Imperatoris Augusti.

IMPERATORIS nomen omnium augustissimũ est, atq; maximum. Primus autem Cæsar traducta ad se Populi Romani Rep. appellatus est Imperator, atq; id nomen deinde translatũ est ad filium eius Octauianũ, qui Imperatori Augusti quoq; cognomen adiunxit. Cum enim nomen excogitare Romani uellent, quo summam eius in Rep. potestatem ostenderent, Imperatorem dixerunt, quem antea pro eo, qui belli dux esset, & qui rem prosperè gessisset, vsurpauerant. neq; enim Regem appellare poterant, quia Populus Rom. exactis regibus iurauerat, se nunquàm passurum, Reges Romæ esse, neq; Dictatorem, quia proximè post necem Cæsaris M. Antonius Consul legem tulerat, nè nomen Dictatoriũ amplius in Rep. esset. Augusti verò titulum ea de caussa adiecerunt, vt singularem dignitatis eius splendorem indicarent,

cum

cum loca pia, & religiosa, Augusta dicantur. Hoc igitur nomine qui tum ornati fuerunt, ij & Italiam, & omnes prouincias Imperio Romano subiectas pro iudicio suo administrarunt. neq; tum titulus alius in toto orbe Romano erat, nisi eorum, qui ad tempus aut prouincias gubernarent, aut limites Imperij custodirent arbitrio Imperatoris. Hi verò Imperatores aut successione sanguinis, aut suffragijs militum, aut iudicio senatus lecti sunt, neq; cum Pontifice Romano commercij quicquam habuerunt. Post annos inde circiter trecentos extitit Constantinus, qui à Syluestro Pontifice, sacro fonte Christiano more ablutus, & Christianos, & Pontificem ipsum prouexit. Idem etiam Byzantium restituit, atq; à se Constantinopolim vocauit, ac secundam Romam appellari iußit. Unde occasionem nacti successores eius Valentinianus, & Valens fratres Imperium duplex fecerunt, vnum Orientis Constantinopoli, alterum Occidentis Romæ. Imperium inde Occidentis ad nihilum est redactum, cum exteræ nationes Hispaniam, Britanniam, Galliam, Africam, ac demum etiam Italiam inuasissent, & nomen Imperatoris deleuissent, anno quadrigentesimo septuagesimo 476
sexto. Post trecentos inde & viginti quinq; annos renouatus est antiquus Imperatoris in Occidente titulus. Quippe anno septingentesimo septuagesimo quarto, 774

Carolum Magnum Regem Francorum Longobardis regibus Italia pulsis insignem, Hadrianus Pontifex
801 regem Italiæ appellauit, & post, anno octingentesimo primo, Leo tertius Imperatorem Augustum inunxit, & coronauit. tumq; titulus nouus Imperij, de quo nunc agimus, institutus est. Antea enim Imperator erat, qui Imperium Populi Romani re ipsa possidebat, id est, qui Romã, Italiã, & prouincias Romanis subiectas tenebat: nunc verò Imperator dictus est, qui nudum titulum à Pontifice Romano datum supra omnes dignitatũ Christianarum titulos maximum obtineat, ad Ecclesiam Romanam, & rem Christianam pro viribus defendendam. Institutum est autem, vt oleo sacro inungeretur, & præter cetera insignia corona etiam aurea manu Pontificis Romæ in templo S. Petri exornaretur, & Imperator, atq; Augustus à populo acclamaretur. Ceterùm Caroli Magni maximæ opes fuerunt, non quòd Imperator esset, sed quòd Galliam, Germaniam, atq; Italiam regis nomine obtineret. Permansit inde hic titulus in posteris eius vsq; ad Carolum Crassum, qui Imperator esse desijt anno octingentesimo
887 octuagesimo septimo. Post Crassum Italici sibi eum vindicarunt. Sed quia Ecclesiam Romanam non solùm non defenderunt, sed etiam acriter persecuti sunt, non omnes eo digni à Pontifice iudicati sunt. Itaq; cum

Eccle

Ecclesia defensore egeret, anno noningentesimo sexagesimo secundo, Ioannes duodecimus, Pontifex Othonem Magnum regem Germaniæ aduersus Berengarium regem Italiæ aduocauit, atq; regem Italiæ salutatum, etiam Imperatorem coronauit. Ne autem Imperij titulus amplius è Germanis exiret, Gregorius quintus, Pontifex, Othone tertio imperante, anno, vt coniici potest, noningentisimo nonagesimo septimo, legem tulit, vt septem Germaniæ Principes soli ius Cæsaris legendi haberent, vt vulgò existimatur. nam alij hoc institutum post multos inde annos ab alio Pontifice manasse contendunt. Ab illo ergo tempore obseruatum est, vt qui à Principibus Germaniæ titulo regis Germaniæ esset insignitus, is deinde & rex Italiæ, & Imperator coronaretur. ita vt essent tres coronæ, vna regni Germaniæ argentea, quæ Aquisgrani capiebatur olim per archiepiscopum Moguntinum, nunc per archiepiscopum Coloniensem, altera ferrea regni Italiæ, quæ sumebatur Mediolani, aut Modætiæ per archiepiscopum Mediolanensem, tertia Imperij aurea, quam Pontifex Romæ imponebat. Itaq; qui Imperator erat futurus, nudum quidem Imperij nomen, at re ipsa Germaniæ, & Italiæ regna regis nomine possidebat, eorumq; regnorum opibus, præter proprias ditiones, maiestatem Imperatoriam tuebatur. Antequam

962

997

autem à Pontifice coronaretur, non Imperatorem se scribebat, neq; Augustum, sed Cæsarem, aut Imperatorem electum. notabatq; in diplomatis annos Regnorum, atq; Imperij separatim, hoc modo. Ordinationis anno decimo, Regni in Italia quinto, Imperii quarto. *Ordinationem verò vocabant, cum in regem Germaniæ consecrabantur, per quam ad regnum Italiæ, Imperiumq; præparabantur. Verùm alienato paullatim varijs nominibus, vt post declarabimus, Germaniæ, atq; Italiæ regno, nihil Imperatori remansit, nisi ius directum in ijs regnis, & eorum ditionibus alienatis. Quamobrem Imperator titulus est dignitatis supra omnes titulos post Pontificem Romanum altißimus, defensor Christianorum, & Ecclesiæ Romanæ à Pontifice constitutus. qui idem quatenus rex Germaniæ, atq; Italiæ coronatur, eatenus ius in Germania, atq; Italia habet.*

DE TITVLO REGIS.

IMPERIO *Romano, quod in Occidente florebat, labefactato, atq; ipso Imperatoris nomine extincto, Imperij prouincias alij, atq; alij inuaserunt, qui se antiquo more, earum Reges vltrò vocarunt, siue à populis, siue à militibus eo nomine decorati. Hoc modo Gotthi in Hispania, Franci, et Burgundiones in Gallia, Angli, &*

gli, & Scoti in Britannia, Gotthi, & post Gotthos Longobardi in Italia pro Regibus se gesserunt. Procedente inde tempore, cum hi omnes sacris Christianis imbuti, & Arrianum errorem detestati, Catholicam fidem suscepissent, atq; eius tutorem Pontificem Romanum venerari instituissent, ijdem etiam, vt iustius regnarent, à Pontifice coronati, & regio nomine affecti, sacroq; oleo inuncti sunt. Cuius rei, credo, initium factum est in Pipino rege Francorum, Caroli Magni patre. nam cum Chilpericus rex parum idoneus tantis rebus administrandis videretur, Zacharias Pontifex, populis præstito sacramento solutis, ei regnum abiudicauit, & Pipinum regem constituit. Posteri inde eius obseruarunt, vt vel ab archiepiscopis regni primatibus sacrarentur, & vngerentur, vel à Pontifice Romano confirmarentur. Hoc instituto introducto, Pontifex in alijs etiam regionibus Regis titulum aut earum dominis, aut ijs, qui sibi dominatum iure aliquo asciscerent, condonauit. Rex autem dignitas est Imperatoria minor, eaq; aut successione, aut electione mandatur. successione, vt in Hispania, & Francia. electione, vt in Germania, atq; Italia.

DE TITVLIS DVCIS, Marchionis, & Comitis.

QVEMADMODVM autem Imperatores Romani prouincias Imperio subiectas administrarunt per annuos magistratus, quos Præsides, Consulares, & Correctores vocarunt, sic Reges, qui deleto Imperio prouincias exceperunt, eas per magistratus temporarios gubernarunt, quos Duces, & Comites appellarunt; Duces quidem, quòd duces ipsorum regum essent, Comites verò, quòd Duces ipsos comitarentur. Sumpta verò hæc nomina videntur ab Imperatoribus Romanis, qui præfectos limitum, Duces vocarunt, & curatores rerum vrbanarum, Comites, vt Comites sacrarum largitionum, rerum priuatarum, & alios. Ceterùm Duces siue partibus regni, siue oppidis præpositi sunt, vt armis inprimis ea tuerentur, Comites verò, vt ius dicerent. Hinc nomina ducta Ducatus, & Comitatus pro eis terræ spatijs, quibus aut Dux præesset, aut in quibus Comes ius diceret. Progressu inde temporis vtraq; dignitas ex temporanea perpetua facta est, beneficio regum, qui aut propinquos, aut clientes suos bene de se meritos ornare eis voluerunt. quod beneficium Feudum est appellatum. Feudum autem, quod etiam Homagium, & Hominium dictum

est,

est, fuit aut prædium, aut dignitas concessa alteri, ita vt ad posteros transiret, ea lege, vt tributum solueret, & caput, famamq; eius defenderet, qui Feudum concessisset. Hinc in Germania, Francia, Hispania, atq; Italia multi Duces, & Comites regum beneficio extiterunt. Ceterùm Comites, qui ijdem & Iudices dicebantur, varij fuerunt. Quoniam enim in regnis & regiones vltimæ, & intimæ, & oppida, & regale palatiū erat, propterea horum omnium Comites exorti sunt, qui lingua Germanica Marchgrauij, Landgrauij, Burggrauij, et Psaltzgrauij sunt dicti. Marchgrauij fuere marcharum, siue limitum regni Comites, qui alio nomine appellati sunt Marchiones, qui primùm ad tempus præfecti fuerunt, deinde beneficio regum & ipsi quoq; facti sunt perpetui. Vnde noua dignitas instituta est inter Ducem, & Comitem interiecta. Landgrauij fuere interiorum terrarum Comites, Burggrauij oppidorum Comites, Psaltzgrauij Palatij Comites. His autem dignitatum nominibus à regibus introductis, inde etiam tituli vt Regis, sic Ducis, Marchionis, & Comitis à Pontifice Romano donari cæpti sunt. Quin etiam idem Ecclesiæ bona & ipse alienare, ac feuda sub Ducis, Regisq; titulis instituere consueuit. Annonius scriptor rerum Francicarū antiquus significat olim Duces non fuisse, nisi qui duodecim Co-

mitatus

mitatus ſubiectos haberent. ſic enim ſcribit libro quarto. Pipinus (rex Francorū, Caroli Magni pater) Taſſilonem in Ducatum Baioariæ reduxit, & Grifonē expulſum more Ducum duodecim Comitatibus donauit.

DE TITVLIS PRINCIPIS, ET DOMINI.

PRINCIPIS, ET DOMINI *tituli vnde profecti ſint, non liquet. Titulum Principis in* Italia *primus Aragiſus Dux Beneuentanus vſurpauit, circiter an-*
755 *num ſeptingenteſimum quinquageſimum quintum, vt libro primo ſcribit Leo Oſtienſis his verbis.* Aragiſus primus Beneuenti Principē ſe appellari iuſſit, cum eatenus qui Beneuenti præfuerant, Duces vocarentur. Nam & ab epiſcopis vngi ſe voluit, & coronam ſibi impoſuit, atq; in ſuis chartis ita in fine ſcribi præcepit: Scriptum in noſtro ſacratiſsimo Palatio. *Ex quibus verbis apparet, Aragiſum id feciſſe, non vt de dignitate ſua detraheret, ſed vt eam augeret.* Inde *Principes Beneuentani dicti, quos Ludouicus ſecundus* Imperator*, idemq; rex* Italiæ *confirmauit. Succedentibus inde temporibus Capuanus, Salernitanus, Tarentinus, multiq; alij Principes extitere, quos Pontifex*

magna

magna ex parte confirmauit. ex quo apparet, Principis titulum, vt superiores, feudi ratione esse concessum. Qui verò oppidum, aut regionem non regum beneficio, sed propria virtute partam tenuerunt, neq; se aut Reges, aut Duces, aut Comites vltrò vocare ausi sunt, quòd eiusmodi tituli aut Pontificia, aut Regia liberalitate concedi essent cœpti, iÿ se Dominos, vt mihi quidem videtur, appellarunt, vel, vt ipsi loquebantur, Seniores. Siquidem Seniores, vt in libris de Feudis extat, dicti sunt, qui ipsius feudi domini sunt, vt contrà Vassalli, & Homines, qui feudum à Seniore retinent. Quare qui se Dominum, siue Seniorem inscribit, is se allodium poßidere significat, non autem feudum. Quibus rebus præpositis, reliquum est, vt ad Maiestatis vestræ Titulos exponendos veniamus, qui sunt hi.

TITVLI PHILIPPI REGIS.

PHILIPPVS SECVNDVS REX Catholicus Hispaniarum, Vtriusq. Siciliae, Hierusalem, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sardiniae, Corsicae, Maioricarum, Insularum Canariae, Orani, Insularum Indiarum, Terrae firmae, et Maris Oceani. Archidux Austriae. Dux Burgundiae, Mediolani, Lotharingiae, Brabantiae, Lemburgi, Lucemburgi, Geldriae, Athenarum, et Neopatriae. Marchio Sacri Romani Imperii, Oristani, et Gotiani. Comes Barcinonis, Ruscinonis, Cerretaniae, Flandriae, Artesiae, Hannoniae, Hollandiae, Selandiae, Namurci, Zutpheni, Burgundiae, Habspurgi, et Tyrolis. Dominus Cantabriae, Molinae, Frisiae, Mechliniae, Vltraiecti, Transisalanae, et Gruningae.

DE REGNIS HISPANIARVM.

Insignia aliquot Hispaniæ Regnorum.

HISPANIAE *multa Regna existunt, sed non omnia pari amplitudinis, ac dignitatis fama nobilitata. Ex quibus verò Maiestas vestra, atq; eius maiores, insignes sibi ad posteritatem titulos asciuerunt, hæc fermè sunt*, Castellæ, Arragonum, Legionis, Nauarrę, Granatæ, Toleti, Valentiæ, Gal-

 læciæ,

læciæ, Hiſpalis, Cordubæ, Murciæ, Gienni, Algarbii, Algeziræ, & Gibraltari. *De quibus quia ſigillatim dicere non eſt commodum, vno capite omnia complectemur, & quemadmodum inſtituta, & à duobus potißimum Caſtella, Arragoniaq; in poteſtatem adducta ſint, quoad inuenire potuimus, oſtendemus. Quod vt cōmodius conſequamur, placet ſtatū veterem Hiſpaniæ altius repetito principio demonſtrare.*

HISPANIAM *regionem antiquißimam, atq; armis præcipue, uirisq; florentem, primùm per arma tenuere Carthaginienſes, deinde pulſis Carthaginiēſibus Romani, poſt exactis Romanis Gotthi, inde fugatis Gotthis Mauri, & Mauris demùm expulſis iterum Gotthi. Ceterùm dum Carthaginienſes rerum potiebantur, nulla inſignis regionis mutatio memoratur. Romanis autem imperantibus, tres iſtius prouinciæ diuiſiones inuectæ ſunt. Vna populo Romano vigente, quo tempore in duas prouincias, citeriorem, & vlteriorem Hiſpaniam, eſt diuiſa, & quotannis binis prætoribus adminiſtranda eſt tradita. Altera imperante Auguſto, qui cum Aſtures, & Cantabros nondum imperio Romano ſubiectos ſibi parere coegiſſet, vniuerſam in tres partes, Tarraconenſem, Bæticam, & Luſitaniā diſtribuit, eamq; Legatis ſuis gubernandam commiſit. Tertia circa tempora Conſtantini Magni, quo tempore*

in ſex

in sex partes distincta, Tarraconensem, Carthaginiensem, Lusitaniam, Gallæciam, Bæticam, & Transfretanam, quæ etiam Tingitana est dicta, præfectos ab Imperatore accepit, Præsides, & Consulares vocatos. Labefactato inde circa Honorij tempora Romanorum imperio Vandali, Alani, atq; Sueui maximam Hispaniæ partem occuparunt. Quibus omnibus paullò post exactis, Gotthi successerunt, qui Romanis etiam eiectis vniuersam Hispaniam imperio tenuerũt, seq; non Hispaniæ, sed Gotthorum in Hispania reges vocarunt, atq; errore, quo sub Valente imbuti fuerant, Arriano abiecto, & Catholica veritate suscepta, plurima, & pietatis, & iustitiæ suæ documenta in Hispania reliquerunt. Anno inde post Christum natum septingentesimo septimo decimo, Gotthi pulsi à 717
Sarracenis Hispania sunt, qui ex Mauritania profecti, Mauri quoq; sunt appellati. Hi occupata Hispania, non vni regi paruerunt, sed diuisa inter se prouincia, singulis fermè in oppidis reges separatos constituerunt, atq; ita opes suas alioqui firmissimas valde debilitarunt. Eo factum est, vt Gotthi, qui ex eorum se manibus eripuerant, Mauros tandem ex Hispania deturbarint, ac pro varijs ex Mauris regibus victorijs & ipsi varia regna, aut varios ditionum titulos instituerint. Ex his vnus fuit, & quidem virtute, ac pie-
tate

tate princeps Pelagius. qui anno, de quo dixi, septingentesimo decimo septimo, fuga se in Asturiam recepit, ac diuina subleuatus ope oppidum Legionis recuperauit, et se Asturum, & Legionis regem appellauit. Huius deinde virtutem imitati posteri, atq; hæredes eius subsequentibus temporibus Mauris Portugalliæ partem, & Gallæciam ademerunt, atq; continuata filiorum, filiarumuè successione regnum Asturum, & Legio-
1025 nis vsq; ad annum millesimum vigesimum quintum, & ad Veremundum tertium Alphonsi quinti filium incolume perduxerunt. Alter fuit Ennecus, qui anno
912 nongentesimo duodecimo, pulsis ex Tarraconensi Mauris, cum in Nauarram victor se rettulisset, à populis rex Arragoniæ, & Nauarræ est salutatus. Enneci indè abnepos Sanctius cognomento Maior accepta in matrimoniũ Eliura Sanctij Comitis Castellæ filia, Castellæ Comitatum regno Arragoniæ, atq; Nauarræ adiunxit. Eo verò mortuo, filij eius quattuor regna inter se omnia diuiserunt. Ex quibus Raymirus Arragoniæ regnum obtinuit, Garcias Nauarræ, Ferdinandus autem Castellæ Comitatum cum accepisset, primus regem se Castellæ vocauit, &, quòd sororem Veremundi tertij Asturum, & Legionis regis Sanctiam habebat in matrimonio, regnum etiam Asturum, & Legionis sibi vindicauit, seq; posthac regem Legionis,

&

& Castellæ appellauit. Sanctio inde, qui regnum Sobrarbæ, siue Vasconiæ erat sortitus, haud ita multò post vita functo, Vascones Raymiro Arragoniæ regi se tradiderunt. Atq; ita tres præcipui regnorum tituli in Hispania tantummodò facti, Arragoniæ, Nauarræ, & Castellæ. His autem alia quoq; alijs occasionibus regna accesserunt. Nam Petrus Raymiri nepos Ribagorciæ, & Montisoniæ regis nomen accepit, & Raymirus secundus Petri frater regno relicto Raymundo Comiti Barcinonensi genero suo Cathaloniam, & Iacobus Raymundi pronepos Valentiam Mauris ademptam regno Arragoniæ sociarunt. Ferdinandus autem cum reliquum Portugalliæ recepisset, filijs suis reliquit Castellam, Legionem, Asturiam, Tranisimenam, Gallæciam, & Portugalliam, filiabus Zamoram, & Taurum. Posteri verò eius vt addidere Toletum, Cordubam, Hispalim, Giennum, Vandaluziam, Murciam, Gibraltarum, & Algeziram, sic Portugalliam dotis nomine Henrico Lotharingiæ Comiti tradiderunt. Vnde præcipui reges Portugalliæ in hunc vsq; diem fluxerunt. Quibus quoq; Portugalliæ regibus ijdem Castellæ reges Algarbij Comitatum, qui postea Regni titulum accepit, loco dotis concesserunt, eius tamen Regni titulo parum mihi comperta de caussa sibi ipsis etiam reseruato. Ex posteris

autem

autem Raymiri Arragoniæ regibus, vnus præter ceteros elucet Ferdinandus, cognomento Catholicus. qui rex Arragoniæ cum esset, Castellæ quoq; regnum adeptus est, cum Isabellam Ioannis secundi Castellæ regis filiam mortuo Henrico rege fratre totius hæreditatis paternæ hæredem sibi despondisset uxorem. Hic verò Granatam, cum à Mauris suprà septingentos annos teneretur, vxore Isabella Castellæ regina auctore, & socia, regno Castellæ adiunxit, pulsisq; Sarracenis, & Mahumetana eorum superstitione sublata, templa
1492 Christo ædificauit, anno millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo. Ex quo præstantissimum CATHOLICI cognomen nactus est, quo nunc etiam reges Castellæ decorari solent. quanquàm alij dicant, illud iam inde ab Alphonso primo, qui tertius Asturum, & Legionis rex fuit, originem accepisse, Castellæq; postea regibus hæreditarium fuisse. Quibus rebus gestis, Nauarram quoq; sibi hac occasione asciuit. Etenim Carolus tertius, rex Nauarræ, cum anno millesimo
1339 trecentesimo nonagesimo nono, moreretur, Blancam filiam vnicam regni hæredem reliquit. Hæc Martino Siciliæ regi primùm nupsit, eumq; regem Nauarræ constituit. deinde eo mortuo, Ioanni secundo regi Arragoniæ ipsius Ferdinandi patri, atq; eadem ratione eundem regem Nauarræ fecit. Ex his geniti sunt Carolus

lus, Blanca, & Leonora. Carolus patre adhuc viuente decessit. Blanca cum Henrico Ioannis secundi Castellæ regis filio collocata fuisset, cum eo diuortium fecit, illius naturæ imbecillitatem experta. Post in Nauarram reuersa, paucis inde diebus obijt. Leonora item cum Gastoni Comiti Foxano matrimonio sociata, mortuo patre Nauarræ regnum obtinuisset, post dies quindecim, quibus regni administrationem acceperat, mortem oppetijt. Post eam Phœbus nepos eius ex Ioanne filio natus regnum suscepit, & per annos viginti quinque administrauit. Eo mortuo Catharina soror regnum ad Ioannem Alebretium Druidum comitem Gallum maritum suum traduxit, anno millesimo quingentesimo 1505
quinto. Eo verò, cum iam annos octo regnaßet, à Iulio secundo Pontifice Maximo sacris amoto, regnoque spoliato, quòd se fœdere cum Gallis aduersus Ecclesiam coniunxisset, Ferdinandus demùm Arragoniæ, & Castellæ rex Nauarram sui iuris fecit, cum Pontifex regnum illud pro summa potestate sua Ioanni vt homini indigno ereptum, Ferdinando regi Catholico adiudicasset. Ceterùm hic Ferdinandus filios inprimis suscepit ex Isabella regina coniuge Ioannem, Isabellam, & Ioannam. Ex quibus Ioannes Margarita Austria, Cæsaris Maximiliani filia vxore ducta superstitibus parentibus sine prole, & Isabella duobus

ſubinde regibus Portugalliæ nupta ſine liberis deceßit. Ioanna verò omnia primogenitorum iura conſecuta, Philippo Magno, Archiduci Auſtriæ eiuſdem Cæſa ſaris Maximiliani filio collocata, hæreditario iure regna ad illum Caſtellæ, Arragoniæq́, et quæ his ſubiecta titulis erant, tranſtulit. Huius deinde filius maior Carolus quintus Imperator vna cum Ioanna matre regnũ
1516 Hiſpaniarum iniuit anno milleſimo quingenteſimo decimo ſexto. qui poſtea te, Maxime, ac Potentißime Rex Philippe, & filium, & regem reliquit.

DE REGNO VTRIVSQ. SICILIÆ.

Inſigne Neapolis.

Inſigne Siciliæ.

VTRIVSQVE SICILIAE *Regnum dictum eſt, quod nunc Neapòlitanum, & Siculum dicimus. Regno verò Neapolitano Vlterior fermè omnis continetur Italia, Siculo ipſa cum adiacentibus inſulis Sici-*

lia

lia insula. Ceterùm vtramq; regionem à Romanis possessam inuasere Gotthi. Gotthos autem Græci Imperatores expulere. Græci inde exacti sunt à Sarracenis. Pulsis autem Sarracenis successere Nortmani, qui Regni titulum Pontificis beneficio instituerunt. A Nortmanis inde res ad Sueuos, à Sueuis ad Andegauenses, ab Andegauensibus ad Arragonios permanauit. Verùm, vt singulas regni mutationes pluribus verbis notemus, cum vlterior Italia à Græcis, Sicilia à Sarracenis teneretur, Nortmani, qui sub Carolo Crasso Imperatore partem Galliæ Neustriam tum, Nortmaniam nunc appellatam occupauerant, ad hanc regionem accesserunt, & Apuliæ partem occuparunt, & deinceps ditionem eam armis auxerunt. quorum primus Gulielmus circa annum millesimum quadragesimum, Comitem se Apuliæ nominauit. 1040 Guliemo inde Drogo, Drogoni Hunfridus, Hunfrido Robertus Viscardus successit superiorum omnium frater. Hic adiuncta ad Apuliam Calabria, Ducem se primus appellauit Apuliæ, & Calabriæ. atq; eius tituli vsum impetrauit à Nicolao secundo Pontifice, anno millesimo 1059 quinquagesimo nono, cum se Ecclesiæ fidelem, siue ligium, ac feudatarium certo promisso in annos censu iurasset. Quin etiam idem, cum auxilio Rogerij fratris Siciliam Sarracenis eripuisset, eam Rogerio cõcessit, qui

se vltrò Siciliæ Comitem vocauit. Ita per aliquot annos Apuliæ, Calabriæq; Ducatus à Comitatu Siciliæ fuit disiunctus. Viscardi inde stirps in Gulielmo nepote defecit. Rogerius autem Rogerij Comitis filius, & ipse Siciliæ Comes Ducatum sibi Apuliæ, & Calabriæ vindicauit. Inde verò Neapoli capta superbus cum regias se opes habere existimaret, regem se Vtriusq; Siciliæ vltrò nuncupauit, nempe cis Pharum, & vltra Pharum. Quo tempore, cum Innocentius secundus Põtifex trans alpes profectus esset, vt à Lothario Imperatore auxilium contra Anacletum secundum imploraret, quem Romani Pontificem aduersus se tuebantur, Rogerius ad Anacletum conuersus ab illo regis
1130 titulum impetrauit, anno millesimo centesimo trigesimo. Post annos inde octo Innocentius quoq;, cum aduersus Rogerium cum exercitu profectus ab eo esset captus, & postea in libertatem restitutus, titulum ab Anacleto datum ei ratum esse iussit. idemq; post ali-
Anno quot annos etiam titulus à Cælestino secundo Pontifice,
1144 vel, vt alij volunt, à Lucio secundo est confirmatus. Atq; hoc quidem regni vtriusq; Siciliæ, quod feudum est Ecclesiæ, fuit initium. Post Rogerium inde Gulielmus filius, & Gulielmus nepos regnauit. Quo sine filijs mortuo, Siculi Tancredum Rogerij filium ex concubina natum legerunt, cuius filius Gulielmus vltimus

ex

ex Nortmanorum genere regnum Vtriusq; Siciliæ tenuit. Translatum inde ad Sueuos hoc modo est. Constantia Rogerij Ducis Calabriæ filia, Rogerij primi regis neptis Henrico Sueuo Imperatori, ac Friderici Barbarussæ Imperatoris filio nupsit, eumq; regem Vtriusq; Siciliæ fecit. quem titulum tunc etiam Cælestinus tertius Pontifex confirmauit anno millesimo centesimo 1191
nonagesimo primo. Henricus Fridericum regem reliquit, qui etiam Imperator fuit. Fridericus Conradum filium, & post Conradum Manfredum nothum, qui ex Sueuis fuit vltimus. Nam Vrbanus quartus Pontifex Maximus ad comprimendos illius contra Romanam Ecclesiam conatus, Carolum Comitem Prouinciæ, & Andegauensem, Ludouici Francorum regis, qui mortuus inter diuos relatus est, fratrem in Italiam euocauit. Hic sub Clemente quarto, (mortuus enim iam erat Vrbanus quartus,) anno millesimo ducentesimo 1265
sexagesimo quinto Italiam ingressus, à Pontifice rex Siciliarum appellatus, & coronatus fuit. Itaq; armis in Manfredum conuersis, Neapolim, & Siciliam nullo fere negotio occupauit. Verùm non multò post, anno millesimo ducentesimo octuagesimo primo, diuisa 1281
hæc regna sunt, quæ adhuc fuerant iuncta, atq; aliud Neapolitanum, aliud Siculum constitutum est. Neapolitanum in Andegauensibus mansit. Siculum ad Ar-

ragoniæ

ragoniæ reges traductum est. Huius autem parandi decoris auctor Petrus tertius fuit rex Arragoniæ, qui cùm Constantiam Manfredi vltimi regis filiam haberet in matrimonio, ab optimatibus ad regnum accersitus ius suum armis persequi non dubitauit, ac Siciliam Carolo Andegauensi ademit. Vt autem Arragoniæ regnum in Petri stirpe vsq; ad Ferdinandum Catholicum est continuatum, sic etiam Siciliæ. A quo inde Ferdinando Carolus Imperator Maiestatis vestræ pater, ipsiusq; Ferdinandi nepos accepit. Neapolitanum verò regnum varias interim tempestates est passum. Etenim Robertus Caroli primi nepos Ioannam ex Carolo Duce Calabriæ filio neptem reginam reliquit, anno millesimo
1343 trecentesimo quadragesimo tertio. Hæc primùm Andreæ Caroli Vngariæ regis filio, deinde Ludouicò Tarentino Principi, post Iacobo Arragonensi Maioricarum Infanti, postremo Othoni Duci Brunsuuicensi nupsit. Ex Andrea porrò Carolum tertium Neapolis regem peperit. (qui tamen à nonnullis alijs filius Ludouici Ducis Dyrrachij, fratris Caroli Dyrrachini Ducis, qui à Ludouico Hungariæ rege, Andreæ fratre
* Anno 1348 *occisus est, & nepos Ioannis Principis Achaiæ, qui Roberti Neapolitani regis frater fuit, esse perhibetur.) Hic deinde Ladislaum, & Ioannam secundam genuit. Ladislao post regni annum vigesimum octauum sine

vlla sobole vita defuncto, Ioanna secunda soror ad regnum est euecta. Quæ cum liberos suscipere nullo modo posset, adoptauit sibi filium Alphonsum Arragoniæ, & Siciliæ regem, deinde eo repudiato, Ludouicum Andegauensem Ducem, quo mortuo fratrem eius Renatum Ducem Lotharingiæ, & Andegauensem hæredem instituit. Itaq; cum Renatus Neapoli regnaret, Alphonsus adoptionis ius præferens aduersus eum arma mouit: ac tandem eo pulso Neapolitanum regnum suæ potestatis fecit, anno millesimo quadringentesimo qua- 1442
dragesimo secundo. Cum autem Alphonsus tria in primis regna poßideret, Arragoniam, Siciliam, & Neapolim, Arragoniam, & Siciliam Ioanni fratri reliquit, qui Ferdinandi Catholici pater fuit, Neapolim verò Ferdinando filio notho, qui anno millesimo qua- 1494
dringentesimo nonagesimo quarto è rebus humanis excesßit. Ferdinandum autem Alphonsus filius, & Ferdinandus nepos, & post Ferdinandum Fridericus Alphonsi frater excepit. Verùm hos tres vltimos reges Carolus octauus, & Ludouicus duodecimus Franciæ reges, ac Duces Andegauenses, rati regnum ad se ex Andegauensium succeßione pertinere, bellis aßiduis oppugnarunt, ac demum regno exuerunt. Antequàm verò ipse Ludouicus rex infestis armis Fridericũ Neapolis regem persequeretur, vt facilius eum regno depelleret,

pelleret, cum Ferdinando Catholico filio Ioannis regis, vt dixi, Arragoniæ, & Siciliæ, qui multis, magnisq; de caussis à Friderico consanguineo animo erat alienato, fœdus pepigit, vt paribus auspicijs, opibusq; regnum Neapolitanum reciperetur, & Hispanis Apulia, Calabriaq; cederent, reliqua verò omnia Frãcorum essent. Parto igitur iam regno, ingens de finibus excitata est contentio, ita vt paullatim incalescentibus animis ad arma fuerit deuentum, & prælio commisso, fugatisq; Francis, victoria Hispani potiti sint, toto regno occu-
1503 pato, Neapoliq; ipsa, anno millesimo quingentesimo tertio, in potestatem adducta. Post duos inde annos Ferdinandus cum Ludouico rege pacem inijt, & quan quàm senex Germanam ex illius sorore genitam vxorem duxit, cum Ludouicus Neapolis regnum Hispanis libere dimitteret, omniq; iuri suo renunciaret. Atq; hoc quidem modo Ferdinandus regnum Neapolitanũ obtinuit, & cum Siciliæ regno coniunctum Carolo item parenti uestro reliquit. Ita vtrumq; regnũ regibus Hispaniarum est subditum.

DE

DE REGNO HIERVSALEM.

HIEROSOLYMA *Vrbs est caput Iudææ, in qua Dominus noster* IESVS *Christus crucis supplicio est affectus,* Iudæa *Romano Imperatori Tiberio obtemperante. Romanis inde à barbaris ademptam Christiani principes ex Occidente profecti adhortante Vrbano secundo Pontifice anno millesimo nonagesimo nono receperunt, atq; ex Pontificis auctoritate regem ei Gotthofredum Bolionium Lotharingiæ Ducem præfecerunt. Post eum octauus rex regnauit Balduinus quintus puer, & post pueri mortem Vido Lusignanus Gallus, Sybillæ Balduini matris maritus.* Hic Hierosolymis *à Saladino Aegyptiorum Sultano spoliatus, regni quoq; titulo se abdicauit, ac Cypri, qua potitus fuerat, regem se appellauit. Titulum verò regni Hierosolymitani nudum vsurpauit primùm Conradus Marchio Montisferrati, quòd Isabellam Almerici regis filiam,* 1099

& sororem Balduini quarti vxorem haberet. deinde Almericus Vidonis frater, cum mortuo Conrado eandem Isabellam duxisset. Eo verò rem Christianam parum strenue defendente, Christiani titulum ad Ioan-
1209 nem de Brenna Gallum detulerunt, anno millesimo ducentesimo nono, quòd Iolem Isabellæ, & Conradi Monferratensis filiam in matrimonium accepisset. Verùm hic Ioannes, cum sibi plura, quàm par esset, tribueret, à Cardinali Columnio, qui ab Honorio tertio Pontifice legatus ad res Asiæ componendas missus fuerat, grauiter obiurgatus, relictis rebus in Galliam est reuersus, alia sumpta uxore. filiamq; quæ à nõnullis Iole, ab alijs Violanta nominatur, quam ex Iole susceperat, Imperatori Cæsari Friderico secundo, vtriusq; Siciliæ regi eodem titulo pro dote concesso collocauit. Ex quo factum est, vt titulus regni Hierusalem sit accessio tituli regni vtriusq; Siciliæ. Itaq; ad quos deinceps titulus regni vtriusq; Siciliæ transijt, ad eosdem etiam titulus regni Hierusalem peruenit. Ex qua re intelligi potest, quemadmodum ab Arragonijs vnà cum ceteris regnis ad Maiestatem vestram tandem reciderit. Pandulphus Collenucius in historia Neapolitana scribenda & hanc, & aliam huius tituli affert caussam, nempe Mariam Principis Antiochiæ filiam hunc titulum Carolo Comiti Andegauensi tradidisse, ei qui regnum

vtriusq;

utriusq; Siciliæ Sueuis ademit anno millesimo ducentesimo sexagesimo quinto. Sed unde hunc Maria titulum accepisset, se fatetur ignorare, boniq; viri officio illum usurum, qui hoc aliquando inuentum eius historiæ adiecerit. 1265

De Regno Hungariae. De Regno Dalmatiae.

DE REGNO CROATIÆ.

HUNGARIAE, DALMATIAE, CROATIAEQ. Regna simul coniunximus, quòd mul

tis iam ante annis Dalmatia, & Croatia fuerint Hungarici regni coronæ subiectæ. Quo tempore autem, & qua ratione id acciderit, in eo libro demonstrare conabimur, quem de Titulis quoq; Maximiliani Cæsaris patruelis vestri, ad quem hæ ditiones iure hæreditario peruenerunt, scribere meditamur. In quo non solùm Dalmatiæ, atq; Croatiæ, sed etiam Hungariæ sigillatim historiam describemus. In præsentia igitur vnum illud annotasse satis habebimus, cur Maiestas vestra sibi hos etiam titulos asciscat. Quorum quidem duplicem posse afferri caussam inuenio: vnam, quæ ex pactione quadam proficiscitur, quam Maximilianus Cæsar proauus vester, Imperatoris Friderici tertij filius,
1491 cum Hungaris iniuit anno millesimo quadringentesimo nonagesimo primo. Vt si nulla virilis ex Vladislao sexto, rege Hungariæ, Casimiri Poloniæ regis filio proles nasceretur, Hungariæ regnum ipse solus, aut sui hæredes recta linea descendentes consequerentur; interea titulo Regis vteretur, qui etiam ad posteros transiret: alteram verò, si dicamus, hos titulos cum regno Neapolitano esse cõnexos. Nam Ioannes Cuspinianus in vita Friderici tertij Imperatoris litteris tradit, ipsum Imperatorem, cum Roma Neapolim proficisceretur, Vladislaum quintum, Hungariæ regem, Alberti Cæsaris filium, qui in ipsius erat comitatu, Romæ reliquisse

liquisse, nè tumultus in regno aliquis exoriretur, cum Siciliæ rex, Hungariæ quoque se regem scribat. Quo autem iure Neapolitani reges eum titulum gerant, facile dictu est. Carolus quippe secundus rex Neapolis Carolum Martellum filium, & Carolum Robertum nepotem, & Ludouicum pronepotem, omnes Hungariæ reges habuit. Et post eos quoque Hungarici regni principes Carolum tertium, Neapolis regem, vt propinquiorem hæredem ad regnum, & successionis ius euocarunt, Anno
& Hungariæ regem coronarũt. Et post Carolum ter- 1386
tium, Vladislaũ etiam filium Neapolis regem, Hungariæ itidem regni successorem declararunt, & coro- Anno
na regia donarunt. Inde factum est, vt Vladislaus, 1403
quamuis postea regni Hungariæ possessionem, in qua tamen nunquam libere fuit, dimiserit, eiusque successores omnes illud regnum sibi non iniuria deberi existimarint, atque iccirco Hungariæ regis titulum vsurparint. Ex quibus omnibus cognoscere possumus, duas esse rationes, quibus innixa Maiestas vestra sibi hos titulos tribuat. Maximilianus autem patruelis vester Hungariam nunc eo nomine possidet, quod Ferdinandus Cæsar pater suus matrimonium cum Anna Vladislai sexti, regis Hungariæ, de quo supra dixi, filia contraxerit, & mortuo sine liberis Ludouico rege Annæ fratre, iure vxorio regnum susceperit. De qua re commodius erit nobis alio loco dicendum.

DE REGNO SARDINIÆ.

SARDINIAM insulam Romanis Gotthi, Gotthis Græci, Græcis Sarraceni ademere. Sarracenos autem expulerunt armis simul iunctis Pisani, & Ge-
1015 nuenses circiter annum millesimum decimum quintum. Etenim quamuis superioribus annis Pisani soli Sardiniam ab impia barbarorum dominatione ereptam Christiano nomini obtemperare coegissent, post tamen à Sarracenis insula fuerant exacti, qui valido exercitu Sardiniam iterum sui iuris fecerant. Quorum rex Musactus cum hac insula non contentus, Pisanorum, & Genuensium littora etiam quotidianis incursionibus deprædari non desisteret, hac de caussa Pisani, & Genuenses contracta inter se societate, communibus opibus bello Sarracenos aggressi sunt, atq; illos vi tandem ab insula deturbarunt. Qua capta, inter eos ita pacto conuenit, vt præda Genuensibus, insula Pisanis cederet.

Hi omnem Sardiniam in quattuor partes diuisere, Legodorum, Arboream, Calarim, & Galluram, singulisq; partibus magistratus præfecerunt, quos Iudices nominarunt, eosq; Iudices ex primoribus ciuitatis suæ familijs selegere. Qui deinde paullatim temporum progressu ex Iudicibus Reges facti sunt. Primi verò, qui nomine regio fuerint ornati, (quantum quidem coniectura assequi possumus,) fuere Iudices Legodori, & Calaris. Siquidem Leo Cardinalis Ostiensis sedente Alexandro secundo Pontifice, circa annum millesimum sexagesimum quintum, nominat duos reges Sar- 1065
diniæ, Boresonem, & Torcitorium, quorum vterq; Caßinati monasterio dona tulerint. Quorum quidem vnum Legodori, alterum verò Calaris regem fuisse necesse est. Nam Tristanus Chalcus in libris de rebus Mediolanensium refert, Fridericum Barbarussam Imperatorem rogatu Genuensium, quattuor millibus drachmarum acceptis, nouum regni titulum in Sardinia instituisse, Barisonemq; Iudicem Arboreæ Regem declarasse, anno millesimo centesimo sexagesimo quarto, eaq; 1164
de re Pisanos esse conquestos. Et in Bononiensium annalibus illud litteris consignatum extat, post annos inde fermè septuaginta Henricum Friderici secundi Imperatoris filium nothum, vulgò Hencium appellatum à patre nouum Galluræ regnum in Sardinia accepisse. qui

1249 quidem Hencius anno millesimo ducentesimo quadragesimo nono à Bononiensibus in prælio ad Mutinam captus, & post annos duos & viginti in carcere mortuus, vnà cum vita regnum amisit. Hi autem omnes reges, et si vnius tantùm Sardiniæ partis domini erant, Sardiniæ tamen regni titulum tanquàm digniorē vsurpabant. Post quos deinde qui reges in Sardinia fuerint, compertum non habeo, cum nullam amplius regum Sardiniæ memoriam apud scriptores inuenerim. Illud quidem omnibus satis liquet, Pisanos magnas semper in hac insula opes habuisse. Labentibus ergo annis, cum ab auctoritate Pontificis Romani defecissent, Bonifacius octauus Pontifex Iacobum secundum regem Ar-
1295 ragoniæ, Sardiniæ regem creauit, anno millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, dummodò eam à Pisanis liberaret. Hic igitur Alphonso filio, qui postmodùm patri successit, in insulam cum exercitu misso, & Pisanos inde expulit, & eam breui tempore ditioni suæ subiecit. Quæ cum postea ad Genuenses defecisset, Petrus quartus Alphonsi filius, Iacobi secundi nepos, qui
1336 Arragoniæ regnum susceperat anno millesimo trecentesimo trigesimo sexto, in insulam rebellantem coactus fuit transire, vbi Genuenses multis cladibus affecit. Atq; ita regnum hoc nullis posthac magnis seditionibus perturbatum posteris suis vsq; ad Ferdinandum

Catholicum

Catholicum reliquit. À quo vnà cum Arragonum regno ad patrem vestrum Carolum Imperatorem permanauit.

DE REGNO CORSICÆ.

CORSICA insula iam inde à Romanis, cum in prouinciæ formam redacta est, Sardiniæ insulæ attributa, eandem ferè semper passa est, quam Sardinia, tempestatem. Romano enim euerso Imperio, à Gothis occupata, inde à Græcis Imperatoribus recepta, post in Longobardorum ditionem venit. Quibus tandem Italia exactis, sub Caroli Magni potestatem adducta, Romano deinde Pontifici beneficio ipsius Caroli Magni donata est. A Mauris tamen capta, atque incendijs, & ruinis deformata, vix vnquam Pontifici obsequium debitum præstare potuit. Id quod tanquā indignum, & fœdum cum progressu temporis nullo modo ferre possent Genuenses, qui iam maritimas in-

gentes opes comparauerant, quippe qui etiam barbarorum crebris excursionibus irritabantur, classem egregie instructam eduxerunt, & Sarracenis Corsicam eripuerunt. Ea vero diu potiti non sunt, cum circiter an-
1050 num millesimum quinquagesimum à Pisanis insula fuerint expulsi. Quæ caussa fecit, vt ij duo populi mutuo propterea flagrantes odio, diuturno inter se bello con
1290 tenderint; ita tamen, vt Pisani circiter annum millesimum ducentesimum nonagesimum in possessione Cor-
Anno sicæ fuisse reperiantur. Post annos inde quinq; Bonifa
1295 cius octauus Pontifex, cum Iacobum secundum Aragonum regem, Sardiniæ regem fecisset, eundem quoq; Corsicæ regem declarauit. Cuius inuestituræ in secreta Vaticani bibliotheca adhuc extat exemplum. Hunc autem regni Corsicæ titulum tunc fuisse institutum, facilè crediderim, cum nunquam antea huius regni mentio apud quemquã habeatur, posthac verò reges Arragoniæ, Corsicæ itidem reges se se nominent. Hinc fit, vt in eadem Vaticani bibliotheca adsint litteræ & eius Iacobi, qui primus rex Corsicæ fuit, & Alphonsi filij ad Ioannem vigesimum secundum Pontificem, & Petri nepotis ad Benedictum duodecimum, in quibus ipsi reges sacramentum fidei pro regnis Corsicæ, & Sardiniæ Romanæ Ecclesiæ præstant. Quin etiã aliæ quædam sunt Ioannis vigesimi secundi litteræ, in quibus

Iacobo

Iacobo regi partem census regnorum Sardiniæ, & Corsicæ remittit. Atq; hæc quidem caussa est, cur Maiestas vestra, PHILIPPE REX, *hoc regni titulo vtatur, cum hic titulus eadem ratione, qua regnum Arragoniæ, ad ipsam deuenerit. Et quamuis hoc tempore Genuenses Corsicæ dominatum teneant, & multis etiam ante annis tenuerint, cum Ioannes Villanus Florentinorum annalium scriptor memoriæ prodat, Corsicæ omnes ciuitates lubenti animo in Genuensium ditionem concessisse anno millesimo trecentesimo quadragesimo septimo, id tamen minimi est ponderis, nihilq; de iuribus Arragoniæ regum detrahit, cum maiores vestri à Romano Pontifice, ad quem insulæ dominium spectabat, Corsicam feudi nomine acceperint.* 1347

DE REGNO MAIORICARVM.

Insigne Maioricæ.

Insigne Minoricæ.

DVÆ *sub hoc nomine Regni* MAIORICARVM

continentur insulæ, Maiorica, & Minorica, quæ in conspectu Hispaniæ positæ, à veteribus Baleares dictæ sunt. Eas verò iam antea à Romanis victas, labente eorumdem Imperio, Gotthi occuparunt. Sarraceni inde Gotthos eiecerunt, easq; diu tenuere, donec tandem Iaco
1213 bus primus, cognomine Fortunatus, qui anno millesimo ducentesimo decimo tertio in Arragonia regnare cæpit, Balearem maiorem, quæ Maioricæ nomen habet, ad
1229 imperium suum adiunxit, anno millesimo ducentesimo vigesimo nono. Nam & si aliàs sæpe Christiani eas occuparant, post tamen nescio quo modo rursus amiserant. Nolo enim hîc commemorare, quemadmodum Raymundus Berengarius, eius nominis, & cognomi-
1131 nis tertius, Barcinonensis Comes, qui anno millesimo centesimo trigesimo primo ex hac vita migrauit, Maioricam insulam expugnarit, & Sarracenis pulsis eius
1113 incolas ad fidem Christi reuocarit anno millesimo cente simo decimo tertio. quia illud memoriæ proditum est, Genuenses postea, quibus à Berengario in Hispaniam reuerso Maioricæ cura mandata fuerat, Sarracenis magni auri pondus offerētibus insulam reddidisse. Illud
Anno quoq; silentio prætereo, Pisanos non multis inde annis
1117 à Paschali secundo Pontifice rogatos expeditionem in Sarracenos suscepisse, atq; has insulas in potestatem suam adduxisse, ita vt etiam interfecto rege Sarrace-

norum

norum, reginam captiuam vnà cũ filio paruulo in triumphum quodãmodo Pisas perduxerint. quia illud quoq; in monumentis rerum gestarum est notatum, ipsos deinde ad postremum filium illum in paternum Maioricæ regnum remisisse. Ex his igitur omnibus satis cuiq; constare potest, Iacobum Arragoniæ regem, de quo ante mentionem feci, non immeritò primum posse appellari, qui has insulas è manibus Sarracenorum eripuerit, cum etiam Iacobum filium Maioricæ regem declararit. Verùm hic Iacobus ab Alphonso, qui ex Petro Arragoniæ rege fratre, nepos ipsius fuit, regno Maioricæ priuatus est, propterea quòd aduersus Petrum patrem suum Gallis adhæreret. Quo regno postquam est potitus Alphonsus, animum simul ad recuperandam Balearem alteram, quæ Minorica nuncupatur, adiecit. Itaq; armis contra Sarracenos susceptis, & eos ex insula depulit, & totam illam gentem sub ius iudiciumq; suum coegit. Atq; hoc quidem modo hæ insulæ tunc primùm inter se consociatæ sunt, ita vt vnum tantummodò regnum constituerint. Hic autem Alphonsus est ille, qui, cum per annos sex Arragoniæ regno præfuisset, nullis relictis liberis, anno millesimo ducen- 1292
tesimo nonagesimo secundo mortuus est, quiq; & Largi, & Casti cognomina obtinuit. Ceterùm illud est notandum, Balearicum regnum non sub hoc Alphonso

Arra

Arragoniæ regno fuisse additum, (si quidem Petrus
Anno ipsius pater, cum vita decederet, Iacobo fratri restitui
1286 iußit,) sed sub Petro quarto Arragoniæ rege, Alphonsi
filio, & Iacobi, qui Alphonsi Largi frater fuit, nepote. Nam hic Petrus, post administrationem regni
1336 Arragoniæ susceptam anno millesimo trecentesimo trigesimo sexto, cum videret Iacobum Maioricarum regem Iacobi primi regis fortasse nepotem, vel pronepotem obsequium sibi debitum denegare, hoc regnum, expulso illo, potestatis suæ fecit, Arragoniæq; regno
1387 attribuit. Post igitur Petrum, qui anno octuagesimo septimo supra trecentesimum & millesimum obijt, Balearicum regnum in eadem Arragoniorum familia vsq; ad Ferdinandum Catholicum permansit. qui deinceps vnà cum reliquis omnibus suis regnis illud in AVSTRIAM gentem transmisit.

DE REGNO INSVLARVM CANARIAE.

QVÆ à nobis INSVLAE CANARIAE nominantur, hæ ad Occidentē in Oceano meridionali contra extremam Mauritaniam ſunt, & Fortunatæ priſcis auctoribus fuere, à fructuū vbertate, atq; aeris temperie ſic dictæ. Illas autem ſex numero fuiſſe ferunt, earumq; primam Ombrion appellari, ſecundam Iunoniam, tertiam eodem nomine, quartam Caprariam, quintam Niuariam à perpetua niue, ſextam Canariam, ingentibus canibus plenam. Noſtra tamen ætate has inſulas decem eſſe inter omnes conſtat, atq; ex his ſeptem quidem inhabitari, reliquas verò incultas, & ab omnibus deſtitutas eſſe. Quæ à cœtu hominum frequentantur, hæ nobis ſunt Lanzarote, Forteuentura, Canaria, Teneriffe, Gomera, Palma, Ferrum. reliquarū trium nomina obſcuriora ad

ad hunc locum nihil pertinent. Eas verò septem insulas, quas dixi hominibus non carere, idolorum cultoribus semper paruisse inuenio, quousque tandem à militibus Hispanis fuerint ad Christianorum imperium adiectæ. Primi autem, qui onus hoc subierint, fuere
1393 Hispalenses, & Cantabri quidam, qui anno millesimo trecentesimo nonagesimo tertio, tempore Henrici tertij, Castellæ regis, ad has insulas adnauigarunt, & prælio cum indigenis insulæ Lanzarotes conserto, non solùm ingentem inde prædam, sed regem etiam insulæ cum regina captiuum in Hispaniã abduxerunt. Qua re valde accensus Henricus tertius Rex, vt insulæ Canariæ citius è barbarorum manibus extorquerẽtur, eas feudi loco Ioanni Vetancurtio militi Franco, & maximarum in Francia opum attribuit. qui postea
1417 etiam anno millesimo quadringentesimo decimo septimo, opera Rubini Bracamontij Franciæ Ammirantis propinqui sui, Insularum Canariæ Rex appellatus fuit. Hic igitur Ioannes classe comparata ad has insulas profectus, Lanzarotem, Forteuenturam, Gomeram, & Ferrum suo imperio subiecit. Interea Rex Portugalliæ has insulas ad se pertinere existimans, earum principatum ab Eugenio quarto Pontifice petere non dubitauit. Sed Pontifex re in disquisitionem adducta, eas Ioanni secundo Castellæ regi adiudicauit anno

millesimo

millesimo quadringentesimo trigesimo primo. Mortuo autem Ioanne Vetancurtio, successit affinis eius Menautus quidam. Hic, cum populis nullo modo gratus, acceptusq; esset, has quattuor insulas Petro Barbæ homini diuiti vendere coactus est. Petrus inde eas quoq; non parua prius accepta pecuniæ summa, Ferdinando Perazæ tradidit. qui cum omnes suas vires ad reliquas insulas acquirendas contulisset, nihil tamen vnquam profecit. Eius vita functi locum obtinuit Didacus Heredia, quòd Ynem Perazam Ferdinandi filiam vxorem haberet. Hoc regnante Ferdinandus Arragoniæ rex, qui Catholici cognomen meruit, Castellæ quoq; regnum ob Isabellam coniugem, Ioannis secundi filiam consecutus, cum periniquo animo ferret, Herediam reliquas tres insulas nequaquam occupare posse, cum eo pactum huiusmodi fecit: vt omni iuri, quod sibi ipsi in insulis Canariæ competere affirmabat, renunciaret; Ferdinandus verò ob hoc quindecim millia nummûm aureorum ei numeraret, atq; insuper titulum Comitis insularum Gomeræ, & Ferri concederet. Hoc pacto inito, Ferdinandus Rex nulla interposita mora circiter annum millesimum quadringentesimum octuagesimum, Petrum Veram cum classe misit, qui Canariã insulam subigeret. In eius expugnatione tres anni consumpti sunt. Tandẽ in Christia-

1431

1480

1494 norum potestatem peruenit. Anno inde millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto, aliæ duæ insulæ, Palma, & Teneriffe, captæ sunt, & Castellæ regum coronæ addictæ. Ab eo tempore hæ insulæ Canariæ summa cum pace Castellæ regibus semper obtemperarunt. Ex quo fit, vt Maiestas vestra, PHILIPPE REX, cum Castellæ regnum moderetur, harum quoq; insularum non immeritò regnum sibi vindicet.

DE REGNO ORANI.

ORANVM vrbs munitißima, & nobilißima, quippe quæ dignitatis Regiæ titulum non sine caussa acceperit, in ea oræ Africæ parte, quæ Murciæ regno in Hispania respondet, posita est. Eam porrò à Mauris iamdiu possessam, Ximenes archiepiscopus Toletanus, dum Ferdinandus Catholicus Hispaniarum regno potiretur, vi atq; armis subegit, & captam Castellæ regno adiudicauit. Verùm, vt omnia plenius

percipiantur, exordium repetendum esse nobis paullò longius videtur. Franciscus Ximenes à principio fratrũ minorum Obseruantium religionem professus, probitate morum, sanctitateq; vitæ adeò conspicuus euasit, vt eo præcipue nomine Isabellæ reginæ Ferdinandi vxori carus haberetur. Qua de re præstantissima mulier, vt meritam Francisco gratiam iustis honoribus persolueret, illud maximè contendit, vt is ad Toletanum archiepiscopatum eueheretur, quod est totius Hispaniæ amplissimum, atq; opulentissimum sacerdotium. Quo in honore ob summam religionem, ac pietatem ita omnibus se se probauit, vt etiam à Iulio secundo Pontifice Maximo, anno millesimo quingentesimo septimo, 1507
S. R. E. Cardinalis renunciaretur. Itaq; Ximenes archiepiscopi, & Cardinalis partes tunc sibi esse suscipiendas ratus, id est, dignum esse existimans, se aduersus omnes à Christiana fide abhorrentes Ecclesiam Romanam acriter tueri, ducentas naues omni bellico apparatu optimè instruxit, & quattuordecim millia delectorum hominum, quos sumptibus suis conduxerat, in ipsas imposuit, vt Mauros ex Africa depelleret, & totam illam gentem Pontificis Romani sacris subijceret. Hoc igitur pio, nobiliq; præstantis animi decreto, classem ex portu iam eductam anno millesimo quingẽtesimo nono, 1509
ad proximum Mauritaniæ littus applicuit: vbi primũ

G ij Portum

Portum Magnum, qui nunc dicitur Mazzanchibir, deinde verò Oranum vrbem regiam, & percelebrem adeò felici rerum euentu oppugnauit, vt breui tempore sub potestatem suam redegerit. Atq; hoc quidem pacto regnum Orani à Ximene viro omni laude dignißimo, vt qui etiam Complutense gymnasium in Hispania ære suo instituerit, Castellæ regibus est attributum. Qui etiam hodie fauste, prospereq; ibi rerum potiuntur.
1518 Ximenes anno à partu Virginis millesimo quingentesimo decimo octauo, extremum vitæ spiritum edidit.

DE REGNIS INSVLARVM INDIARVM, TERRAE FIRMAE, & Maris Oceani.

HÆC tria INSVLARVM INDIARVM, TERRAE FIRMAE, ET MARIS OCEANI Regna totum fere nouum orbem continent, qui paullò ante patrum nostrorum memoriam ab Hispanis regibus non

ſolùm apertus, ſed etiam partus, eorum et dignitatem, & ditionem mirabiliter auxit. Sub nomine verò regni Inſularum Indiarum eæ clauduntur inſulæ, quæ ab Hiſpania ad nouum orbem nauigantibus occurrunt, inter quas præcipuæ ſunt Hiſpaniola, Cuba, Iamaica, ut multas alias, de quibus inferius dicemus, prætereamus. Terra autem Firma totam illam noui orbis partem complectitur, quæ à Septentrione in Meridiem tendit ſub forma duarum peninſularum, quæ tenui isthmo diſcernuntur. Quarum quæ ad Septentrionem vergit, Terram Floridam, & Nouam Hiſpaniam in primis, quæ verò ad Meridiem, Perutum, atq; alias ampliſſimas regiones comprehendit. Regnum autem Maris Oceani quod ſit, nomen ipſum per ſe ſatis oſtendit, cũ illud indicet, maris Atlantici nauigationem & ab Hiſpanis inuentam, & ipſorum propriam eſſe. Ceterùm nouus orbis vno etiam Indiarũ vocabulo gaudet, quòd ſicuti India illa maxima, & celeberrima Aſiæ regio claudit Orientem, ſic hæ noſtræ Occidentem. De quibus ſi omnia, quæ vel litteris prodita ſunt, vel vulgò ſermonibus hominum iactantur, hîc ordine recenſere vellem, & res eſſet infiniti propè laboris, & nullius ferè vtilitatis, cum pleraq; longè à vero abeſſe multi opinentur. Quamobrem illud vnum breuiter declarare conabimur, quis primus hanc nauigationem inſtituerit,

tuerit,

tuerit, & per quem deinceps, & quo tempore hic nouus terrarum tractus sit Hispaniarum regno contributus. Huius igitur nauigationis auctor fuit Christophorus Columbus Genuensis, qui prealto ingenio, magnitudineq; generosi animi æternam nominis famam sibi comparauit. Quippe cum multas esset regiones emensus, & multum maris, & Oceani perlustrasset, in eam sententiam venit, vt crederet, globum hunc terræ esse huiusmodi, vt commeandi per omnes eius partes facultas hominibus suppeteret, atq; Oceanum non esse magnitudinis inertis, sed insulis, ac terris scatere. Qua de re hanc sententiam suam Ferdinando, & Isabellæ Hispaniæ regibus aperit, edocetq;, ditionem ipsorum magnopere iri auctum, si hanc rem susceperint, & sua ipsius consilia opibus iuuerint. Qua sententia Columbi, quam quidem totum iam septennium respuerant, tandem comprobata, tria ex his nauigia, quæ
1492 vulgò Carabellæ dicuntur, anno Christi millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, omnibus rebus ad hanc nauigationem necessarijs instruxerunt, atq; ipsi Christophoro tradiderunt. Quibus acceptis, cum Hispania soluisset, ad insulas Fortunatas, quæ Canariæ nunc appellantur, profectus, ab ijs tres & triginta totos dies Occidentem secutus solem, ad extremum Guanahanam, quæ est vna ex insulis Lucayos, acceßit. atq; ibi

ibi regum Hispaniæ nomine possessionē noui orbis iniuit. Inde nonnullas alias insulas reperit, quas tamen cū præterijsset, naues suas ad quendam Cubæ insulæ, quam Ferdinandam tunc nominauit, portū applicuit. Quam insulam circumuectus, & Hispaniam versus vela flectens Caitæ, siue Haytæ insulam attigit, quam Hispaniolam vocauit; quæ nunc S. Dominici nomine ornatur, propterea quòd ibi Bartholemæus Columbus Christophori frater vrbem eius nominis, quæ nunc principem sibi locum asciuit, condiderit. Hîc Columbus cum rege insulæ amicitia, fædereq; inito, duo de quadraginta ex suis apud illum reliquit, qui mores hominum explorarent, & sermonem gentis addiscerent. Deinde ex insularibus decem secum ducens, Hispaniam petere contendit. Quò cum peruenisset, summo est honore ab omnibus, & præcipue à Regibus exceptus. quippe qui virtuti ipsius plurimùm esse tribuendum existimarent, atq; etiam illud vnum animo agitarent, Christianum nomen latius diffundere, ac propagare, barbarasq; gentes ad Christianam fidem adiungere; cū etiam paullò ante Mauros ex Granatæ regno expulissent. Itaq; Christophorum non amplius Columbum, sed totius maris Oceani Ammirantem dici voluerunt, & amplißimis stipendijs exornarunt, vt meritam ipsi gratiam aliqua ex parte persoluerent. Hac re statim

tim Romam perlata, Alexander sextus, qui tunc Pontificiam dignitatem obtinebat, nihil sibi prius, atq; antiquius esse duxit, quàm vt horum Hispaniæ regum animis rei pulcherrimæ cupiditate accensis quasi ardentes faces aliquot admoueret, quò magis atq; magis iam inceptam nauigationem retinerent. Quamobrem eorum pio voto permotus, cum interim Portugalliæ rex per legatos apud eosdem Hispaniæ reges cõquestus esset, sua littora, suasq; regiones ab ipsis tentari, diceretq; eas, quas reperissent, insulas ad se pertinere, cuius maiores Oceano se committere ante omnes alios essent ausi, tota re cognita constituit, vt à Polo Arctico in Antarcti cum recta linea duceretur, quæ ab Hesperidum insulis, quæ nunc Capitis Viridis appellantur, quatercentena millia passum in occasum distaret, vt quicquid noui orbis in Oceano ad occidentalem plagã detegeretur, ad Hispaniæ reges spectaret; quæ verò pars orbis esset ad orientem, ea Portugallensibus cederet. Atq; ita orbem terrarum in duas diuisum partes duobus regibus perquirendum, & obtinendum tradidit. ad quam quidem rem magna vterq; diligentia consequendam se dedit. Nam, (vt omittamus Portugallenses, quem-
Anno admodum nostrorum cõmentariorum ratio postulat,)
1493 Catholici reges acrius inflammati, anno insequenti decem & octo nauium classem compararunt, vt Christophorus

phorus maris Oceani Ammiras maiorem hominum numerum omni genere armorum instructum, & multum commeatus, seminaq; frumenti, atq; arbores, quæ terræ mandarentur, & instrumenta omnis generis ferrea, quæ ad vrbem condendam vsui essent, reliquaq; huiusmodi in illas orbis terrarum partes nunquã antea cognitas posset comportare. Cum igitur nactus idoneum ventum Gadibus naues soluisset, primùm ad insulas Canariæ peruenit, atq; inde ad læuam iter faciens meridiem versus, post quattuor & viginti dies ad complures insulas Anthropophagorum, qui Canibali vocantur, est delatus, eamq; insulam, quam ante omnes alias conspexit, Desideratam nominauit, propterea quòd terræ videndæ sũmo teneretur desiderio. Vlterius progressus quandam aliam insulam inuenit, quam Crucem nuncupauit. Qua relicta, multas alias præterijt insulas, inter quas vna erat Matinina nomine, quam solæ mulieres Amazonum more inhabitabant. Illinc discedens eas præternauigauit insulas, quas appellauit Montemferratum, S. Mariam rotundam, S. Martinum, S. Mariam antiquam, S. Crucem, ad quam hauriendæ aquæ gratia processit. Inde innumerabiles alias nobis aperuit insulas, quas tamen ob sæuitiam maris, & scopulorum in littore frequentiam attingere non potuit. Quasdam tamen naues, quæ altiore fundo

non indigebant, ſpeculandi cauſſa miſit, quæ cum propius acceßiſſent, ſupra quadraginta ſeptem inſulas numerarunt. Hinc digreſſus, nactus eſt aliam inſulam nomine Buchemam. Tandem verò cum tota claſſe ad inſulam Hiſpaniolam deuenit, omine tamen inauſpicato. Ibi enim de morte ſuorum, quos, vt diximus, reliquerat, cognoſcit, quos omnes Indorum rex, cum homines alienos in ſuis regionibus diutius immorari nullo modo ferre poſſet, interfecerat. Quamobrem nè quid poſthac grauius ſibi accideret, vrbem condere, muroq; præcingere cæpit, cui in honorem Hiſpanæ Reginæ nomen Iſabellæ indidit. Aliam quoq; in interioribus inſulæ locis arcem extruxit, quam nomine diui Thomæ decorauit. Dehinc naues duodecim, nè quid detrimenti acciperent, in Hiſpaniam remiſit, quæ de Hiſpanorũ morte nuncium attulerunt, & quoſdam etiam Anthropophagos ſecum abduxerunt. His omnibus peractis rebus, ipſe cum tribus liburnicis nauibus profectus eſt nouas regiones, nouaq; littora quæſiturus. Et primùm illam Cubæ inſulæ partem, quæ meridiem reſpicit, deinde Iamaicam, quæ nunc diui Iacobi nomen habet, reperit. Qua dimiſſa, cum percurrens littus maris innumeras vidiſſet minores inſulas, Hiſpaniolam repetere inſtituit. Ex qua poſtea, dum interim inſulam Bartholemæo fratri adminiſtrandam relinqueret, reditum

ditũ in Hispaniam apparauit anno Domini millesimo 1495
quadringentesimo nonagesimo quinto, ut regem Hispaniæ de singulis rebus certiorem faceret. Ex quibus omnibus cum Ferdinandus rex & eximiam Columbi virtutem, & singularem erga se fidem liquidò perspexisset, primùm ei amplißimis verbis gratias egit, dein de omnibus liberalibus eũ officijs excoluit, adhortatusq; est, vt etiam in posterum eandem erga se voluntatem tueretur. Post hæc octo naues omnibus rebus instructas ipsi Christophoro attribuit, vt adhuc noua littora posset appetere. Quarum ille duas statim ad insulam Hispaniolam cursum dirigere iußit, vt & hominum, & rei frumentariæ præsidia Bartholemæo fratri supportarent. Reliquas verò ex portu educens, anno quadringentesimo & nonagesimo septimo supra millesi- 1497
mum, (quamuis non desint, qui hoc tertium iter in annum nonagesimum octauum conferant,) Mederam insulam petijt. Ibi classem bifariam partitus, tres naues ad insulam Hispaniolam misit. Ipse autem cum tribus reliquis meridiem versus cursum tenuit, Aequatorem traiecturus, deindeq; ad occidentem deflexurus, vt diligenter ea omnia, quæ nobis omnibus antea fuerant incognita, scrutaretur. Cum igitur ad promontorium, quod Viride à nostris dicitur, peruenißet, ulterius etiam vsq; ad zonam torridam nauigauit, vbi in

tantos incidit calores, vt non sine magno vitæ discrimine illas orbis partes adierit. Illinc naues in occidentē reflectens, tandem ad regionem quandam & auro, & gemmis maximè diuitem, quæ Paria vocatur, est deuectus. Inde omnem illam maritimam oram per millia trecentaq; & viginti milliaria legit vsq; ad illud promontorium, quod nos Lauellanum appellamus. Deficiente enim re frumentaria, coactus fuit Ammiras hinc discedere, citatoq; cursu se ad insulam Hispaniolam conferre. Vbi quidem omnia in peiorem partem versa, atq; mutata inuenit, cum Hispani & suum, & fratris sui imperium detrectarent. Vnde etiam ob hanc rem falsis obiectis criminibus, eorum nomen apud regem Hispaniæ detulerunt, & tandem vinctos quoq;
1499 in Hispaniam miserunt, anno millesimo quadringentesimo nonagesimo nono. ita vt fortuna per se inconstans in attollendo, premendoq; Christophoro mirabiles ludos ediderit, cum eum tam vario euentu iactauerit, vt qui modò insigni gratia floreret, nunc graui pressus inuidia penitus mergeretur, cum omni dignitate spoliatus non sine maximo dolore vitam duceret. Ipsa tamen Columbi iam sæpe perspecta, probataq; virtus, quæ nulla vnquàm vi perfringi, labefactariuè potuerat, tandem regis Ferdinandi animum leniuit, ita vt Christophorū in antiquum gratiæ locum restitueret. Qua de re quattuor

tuor

tuor naues omni rerum necessariarũ copia repletas ipsi tradi iussit, ut denuò inaccessas orbis partes adiret. Cum igitur anno quingentesimo secundo post millesimum ex Hispania discessisset, recto cursu ad insulam Hispaniolam contendit. Inde in occidentalem plagam iter arripuit, & Guanaxiam insulam continenti terræ finitimam nactus, ad prouinciam quandam maximam perrexit, quæ ab incolis Iguera, ab Hispanis verò Fonduri promontorium nominatur. Ibi è naui egressus, ab incolis liberaliter susceptus est, amplissimisq; muneribus ornatus. Illinc recedens, velaq; in orientem flectens, oram illam rasit, & Veraquam, Zorobariq; insulas non longè à continenti seiunctas reperit. Quin etiam longius progressus, illud promontorium tenuit, quod Nomen Dei vocant. Inde mare traiecit, & Cubam primùm, deinde Iamaicam, tandem verò post multos labores exhaustos Hispaniolam petijt. Ex qua postea in Hispaniam profectus, non sine maxima omnium admiratione regem Ferdinandum de his regionibus, quæ nuper à se ipso fuerant inuentæ, fecit certiorem. ita vt omnes eum perspicaci ingenio, peracri iudicio, singulari prudentia, omni deniq; virtute præditum non iniuria prædicarent. Verumtamen ille viuus hac tanta gloria diutius perfrui non potuit, cum non multò post, anno millesimo quingentesimo sexto, atroci fato nobis ereptus,

1502

1506

tus, summum apud posteros sui desiderium reliquerit. Illud tamen non minimum debet ei afferre solatiũ, quòd ei defuncto tantus habeatur honos, quantus virtutis caussa tribui homini poßit. cum tot gentes abditas, atq; sepositas primus nobis ostenderit, & quò nullæ unquã priscorum litteræ penetrarant, eò ipse Hispaniæ regum signa audacißime, felicißimeq; intulerit.

Columbo autem morte sublato, non defuerunt, qui maritimarum nauigationum periti Oceanum percurrere, atq; ipsi quoq; pari æmulatione laudis, & spe quæstus adducti noua littora quærere auderent. Ceterùm inter hos, qui inaccessas orbis plagas summo studio petierunt, quinq; præcipue viri tantam sibi laudem compararunt, vt perpetuis Hispanorũ monumentis celebrati, æternam nominis sui famam sint consecuti. De quibus nos tantùm verba faciemus, cum reliqua omnia, quæ ad Indiarum cognitionem pertinent, ab Hispanis historicis, à quibus etiam hæc ipsa accepimus, sint diligenter, & accurate litteris consignata.

Atq; vt ordine procedamus, Blascus in primis Nunius summa fuit laude dignus, nisi fœdißimo uitæ exitu partam iam ante gloriam corrupisset. Hic siquidem, cum iamdiu Pariæ terræ, & Darienæ regionis littora peruagatus esset, isthmum quendam ad Vrabanum sinum nactus est, quo duo ingentia maria, Boreale,

&

& Auſtrale, diuiduntur. Anno enim ſalutis huma næ milleſimo quingenteſimo decimo tertio, à Darienis littore cum ducentis ferè militibus diſcedens, monſtrantibus iter indigenis, ſummorum montium iuga tenuit, & ſubiectum in aduerſo littore vaſtiſsimi pelagi ſinum conſpexit, quem S. Michaelis nomine inſigniuit, quòd eo ipſo die poſſeſsionem huius noui maris nomine ſui regis adijſſet. In eo autem terrarum tractu auri, & vnionum ditiſsima regna reperta ſunt, ita vt non iniuria Caſtellæ Aureæ nomen illa regio tulerit. Quin etiam conſpectæ, aditæq; aliquot inſulæ earum rerum opulentia maximè celebres, quas nos iccirco Inſulas Vnionum vocitamus. Ibi multo auro inuento, regulisq; eius regionis aut muneribus delinitis, aut cruenta acie ſubactis, Blaſcus eò, vnde profectus erat, breuiori itinere redire conſtituit: atq; ita non plus inter ſe diſtare diuerſa maria, quàm milliaribus centum, deprehendit. Verùm non multò poſt in atrocem regni affectati ſuſpicionem venit, eo rerum euentu, vt in vincula coniectus, reusq; maieſtatis factus, capitali pœna damnatus fuerit. Indignus certè eo ſupplicio, niſi perfidioſe noui imperij libido eius animum peruaſiſſet, quòd & opulentiſsimam regionem Hiſpaniæ imperio adiecerit, & ad læuam longo tractu Peruti ampliſsimum regnũ ſucceſſoribus Didaco Almagro, & Franciſco Pi-

zarro

1513

zarro demonstrarit. Quorum res antequam memoriæ prodantur, nè temporum ordo inuertatur, prius de Ferdinando Cortesio, & de Ferdinando Magallane commemorandum videtur.

CORTESIVS annos natus decem & nouem ingen
1504 ti Oceano se se credere non dubitauit, anno millesimo quingentesimo quarto, vt omnia ea, quæ de orbe nuper inuento afferebantur, oculis certius perlustraret. Cum autem per annos quindecim illis in oris commoratus esset, maxima sibi animo pollicitus, si eximiam Columbi, admirabilemq; in Oceano enauigando virtutem æmulatus esset, ab vltimo Cubæ insulæ promontorio, quod in occidentem recta protenditur, & Tropico Cancri subiacet, cum vndecim nauibus, quæ quingentos, & quinquaginta milites Hispanos adducebant,
Anno profectus, directo ad occidentem cursu, in maximum
1519 occidui littoris sinum delatus est. Ibi cum ditißima Mexicanæ prouinciæ regna in mediterraneis extendi ad occidentem didicisset, terrestri itinere eò cum exercitu statuit proficisci. Egressus è naui oppidum quoddã, quod Veram Crucem nuncupauit, condidit, vt si Indorum impreßiones sustinere nequiret, eò loci se se recipere tutò posset. Illinc progrediens Zempoallam vrbem, quam Sibilliam vocauit, in deditionem accepit. ex qua multa prætergressus oppida, tandem Mexicum,

quam

quam Vrbem etiam Temiſtitan fuiſſe appellatam à ſcriptoribus traditur, peruenit. Quæ medio in ſtagno, cuius pars aquæ dulcis, altera ſalſæ eſſe perhibetur, poſita, ædificiorum, & incolarum frequentia admirabilis, totius prouinciæ obtinet principatum. In ea Mutezuma potentiſsimus omnium barbarorum rex, quippe cuius imperium longe, lateq; ſe ſe diffunderet, ſedem regiam habebat. Qui incredibili Chriſtianorum virtute, felicitateq; perterrefactus ſtatim ſe ſe dedidit, & Chriſtianos libentiſsime hoſpitio ſuſcepit. Sed paullò poſt, cum deditionis pœnitere diceretur, in cuſtodiam coniectus, cum ſui eum è ſeruitute eximere conarentur, forte fortuna caput lapide ictus interijt. In eius locum Corteſius poſt multam, & cruentam contentionem ſuffectus eſt, eo titulo, Vt Cæſaris Caroli Hiſpaniarũ regis Vices ſe gerere profiteretur. Qui poſtea titulus etiã à Carolo confirmatus eſt, anno milleſimo quingenteſimo 1522
Vigeſimo ſecundo, cum omnem hanc prouinciam, quæ Noua Hiſpania appellari cæpta fuerat, Corteſio pro arbitrio ſuo gubernandam tradidiſſet. Exinde noua, ingensq; cupido Corteſij animum inuaſit Vlteriora perquirendi, eaq; omnia regna agnoſcendi, quæ multo auro, argentoq; ſcatere, ac pretioſis gemmis abundare ferebantur, cum etiam Varijs percunctationibus non longe abeſſe Oceanũ comperiſſet. E' Mexicana igitur regione

per occidentalem lineam terrestri itinere contendens, paucis diebus ad littus exterioris Oceani accessit. Vnde, si naues adessent, peti posse consideret per Antipodas Sinarum regna, Catainasq; oras ad orientem nostrum, à quibus Molucchas insulas omnibus aromatum, atq; vnionum diuitijs refertas non longe sitas esse constaret. Ibi Cortesius latè explorato littore, Mexicum est regressus. Vbi barbarorum templis rite expiatis, Deo Christo, Mariæq; Virgini eius matri solemnes aras excitauit, & Baptisterium condidit, vt eo modo Indorum gentem abdicatis idolorum superstitionibus ad verum

Anno Christi cultum traduceret. In Hispaniam inde venit,

1529 et ingens auri pondus, gemmasq; supra opinionem pretiosas Cæsari Carolo obtulit, atq; eum de omnibus rebus, quas pro commodo, dignitateq; ipsius gessisset, admonuit, cum tam magnũ terrarum tractum imperio eius parere coegisset. Ob quam rem præmium rettulit à principe clementissimo Marchionatum Vallis Huaxacac, eumq; titulum, vt summus rei militaris præfectus per Nouam Hispaniam diceretur. Quibus honoribus decoratus Mexicum redijt, nouamq; expeditionem ad Oceani oram maritimam suscepit. Postea rursus in

Anno Hispaniam coactus fuit reuerti, cum inuidia tanta-

1540 rum opum non deessent, qui aliquid ei detrahere conarentur. vbi septennio post, quàm venerat, sexagena-

rio

rio maior fato conceßit.

At Cortesio nouis regionibus adinuentis æquari potuit Ferdinandus Magallanes memorabili nauigatione inclytus, si totum nauigationis suæ iter perficere feliciter potuisset, & si in limine ipsarum Moluccharum, quas tanto studio quæritabat, nobis atroci morte surreptus non fuisset. Hic enim auspicio Caroli Cæsaris quinq; nauium classem comparauit, vt nouum, & breuius iter, quàm quo proficiscebantur Portugallenses, reperiret, quo insulas Moluccha celeriter Hispani petere possent. Itaq; Hispania soluens anno millesimo quingentesimo decimo nono, insulas primùm 1519 Fortunatas, deinde Hesperides attigit. ex quibus cum mare traiecisset, ad promontorium S. Augustini naues appulit, legendoq; illam oram præteruectus lineam Capricorni, atq; ostia immensi Argentei fluminis, (sic enim Hispani vocant,) ferocium gigantum instar prægrandes homines inuenit. Nec multùm inde, vti auide quærebat, prope Antarcticum polum in anfractuosas fauces incogniti antea freti summa cum audacia inuectus est, cùm non vana coniectura sibi persuasisset, eum sinum non longo tractu in apertum ad occidentem pelagus desinere, atq; ita noui orbis terras illac irrumpente Oceano peti posse. Neq; eum ratio, quam ex naturæ lege hauserat, ludificata est, cum nautas, sociosq;

ſuos poſt vigeſimum & ſeptimum diem, ex quo ſinum ingreſſus eſſet, in vaſtiſsimum Oceanum eduxerit, ad dextram vela detorquens, vt ad Capricorni, & ad ipſam Aequatoris lineã rediret, ſub qua Molucchas inſulas, ad quas contendebat, eſſe poſitas cognouiſſet. Nihil inde terrarum Magallanes per quadraginta amplius dies vidit, præter quaſdam inſulas, quas Deſertas appellauit, quòd ibi nulla hominũ veſtigia apparerent. Quibus relictis, cum ſecundiſsimo curſum teneret vento, quàmplurimas inuenit inſulas. Tandem Zebutham ingentem inſulã multis alijs præteritis adijt. Ibi cum regulo inſulæ fœdus, amicitiamq; iunxit, & verum Chriſtianæ religionis cultum induxit, cum regem ipſum, et maximã incolarum partem ſacro fonte baptiſmatis expiandos curarit. Erat autem huius regis tanta in illis regionibus auctoritas, vt multi alij propinquarum inſularum reguli eius precibus Zebutham venirent, vt cum Chriſtianis fœdera ſancirent, & Chriſtianos ritus addiſcerent. Vnus tamen extitit Mauthanæ inſulæ princeps, qui Chriſtianos inuiſere abnuit, quòd ſibi turpe fore diceret, ſi illis, quos nè fama quidem vnquam cognouiſſet, dicto audiens fuiſſet. Quam iniuriam vlciſcendam ratus Magallanes, Zebuthani ſocij regis auxilio contra eum profectus eſt, diuino tamen numine aduerſo, cum prœlio inito fortiter dimi-

cans

cans sagitta confossus occubuerit, anno millesimo quin 1521
gentesimo vigesimo primo. infelix quidem, quòd qui Molucchas insulas tantopere quæsitas vidisset, eas tamen voti sui compos attingere non potuisset: beatus autem, atq; ea de caussa cum antiquis heroibus comparandus, quòd primus vniuersum prope orbem circumire tentarit, & inauditum antea fretum, quod à cognomine suo nomen sortitus est, inuenerit, quo ex occidente transgredi ad orientem poßimus. Ei verò à militibus suffectus est Ioannes Serranus, qui dum ab insula discessum parat, perfidia Zebuthani regis, qui Christianos odio persequi cœperat, cum multis alijs Hispanis captus, à socijs misere ibi derelictus est, cum omnium salutem noui ducis libertati, vitæq; anteferendam esse iudicarent. Multas igitur prætergreßi insulas, tandem Molucchas adiere, cum duas naues vsi reliquarum armamentis refecissent. Ibi cariophylo, ac cinnamomo, & omni aromatum genere naues suas replentes, naturam, magnitudinemq; Moluccharum diligenter scrutati sunt. Inde inter eos ita conuenit, vt ex duabus nauibus vna eo, quo vtebantur Portugallenses, itinere in Hispaniam rediret, (naui nomen Victoriæ inditum erat,) altera verò Panamam, vel Nouæ Hispaniæ littus breuiori itinere appeteret. Quamobrem Hispani, qui Victoria naui vehebantur, ventis

vela

vela dantes incogniti Oceani immensis spatijs vsq; adeò audacter se se commiserunt, vt praeteruecti Auream Chersonesum, & Samotrã, Bonae Spei promontorium superarint, & ad Hesperides insulas peruenerint; ex quibus in Hispaniam tandem incolumes deuecti fue-
1522 rint, anno millesimo quingentesimo vigesimo secundo. Altera verò nauis, quae alium cursum tenebat, cum tempestatis, ac ventorum vi ad Molucchas regressa esset, ibi à Portugallensibus capta, & omnibus rebus exspoliata est. Atq; hic quidem totius Magallanis nauigationis exitus fuit. Nunc partes nostrae postulant, vt ad Didacum Almagrum, & Franciscum Pizarrum orationem nostram conferamus.

HI CVM per multos iam annos Panamae, quae vrbs Nicaraguae prouinciae finitima est, domicilium suum habuissent, magnamq; sibi pecuniae summam adesse intelligerent, inita societate nouas regiones pro-
1525 prijs sumptibus quaerere instituerunt, anno millesimo quingentesimo vigesimo quinto. Itaq; eo anno cum Panama discessissent, per S. Michaelis sinum, quem primus Blascus Nunius, vt supra diximus, adierat, cursum tenuere, littora illa, quae ad laeuam sunt, legendo per quadringenta ferè millia passuum, cum vlterius progredi non potuerint. Nam rerum necessariarũ inopia conflictati cum in terram exire contenderent, ab

incolis

incolis prohibiti domum reuerti coacti sunt. Vbi maiore contracto exercitu rursus idem iter alacri animo sunt ingreßi, & tandem post multos, ingentesq; labores, vsq; ad Tumbez magnam Peruti vrbem peruenere. Quo factum est, vt maximæ, ditißimæq; prouinciæ, quæ in illis orbis partibus constitutæ sunt, & quæ deinde temporum progressu sub Christianam ditionem venerunt, vno Peruti nomine contineantur, quòd nostra claßis ad eam primùm regionem, quæ reuera Perutum vocatur, fuerit appulsa. In hac verò tota nauigatione tres amplius anni insumpti sunt. Pizarrus autem, cum vidisset illa littora multo auro referta, audijssetq; regna etiam, quæ essent in continenti, maiore auri copia redundare, in Hispaniam proficisci decreuit, vt à Cæsare Carolo Peruti administrationem impetraret. Eò cum acceßisset, expositis postulatis suis, ab Imperatore obtinuit, vt summus exercitus dux, & Peruti præses appellaretur. multa enim de immensis huius regionis opibus, ac diuitijs Imperatori commemorauerat, cum montes gemmis collucere, fluminaq; prope vniuersa auream arenam ducere, atq; priuatis in domibus omnium rerum suppellectilem solido ex auro confectam reperiri diceret. ita vt omnium animos propter insitam auri sitim ad hanc expeditionem alacriter suscipiendã accenderet, & Imperatorem in certißimam spem indu

ceret,

ceret, fore, vt breui maximos ab hac prouincia fructus consequeretur. Pizarrus igitur his dignitatum titulis affectus Panamam sibi esse redeundum censuit, vt Perutum repeteret, & Imperatori, quod promiserat, præstaret. Postquam autem eò est peruentum, Tumbez primùm, quæ ciuitas suscipere Christianos recusabat, expugnauit, deinde vrbem non longo inde tractu condidit, cui S. Michaelis nomen imposuit. Ibi cum de opibus Caxamalcæ vrbis amplissimæ, in qua Attabalipa rex potentissimus residebat, certior factus esset, eò cum militibus contendere optimum esse duxit. Itaq; Caxamalcam profectus, conserto cum Indis prælio, incredibilem eorum multitudinem interfecit, atq; insuper ipsum regem Attabalipam captiuum abduxit. Qui statim immensam prope auri vim Christianis pollicitus est, vt è carcere eductus in libertatem restitueretur. Post eius captiuitatem Almagrus etiam Caxamalcam venit, vt de omnibus rebus partem suam à Pizarro ferret. Hic deinde vnà cum eodem Pizarro Cuscum celeberrimam vrbem, ac diuitijs maximè affluentem potestatis suæ fecit. & Quitum quoq; regionem latissimam per duces suos Christianorum imperio subiecit. Postea ipse solus anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Chilem prouinciã quandam illustrem petijt, vt nihil relinqueretur, quod Christiano

1535

nomini

nomini non pareret. Vbi multo auro potitus, Cuſcum redijt. Sed non multò poſt, cum Pizarro, quem honoris gradu multò ſuperiorem conſpiciebat, inuidere cœpiſſet, atrociſsimas cum eo contraxit inimicitias, quæ in diuturna bella ciuilia proruperunt, & vtriq; mortem acerrimam pepererunt. Si quidem Almagrus anno milleſi- 1538
mo quingenteſimo trigeſimo octauo, victis, fugatisq; quodam in prælio militibus ſuis, in hoſtium poteſtatem venit, & in carcerem detruſus, atq; à Ferdinando Pizarro Franciſci fratre capitis condemnatus, laqueo ſtrangulatus eſt. Pizarrus verò non multos inde annos Anno
à Didaco Almagro Almagri filio, & ab alijs coniu- 1541
ratis, qui Almagri turpiſsimã mortem omninò vlciſci ſtatuerant, domi ſuæ interfectus, omnia bona ſua vnà cum vita perdidit. Atq; hunc quidem finem Almagrus, & Pizarrus tulere, qui Peruti regnum auriferum, & ampliſsimas alias prouincias ſub Hiſpanorum imperium ſubiunxerunt, & Chriſtianam religionem longe lateq; propagarunt. Ex quibus omnibus ſatis quiſq; intelligere poteſt, PHILIPPE REX, Maieſtatem veſtram non immeritò huius noui orbis dominatum tenere, cum auſpicijs, atq; armis Hiſpaniæ regum fuerit in Chriſtianorum poteſtatem adductus. Nam & ſub Ferdinando Catholico, & Carolo quinto Imperatore patre veſtro Hiſpaniæ regibus hæ omnes nouæ

regiones fuerunt aditæ, atq; armis subactæ. Cum autem multa, maximaq; regna contineant, Maiestas vestra tribus duntaxat regnorum titulis omnia complectitur, quando nimij esset laboris, illa omnia regna numerando percensere. Quæ quidem Hispanis regibus ingentem gratiam habere debent, quòd post multa tandem sæcula abrogatis idolorum superstitionibus, ueram Christi religionem nunc susceperint, & perpetua ciuili pace fruantur, cum inuictæ gentis præsidio terra, mariq; munitißima nihil amplius à quoquam finitimo hoste vim, & arma extimescant.

DE ARCHIDVCATV AVSTRIÆ.

AVSTRIA, *quæ olim Pannonia superior dicebatur, nobilißima totius Germaniæ prouincia, quam Danubius maximus Europæ fluuius mediam secat, inter Hungariam, Bauariam, Bohemiam, ac Styriam sita est. Hæc, cum à Marchionibus primùm*

teneretur, qui ab Imperatoribus finium tutandorum caussa creabantur, Ducatus deinde titulo à Friderico primo Imperatore decorata est. Postremò uerò, cum ad tantas opes ascendisset, vt ceteros omnes Ducatus longe post se relinqueret, digniorem Archiducatus titulum à Friderico secundo Imperatore obtinuit. De quibus omnibus quia vberius in libro de Titulis Maximiliani Cæsaris, qui hoc tempore Austriæ dominatur, sumus dicturi, nunc illud tantùm ostendemus, cur vestra quoq; Maiestas Archidux Austriæ nuncupetur. Cuius quidem rei caussam omnibus credo esse notissimam, cum Cæsar Rodulphus Habspurgensis Comes Austriam, quæ tunc legitimo successore carebat, Alberto filio dono dederit, & inde amplissima gens AVSTRIACA nomen acceperit, ita vt omnes, qui ab Alberto suam repetunt originem, Archiducis titulo vtantur. Id quod in peruoluendis historiarum monumentis non minimum aliquando solet hominibus scrupulum inijcere, cum multi vno tempore Archiduces nominentur. Apparet ergo Maiestatem vestram sanguinis, & agnationis iure hunc sibi titulum asciscere. De Archiducum porrò successione opportunius alio loco, pleniusq; disputabitur.

DE DVCATV BVRGVNDIÆ.

BVRGVNDIA celebris in Gallia regio, cuius fines, cum non eisdem semper terminis fuerit comprehensa, nimis est operosum describere, in duas hodie partes distinguitur, Inferiorem, & Superiorem. Inferior, quæ & Regia vocatur, et Ducatus titulo gaudet, ab Aeduis quondam fuit inhabitata. Superiorem autem, quæ Imperatoria dicitur, & Comitatus nomine censetur, cuius Metropolis est Vesontio, Sequani olim habuerunt. Hanc verò omnem regionem, quo tempore Franci, & Gotthi reliquam fermè Galliã occuparunt, Burgundiones Septentrionales populi Romanis ademerunt, atq; sub Regni titulo possederunt. Burgundionibus inde à Francis erepta, Francicoq; regno subdita, post tamen alijs proprijs, ac peculiaribus suis regibus paruit. postremò verò in Ducatum, & Comitatum distributa est, quæ diuisio nunc quoq; manet.

Burgun-

Burgundionum autem gentis, tum cum eius nomen in Gallia illustre factum est, quod in annum salutis quadringentesimum vicesimum ferè incidit, Gundencum 420
quendam primum regem inuenio. A quo eius posteri per aliquot annos regnarunt, quousq; tandem Childebertus, & Clotarius fratres, Francorum reges, pulso, fugatoq; Gundemaro rege, qui Gundeci ex Gundebaldo filio nepos erat, hanc prouinciam inter se partiti sunt. quod anno quingentesimo vicesimo sexto factum esse, 526
in quibusdã annalibus notatum extat. Post Francos, qui diu hoc regno potiti sunt, iterum Burgundia ad proprium regem recidit. Anno enim octingentesimo & 890
nonagesimo, Rodulphus vir potens corona imposita rex Burgundionum statuitur. Quod inde regnũ per annos plusquam centum & triginta propagatum est: siquidem postea, id est, anno millesimo trigesimo quarto, 1034
Burgundia, vt dixi, in Ducatum, & Comitatum est diuisa, quemadmodum quidam Francicorum annaliũ scriptores litteris prodiderunt, cum nihil eiusmodi apud eos auctores, qui huic ætati ferè proximi fuere, scriptum inuenerim. Verùm de Ducatu tantùm nunc est agendum, nam de Comitatu inferius dicam. Qui quidem Ducatus, quamuis nunc à Francorum rege teneatur, iure tamen ad AVSTRIAM gentem spectat. Cuius rei non est difficilis admodũm explicatio. Etenim

post

post interfectum Carolũ vltimum Burgundiæ Ducem, Maria vnica eius filia, & hæres, Maximiliano Archiduci Austriæ, qui Maiestatis vestræ proauus est, in matrimonium data, omnia bona ad maritum iure vxorio traduxit, sicuti etiam inferius narrabimus. Verumtamen Burgundiæ Ducatus à Ludouico vndecimo, qui ea tempestate Francorum regnum administrabat, præoccupatus fuit, cum illum ad Francorum regiam sedem pertinere affirmaret, & quòd Duces è stirpe regia essent, & quòd Ioannes rex ipsiusmet Ludouici abauus, illum Philippo Audaci filio secundogenito, & Caroli quinti Regis fratri tradidisset, cum mortuo Philippo Burgundionum Duce, hæres & successor Ducatus ob Ioannam matrem Phi-
1361 lippi Ducis consanguineam fuisset, anno supra mille tre centosq; sexagesimo primo. Qua de re multa bella inter Francos, Germanosq; subsecuta sunt, cum Maximilianus ius suum acriter tueretur. Eum tamen hæc tota res habuit exitum, vt tandem ciuitas Gandauensis Maximilianũ ad id adegerit, vt desponsa filia Margarita Carolo Franciæ Delphino, cum Ludouico rege pacem componeret, & quas terras, & loca Rex oc-
1482 cupasset, ei concederet. id quod anno millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo actum est. Atq; hoc quidem modo Burgundiæ Ducatus ad Francorum

reges

reges peruenit, cum tamen ad Maiestatem vestram, PHILIPPE REX, directo iure pertineat. Nam & Maximilianus vi compulsus societatem illam cum Ludouico rege contraxit, & si quid ipsa societas roboris antea habuit, tunc prorsus amisit, cum Carolus rex Ludouici regis filius Margaritā Maximiliani filiam repudiauit, & Annam Britanniæ Ducissam ipsi Maximiliano per legatum nuptam, vxorem accepit. Nō mirum igitur cuiquam esse debet, si hunc titulum Maiestas vestra sibi ascribat, quamuis re ipsa Franci Burgundia potiantur.

DE DVCATV MEDIOLANENSI.

MEDIOLANVM illustris quondam citerioris Galliæ, rebus Populi Romani florentibus, ciuitas, eandem quoq; sub Imperatoribus Romanis retinuit dignitatem. Afflicta inde à Gotthis, & Longobardis, procedentibus tamen temporibus restituta,

magnas sibi opes cùm incredibili ciuium potentia, tùm summa Archiepiscopi auctoritate comparauit. Othone inde Magno Germaniæ rege in Italiam aduersus Berengarium Italiæ regem vocato, multò etiam quàm antea magis creuit, cum Archiepiscopus regnum Italiæ Othoni detulisset, eumq; in æde S. Ambrosij corona regia, quæ ferrea erat, ornasset. Quibus rebus elata ciuitas eò superbiæ prouecta est, vt non solùm Conrado Imperatori Archiepiscopo duce restiterit, sed etiam Laudenses, Comenses, ac Papienses, neglecto ipso regum imperio, sibi parere coegerit. Quo factum est, vt à Friderico Barbarussa eo nomine sit deleta. Restituta inde, & priuilegijs multò amplioribus decorata, plerumq; Imperatorum rebus inuidit. Itaq; cum Friderico secundo Imperatore, vnà cum ceteris Italiæ ciuitatibus in duas factiones esset distracta, Guelforum, & Gibellinorum, Turriani exorti sunt, qui se in ea excellentius gerere cæperunt. Turrianorum autem paullò post opibus fractis, Vicecomites principatum exceperunt. Qui cum se diu pro vicarijs Imperatoris tulissent, tandem nomine Ducum ornati sunt. Quos deinde Sfortiani, ac postremò Austriaci sunt consecuti. Vicecomitum verò nobilem familiam ad tantum euexit imperium Otho Archiepiscopus. Hic enim, cum Pontificia auctoritate creatus Archiepiscopus aduersus duos falsos

antistites

antistites sacri imperij sui sedem, & patriam armis repeteret, quinquies à Turrianis repulsus, post viginti annos, victis acie, captisq; eius familiae principibus, in sua Vicecomitum domo huius nobilissimi principatus fundamenta feliciter iecit. Post Othonem, qui anno millesimo ducentesimo nonagesimo quinto vi- 1295
ta functus est, undecim principes numerantur, qui Mediolani per annos fermè centũ & sexaginta rerum potiti sint. tot enim sunt à Matthaeo Magno, qui Othoni successit, vsq; ad Philippum, in quo principum progenies defecit, cum sine vlla legitima sobole decesserit. Tres tamen ex his principibus tantùm fuere, qui Ducis nomine fuerint insigniti, Ioannes Galeacius, qui primus à Caesare Venceslao hunc titulum impetrauit anno millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, & duo filij, 1395
Ioannes, & Philippus, qui Mariae cognomentum tulere. Quibus mortuis, cum nulla, vt diximus, proles legitima superstes esset, Mediolanenses se se in libertatem vindicarunt. Cum interim non deessent multi principes, qui hunc Ducatum ad se pertinere dictitarent. In primis enim Fridericus Imperator illum ad se iure feudali deuolutum asseuerabat. Contrà Alphonsus rex Arragonum, & Neapolitanorum ex Philippi testamento haereditatem petebat. Quin etiam Carolus Dux Aurelianensis ab intestato sibi illum deberi affirma-

 bat,

bat, quòd ex Valentina Ioannis Galeacij primi Ducis filia, Philippiq; sorore progenitus esset. Præter hos aderat Franciscus Sfortia filius Sfortiæ præstantissimi rei militaris præfecti, qui etiam hunc Ducatum ad se iure spectare contendebat, quòd & Blancam Mariam Philippi filiam, quam ex Agnete Maina nobili concubina susceperat, vxorem haberet, & quòd à Philippo filius adoptatus, Vicecomitum stirpi esset insertus. Eumq; tandem hæc tota res tulit exitum, vt Sfortia, cum iam duo anni à morte Philippi præterijssent, perdomitis, subactisq; Mediolanensibus, hoc imperium per annos sexdecim obtineret. Post eum quinq; alij ex Sfortianorum genere Duces Mediolani extitere. cum quibus ferè omnibus Ludouicus duodecimus Caroli Aurelianorum Ducis, de quo supra fecimus mentionem, filius, & Franciscus primus Francorum reges, pro suo in hoc Ducatu recuperando iure, adeò continenter, & sæue bella gesserunt, vt nonnunquam captis, vel alio quo modo expulsis Ducibus, ipsi per aliquot annos Mediolano potirentur. Contrà verò Imperator Cæsar Carolus quintus pater vester Francos validis adeò pressit armis, vt sæpe pulsi, multisq; attriti prœlijs bellum redintegrare cogerentur. Illius demùm virtuti fortuna arrisit: quippe qui solus eiectis prorsus Gallis, & Sfortiana domo penitus extincta, hunc Ducatum

Anno 1450

sit consecutus

ſit conſecutus anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo 1535
quinto. iam enim Franciſcus ſecundus Sfortia vltimus
Dux, cui ab ipſo Carolo Cæſare auitum, paternumq; Anno
imperium redditum fuerat, maximo omnium cum lu- 1530
ctu ſine liberis diem ſuum obierat, cum per quinq; tan-
tùm annos poſt illud Caroli beneficium ſummæ rerum
præfuiſſet. Ceterùm, nè quis exiſtimet, Carolum Im-
peratorem vi potius, quàm vlla iuſta de cauſſa hunc
Ducatum occupaſſe, aperiendum eſt, quem poſſeßionis
titulum præ ſe tulerit, & quo iure illum ſibi aſciuerit.
Ludouicus duodecimus Francorum rex, cum Ludoui-
cum Sfortiam Ducem, Franciſci primi filium, inito
cum Venetis fœdere, Mediolano magnis opibus expu
liſſet, reuerſumq; deinde ex Germania ad Nouariã
cepiſſet anno milleſimo & quingenteſimo, quod hære- 1500
ditate legitima, & iuſtis armis vindicatum arbitraba
tur, idem auctoritate quoq; Maximiliani Cæſaris cor-
roborandum exiſtimauit. Atq; in hunc quidem mo-
dum pax eſſe firmata dicitur, vt Ludouicus rex, eiusq;
poſteri ſucceſſores beneficiario iure Mediolani Duces
appellarentur, ſi Claudiam filiam primogenitam dotali
iure Britanniæ ditionem in nuptias trahentem Carolo
Philippi Hiſpaniarum principis filio, & Maximi-
liani ipſius nepoti collocaret: alioquin, ſi hæ nuptiæ ad
optatum exitum non perueniſſent, Mediolanenſis Du-

catus ad Carolum nepotem directo iure transferretur. Itaq; Ludouicus, si quid iuris antea in hoc Ducatu habuit, deinde prorsus amisit, postquam neglectis his conditionibus, Claudiam filiam Francisco Duci Angolismorũ, qui postea mortuo Ludouico socero ad Galliæ regnum est euocatus, in matrimonium dedit. Contrà verò Carolus ius sibi maximum parauit, postquam à Cæsare Maximiliano auo Dux institutus est, qui antiquo Cæsarum iure huiusmodi beneficij conferendi potestatem habuit, cum Mediolanum feudi ratione Imperio sit obnoxium. Confirmatum inde hoc ius est Carolo, postquam mortuo auo Maximiliano ipse ad Imperium est euectus. Nam Ducatus, qui ab Imperatore Venceslao fuerat institutus, extincta Vicecomitũ, qui inuestiti fuerant, stirpe iure feudi ad ipsum, vt ad Imperatorem, & regem Italiæ rediјt. Inde verò multò etiam magis est stabilitum, tum cum ipse Franciscũ secundum Sfortiam in paternũ regnum restituit. siquidem ea conditione est restitutus, vt si ei sine liberis mori contigisset, Mediolanensis principatus ad se perueniret. Quod cum euenisset, iure optimo Carolus Ducatum tam multis, tamq; iustis de caussis ad se pertinentem Francis frustra renitentibus occupauit, atq; occupatum possedit, & tibi filio suo, Rex Clementissime PHILIPPE, reliquit. Ceterùm Mediolanensis Ducatus,

qui ab

qui ab vna vrbe Mediolano nomen habet, multas, easq; magnas vrbes finitimas est amplexus. Ex quibus CREMONA patria mea inter principes merito numeratur, siue antiqua decora, siue præsentes opes eius respiciantur. Nam vigente Populo Romano, quod maximo tum honori tribuebatur, & colonia, & prima trans Padum colonia, & non exhauriendæ plebis vrbanæ, sed tutandi imperij gratia nempe aduersus infestos Gallorum impetus est deducta. & post Romanum deletum Imperium irrumpentibus in hanc regionem Longobardis, diutius, & constantius fidem erga Romanum Imperatorem, qui Constantinopoli sedebat, Italicamq; dignitatem, quàm aut Mediolanum, aut Ticinum, est tutata. Si quidem illæ vrbes Alboino regi sub primam Longobardorum impreßionem cesserunt: hæc non nisi post multos annos ab Agilulfo subacta est. cui quanta vi restiterit, quantaq; ope dominatum barbarorum repudiarit, illud esse argumento potest, quòd ab ipso Agilulfo ira feruido fœdo in primis incendio fuit deleta. Postquam autem regnum Italiæ vnà cum Imperio ad Germanos translatum est, cum prauis Italia factionibus Guelforum, & Gibellinorum teneretur, quarum vna Ecclesiæ, altera Imperij partes assereret, hæc semper Imperio adhæsit, & Gibellinorum partes defendit, & maximas pro ijs cõtentiones suscepit. Itaq;

multis

multis propterea priuilegijs, & iuribus, quæ nunc etiã nostra diligentißimè asseruat ciuitas, ab Imperatoribus exornata, ad eum statum euecta est, vt hodie neq; rerum copia, neq; commerciorum, neq; opificiorum varietate, neq; ciuium celebritate, atq; in omni laudanda arte industria primoribus multis Italiæ vrbibus ce dat, reliquas verò Ducatus Mediolanensis ipso excepto Mediolano longè superet. Cuius felicitatis nostræ maximam partem clementiæ, ac iustitiæ vestræ tribuendam esse, REX PHILIPPE, nos & opinione arbitramur, & sermone libentißime confitemur, ac prædicamus; atq; iccirco Maiestatem vestram omnibus, quæ præstare possumus, officijs, & honoribus meritò amplectimur, & excolimus.

DE DVCATV LOTHARINGIÆ.

QVO iure Maiestas vestra sibi Ducatus LOTHARINGIAE titulum vindicet, cum etiam

nunc à proprio, & peculiari Duce obtineatur, facilè ostendam, si prius, vnde hoc Lotharingiæ manauerit nomen, exposuero. Ludouicus cognomento Pius, Imperator, Caroli Magni filius cum regna filijs suis iniqua diuisione partitus esset, grauißimi inter eos belli post mortem caussam attulit. Quo cum filij Carolus, Ludouicus, & Lotharius vires ipsas Franciæ attriuissent, demùm sedatis rebus pacem in hunc modum composuerunt: vt Lotharius natu maximus Imperij titulum, Italiam, Prouinciam, & partem Franciæ orientalem, quæ Austrasia dicebatur, obtineret; Carolus Franciæ partem occidentalem à Britãnico Oceano vsq; ad Mosam fluuium, (in qua postea Franciæ semper nomen remansit,) haberet; Ludouicus verò omnia trans Rhenum paterna bona poßideret. Ita factum est, vt Lotharius Imperatoris, & regis Italiæ nomen gesserit, Carolus autem regis Franciæ, & Ludouicus regis Germaniæ. Ceterùm Lotharius Transalpina sede delectatus, Italia cum titulo etiam Imperij Ludouico filio suo commissa, ipse Austrasiam magna administrare cura Metis, & Aquisgrani præcipue sedens instituit. Vnde Austrasiam ipsam quoq; à nomine suo Lotharingiam appellauit. Quo nomine Austrasiæ non solùm quæ nunc Lotharingia vocatur, sed etiam Brabantia, Hannonia, Hollandia, Geldria, Cliuia, &

multæ

multæ aliæ quoq; regiones includebantur. Hoc Lothario
855 vita functo anno octingentesimo quinquagesimo quinto, Lotharingiæ regnum in eadem Caroli Magni progenie usq; ad Carolum quartum Francorum regem cognomento Simplicem permansit. Hic enim, cum non solùm cognomine, sed etiam re ipsa simplex esset, Lotharingiam Henrico Aucupi Germaniæ regi permisit
924 anno nongentesimo vigesimo quarto. Hinc factum est,
Anno ut aliquot post annis, cum bellum acre inter Imperato-
977 rem Othonem secundum, qui Henrici Aucupis nepos fuit, & Lotharium Francorum regem exortum esset, Otho Carolum Lotharij fratrem ex Francia euocarit, atq; ei Lotharingiam Ducatum, qui titulus per idem tempus usurpari cæptus est, dono dederit: ut is beneficiarius Cæsarum iureiurando effectus, fratrem regem, Francosq; minus respiceret. Lotharingia tamen tunc angustioribus finibus est descripta, quàm unquam antea fuisset. Non contemnenda enim pars hinc Coloniensiũ, illinc sacræ Leodiensium Ecclesiæ attributa est. Noui etiam postea magni nominis Ducatus, Comitatusq; instituti sunt, ex illius cuiuis regno æquandæ regionis corpore velut membra dirempti. Mortuo deinde Lothario
986 Francorum rege anno salutis nongentesimo octuagesimo sexto, Ludouicus quintus, filius in eius locum successit, ultimus qui ex agnatione Caroli Magni nomen

regis

regis Franciæ gesserit. Hic, cum vnius tantùm anni spatio regnasset, vita defunctus Franciæ regnū varijs seditionum procellis agitatum reliquit. Hugo enim Capetus Parisiorum Comes vi, & militum fauore regnum sibi assumebat. contrà verò Carolus Lotharingiæ Dux Ludouici mortui patruus Galliæ fines cum exercitu erat ingressus, vt regnum sibi iure debitum vindicaret. Verùm res haud prospere cecidit. Etenim, cum Francis ea de caussa esset inuisus, quòd nimiùm Germanorum rebus studeret, & prælio victus fuit, & non multò post fraude Ascelini Laudunensis Episcopi Lauduni captus, Aurelianum in custodiam est missus. Inde Capetus nihil præterea grauius in Carolū statuit, quàm vt perpetua, diligentiq; asseruaretur custodia. ei tamen copiā vxoris tam liberam fecit, vt liberos duos sustulerit, Ludouicum, & Carolū: sed qui intra pueritiæ annos decesserint. Othonem tamen filium, quem ex priore susceperat vxore, reliquit. Hic, cum per aliquot annos Lotharingiæ Ducatum obtinuisset, sine vlla
sobole morte sublatus anno millesimo quinto, belli inter 1005
Francos, Germanosq; redintegrandi, ob incertum Lotharingiæ ius, caussam attulit. Verumtamen, cum in conditiones esset ab vtrisq; descensum, Imperator Henricus Claudus, qui in Othonis tertij defuncti locum suffectus erat, hunc Ducatum Comiti Gotthofredo filio

M Gottho-

Gotthofredi Arduennensis conceßit. Cuius agnati per aliquod tempus ei præfuerunt, donec tandem Imperator Henricus Iunior hanc prouinciam, quam tunc temporis obtinebat Henricus Lemburgensis princeps, cum eam ab Henrico Seniore Imperatore dono accepisset, in
1106 duas partes diuisit circiter annum Domini millesimum centesimum sextum. Nam cum alia esset Lotharingia superior, alia inferior, superiorem, quæ sola nunc Lotharingiæ nomen habet, & à domo Valdemōtensi poßidetur, Tiero Gotthofredi Ducis, de quo mentionem suprà fecimus, nepoti aßignauit: inferiorem verò, quæ hodie Brabantia appellatur, Gotthofredo Barbato Louaniensi Comiti attribuit, qui ex muliebri sexu originem ducere ab illo Carolo vltimo, de quo suprà diximus, Lotharingiæ Duce videtur. Atq; hic Gotthofredus quidem fuit primus, qui se Ducem Brabantiæ nuncuparet, vel potius illum titulum, qui iam obsoleuerat, recuperaret, cum etiam interim se Ducem Lotharingiæ inscriberet, propterea quòd ad Carolum vltimum, Lotharingiæ Ducem genus suum referret. Hinc postea factum est, vt qui in ipsius locum successerunt, etiam hodie illum sibi titulum assumant, quamuis verè Lotharingia, vt dixi, à proprio Duce teneatur. Quomodo autem illius Gotthofredi Barbati opes ad Maiestatem vestram fuerint translatæ, in Brabantia proximè declarabimus.

DE DVCATV BRABANTIÆ.

BRABANTIA olim magna ex parte Aduaticorum sedes, de quibus Cæsar in suis Commentarijs meminit, hodie Mosa, Schaldi, Sabi, & Tenera fluminibus ferè circumscribitur: habetq; à Septentrione Hollandiam, & Geldriam, ab Oriente Leodiensem Diœcesem, à Meridie Namurci Comitatum, & Hannoniam, ab Occidente Flandriam. Eius porrò Ducatus & opum amplitudine, & vetustatis nomine reliquis ferè omnibus videtur esse superior. Ac diuitias quidem, & potentiam eius declarant in primis illæ nobilissimæ vrbes, quibus maximè exornatur, Louanium, Bruxellæ, & Antuerpia, vt ceteras, quæ minoris sunt nominis, omittamus. Nam Louaniū gymnasij amplissimi celebritate longè clarissimum, Bruxellæq; principis aula frequentes latè nomen, famamq; suam extendunt. Antuerpia verò celeberrimnm totius orbis

terrarum emporium ad tantam aſcendit dignitatem, vt nulla penè ſit alia ciuitas, quæ cum ea iure poßit comparari. Antiquitas autem ex duobus vetuſtißimis Caroli Martelli, & Pipini filij, qui Caroli Magni pater fuit, uulgatis epitaphijs cognoſci poteſt, cum ex illis planè conſtet, hunc Ducatus Brabantiæ titulum priſcis etiam temporibus fuiſſe vſurpatum. Quæ operæpretium erit, vt omnia præ oculis ſint, hîc ſubiungere. Caroli Martelli epitaphium ita ſe ſe habet.

Ecce Brabantinus Dux quartus in orbe triumphat,
Malleus in mundo ſpecialis Chriſticolarum.
Dux, dominuſq; Ducũ, regũ quoq;: Rex fore ſpreuit.
Non vult regnare, ſed regibus imperat ipſe.

Pipini verò filij hoc modo.

Iſte Brabantinus Dux quintus Auſtraſiorum,
Ex Duce fit tandem Rex primus germinis huius.

Ex quibus ſatis intelligi poteſt, ſeptem fuiſſe ex hac nobilißima familia Brabantiæ Duces, cum enim ille Pipinus, qui regnum Franciæ, Chilperico rege abdi-
751 cato, ſibi aſciuit anno ſeptingenteſimo primo & quinquageſimo, Dux quintus Brabantiæ appelletur, profectò ſequitur, vt Carolus Magnus filius, Dux ſextus, Ludouicus verò Pius nepos, ſeptimus fuerit. Nam poſt ipſum Pium vſq; ad Gotthofredum Barbatum Comitem Louanienſem, (quod eſt ſpatium ducentorum amplius

plius & quinquaginta annorum,) nulla est certa Brabantiæ memoria, cum hæc regio nunc sub Austrasiæ, nunc sub Lotharingiæ nomine contineretur, quemadmodùm etiam superius fuit demonstratum. Postquam autem Gotthofredus ille Barbatus Lotharingiã inferiorem ab Imperatore Cæsare Henrico Iuniore accepit anno
Christi millesimo centesimo sexto, tunc iterũ Brabantiæ 1106
nomen celebrari cœptum est. Gotthofredus enim, reiecto Louaniensis Comitis titulo, se Barbãtiæ Ducem ex suo Barbati cognomine appellauit, vel potius illum titulum, qui iam in obliuionẽ abierat, restituit. Nam quod nonnulli asserunt, Barbantiam primùm ita esse à Gotthofredo Barbato appellatam, prorsus à veritate alienum esse, ex his, quæ suprà commemorauimus, manifestè deprehendi potest, cum hoc Brabantiæ nomen multò fuerit antiquius. Gotthofredi inde posteri per multos annos Brabantiam tenuerunt vsq; ad Ioannem tertium
Ducem, qui anno millesimo trecentesimo quinquagesi- 1355
mo quinto nullis superstitibus filijs mortuus est; cum tamen aliquot filias post se reliquisset, & in primis Ioannam primogenitam, & Margaritam. Ioanna verò, quæ primùm Gulielmo Hollandiæ Comiti, deinde Venceslao Imperatoris Cæsaris Caroli quarti Bohemiæ regis fratri nupsit, sine liberis mortua, hic Ducatus ad posteros Margaritæ sororis, quæ Ludouicum Maleanum

num Flandriæ Comitem maritum habuit, directo iure peruenit. Ex ea nata est Margarita altera omnium bonorum hæres, quam alij Kunigundem appellant, quæ Philippo Audaci Burgundiæ Duci, & Caroli quinti Francorum regis fratri in matrimonium collocata fuit. Ea porrò genuit Ioannem Burgundiæ, & Antonium Brabantiæ Duces. Antonio inde in hoc Ducatu successerunt duo filij, Ioannes, qui academiam Loua-
1426 niensem instituit anno millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, & Philippus. Quibus nulla relicta sobole vita functis, Brabantia ad Ducem Burgundiæ,
1430 tanquam propinquiorem hæredem deuenit anno millesimo quadringentesimo trigesimo, ad Philippum scilicet Pium, Ioannis filium, & Philippi Audacis nepotem. Ex hoc Philippo Pio editus est Carolus potentissimus Dux Burgundiæ, Brabantiæq́, qui multis etiam alijs regionibus imperabat, vir magnitudine animi non suæ modò, verùm superioris etiam ætatis omnibus Ducibus longè superior. Hic cum Nanseum Lotharingiæ oppidum pertinacius oppugnaret, ab Heluetijs petitus, initoq́ prælio circumuentus, atq́ misere trucidatus anno
1477 millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, Mariam vnicam filiam hæredem reliquit. Quæ deinde, cum non multo tempore post mortem patris Maximiliano Archiduci Austriæ, Friderici tertij Imperatoris

ratoris

ratoris filio nupsisset, omnia in virum iure hæreditario transtulit. Ex ea verò natus est Philippus, qui postea regnum Hispaniarum ob Ioannam vxorem suam est adeptus, & qui Caroli quinti Imperatoris inuictißimi pater, & Maiestatis vestræ auus fuit.

DE DVCATV LEMBVRGI.

LEMBVRGVM ampla, nobilisq; vrbs, & huius Ducatus princeps, ad fluuium Vueser posita, non multùm ab Aquisgrani, atq; à Leodio distat. Hic verò Ducatus à quo Imperatore fuerit institutus, non satis liquet, cum nemo ex priscis auctoribus hoc litterarum monumentis mandarit. Illud quidem apud quosdam recentiores scriptum extat, ipsam Lemburgensem vrbem, cum antea esset Comitatus dignitate ornata, ad hunc Ducatus titulum fuisse euectam circà annum Domini ferè septuagesimum secundũ post millesimum 1172
& centesimum. ita vt suspicari poßimus, aut Frideri

cum-

cum primum Imperatorem, qui Barbarussæ cognomine vsus est, aut Henricum eius filium huius Ducatus auctorem fuisse. Ceterùm virilis horum Ducum progenies
1293 iampridem defecit anno millesimo ducentesimo nonagemo tertio, quo tempore Henricus vltimus Dux Lemburgi sine vlla sobole mortuus est. Cui deinde successit Ioannes primus, Brabantiæ Dux, qui hanc regionem, præterquam quòd eam magna pecuniæ vi ab Henrico Duce mercatus esset, armis etiam sub ius, ditionemq; suam redegit, cum eam Geldrensis Comes sibi vindicaret, quòd Irmingardim sororem, & hæredem Henrici nuper mortui in matrimonio haberet. Ob quã rem cum odia inter Brabantinos, & Geldrenses vehementius exarsissent, magnum initum est prælium, in quo ipse Geldriæ Comes, multis alijs captis, occisisq; viris nobilibus, in Brabantinorum potestatem venit. Ex eo tempore Lemburgensis Ducatus Brabantinis Ducibus vsq; ad hanc nostram ætatem semper paruit, ita vt quo iure Brabantiæ, eodem etiam Lemburgi Ducatus ad Maiestatem vestram peruenerit. Verùm Ioanni primo Brabantiæ Duci successit alter Ioannes,
1355 quem postea excepit Ioannes tertius, qui anno millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto supremũ vitæ spiritum emisit. Quem inde qui in his Ducatibus subsecuti fuerint, cum superius tradiderimus, tum cum de Braban-

Brabantia egimus, nunc sermonem nostrum ad reliqua transferemus.

DE DVCATV LVCEMBVRGENSI

LVCEMBVRGI Ducatus, qui à Metropoli sua Lucemburgo nomen habet, à Septentrione Leodiensem, & Namurcensem regionem attingit, à Meridie Lotharingiam, ab Oriente Mosam fluuium, & Treuerensem Diœcesem, ab Occidente Mosam, & Syluam Arduennam. Ipsa verò vrbs Lucemburgum ad Alisunciam amnem sita, Augusta Romanduorũ à Ptolemæo dicitur, quemadmodũ Ludouicus Guicciardinus existimauit. Cum autem primùm Comitatus nomen ferret, insigniorem deinde Ducatus titulum est adepta. Sed quis fuerit primi Comitatus tituli auctor, nemo quidem est, quem adhuc legerim, qui litteris tradiderit, quòd res obscuris sit vetustatis tenebris

 inuoluta.

inuoluta. De Ducatu verò variæ sunt auctorum sententiæ. Alij id Imperatori Cæsari Henrico, qui dicitur septimus, qui Lucemburgensis Comes fuit, acceptum referunt, alij Carolo quarto, nonnulli etiam Vencеслao Cæsari. ita vt in re tam ambigua vix quicquam certi statuere poßimus. Eorum tamen opinioni magis accedimus, qui Henricum septimum hunc Ducatum instituisse aßerunt, cum verisimile sit, Henricum potius, qui primus ex Lucemburgensibus Comitibus ad
1308 Imperij summum honorem euectus est anno millesimo trecentesimo octauo, quàm vllum aliũ dignitatis hunc titulum auitæ ditioni suæ, nobilitandæ eius gratia conceßisse. Vtcunq; tamen res sit, illud certè constat, Lucemburgenses principes in Germania summæ semper auctoritatis fuisse, cum per annos amplius centum Bohemiæ regno potiti sint, et cum etiã quattuor ex hac illustrißima familia Imperatores, Germaniæq; reges designati fuerint: Imperator Cæsar Henricus septimus, Imperator Cæsar Carolus quartus, Cæsar Venceslaus, & Imperator Cæsar Sigismundus, qui quoq; Vngariæ rex fuit. Ceterùm post Henricum septimum Imperatorem, Henrici filium, & Henrici cognomento Blondelli Comitum Lucemburgensium nepotem, (nè rem altius repetamus,) eius posteri hunc Ducatum tenuerunt vsq; ad Venceslaum Cæsarem, qui Caroli quarti filius,

filius, & Ioannis Bohemiæ regis nepos, ipsiusq; Henrici pronepos fuit. Hic enim Venceslaus Elisabetham Goriciensem sibi ipsi sanguine coniunctam Antonio Burgundioni, Brabantiæ Duci, Philippiq; Audacis filio vxorem dedit, doti ascripto Lucemburgensi Ducatu, cũ tamen ipse Antonius ingentem pecuniæ summam ob id Venceslao pependisset. Antonio inde, qui anno millesimo quadringentesimo decimo quinto ex hac 1415
vita decessit, nulli ex hoc matrimonio liberi fuerunt. Ioannes autem, & Philippus, quos ex priori sustulerat coniugio, & qui in hunc Ducatum mortua nouerca, (sic enim conuenerat,) successuri erant, & ipsi quoq; nullam vnquam sobolem suscepere. Post eos igitur Burgundiæ Dux Philippus Pius patruelis, (ex Ioanne enim Burgundiæ Duce Antonij fratre genitus erat,) tanquam proximior hæres hunc Ducatum armis inuasit, cum Lucemburgenses Sigismundi Imperatoris, qui Venceslai Cæsaris frater fuit, hæredibus sese dedere vellent. Elisabetha enim vnica Sigismundi filia, & hæres, quæ Alberto Cæsari Austriæ Duci nupserat, duas reliquerat filias, Annam, quæ Gulielmo Saxoniæ Duci, & Elisabetham, quæ Casimiro Poloniæ regi in matrimonium data fuerat. ita vt & Saxoniæ Dux, & Poloniæ rex in hoc Ducatu aliquem iuris hæreditarij titulum prætenderent, cum

iam Vladislaus Alberti Cæsaris filius posthumus Hungariæ, & Bohemiæ rex sine vllis liberis deceßisset. Quamobrem, vt tandem huic liti finis imponeretur, Carolus Burgundiæ Dux, Philippi Pij filius, quicquid iuris & Saxoniæ Dux, & Poloniæ rex in hoc Ducatu præseferebant, magna numerata pecunia emit. Quo factum est, vt Maximilianus Archidux Austriæ, qui Carolo ob Mariam vnicam eius filiam vxorem ductam in omnibus eius ditionibus succeßit, Lucemburgensem etiam sine vlla controuersia sibi Ducatum assumpserit. Ex quo tempore Ducatus ille AVSTRIAE familiæ in hunc vsq; diem obtemperauit.

DE DVCATV GELDRENSI.

GELDRIA antiquorum Sicambrorum, (vti ferè omnes scriptores consentiunt,) sedes reſpicit à Septentrione Friſiam, & ſinum Germanici maris vulgò

Zuyder

Zuyderzee, *ab Oriente Cliuiæ Ducatum, à Meridie Iuliacũ, ab Occidente Brabantiam, & Hollãdiam. Ceterùm Geldrenses principes alijs atq; alijs temporibus diuersis nominibus sunt vsi, cum modò Præfecti, modò Comites, postremò uerò Duces fuerint appellati. Primus autem, qui Præfecti nomen tulerit, fuit Vuicardus quidam, qui floruit anno salutis plus minusuè octingentesimo & octuagesimo. quo etiã tempore Geldriæ nomen in lucem prodijt, cum hic oppidum quoddam Gelder ad flumen Niers, quod longo inde tractu in Mosam influit, condiderit, à quo postea tota prouincia nomen accepit. Ab eo sex alij Præfecti fuere, quorum postremus, qui Vuicardus quoq; nuncupatus est, cum sine virili stirpe diem suum obijsset, filiam tamen Adeleidem reliquit, quæ dotali iure Geldrensem principatum in Othonem Comitem à Nassau, cui collocata fuerat, contulit.* Hic *autem Otho primus Geldriæ Comes fuit, quem dignitatis titulum ab Imperatore* Henrico *Seniore consecutus est anno millesimo septuagesimo nono. Post eum quinq; alij Comites numerantur, nam Reinoldus, qui septimus fuit, primus Geldriæ Dux à Cæsare Ludouico Bauariæ Duce in Francofordiensi conuentu creatus est anno Christi millesimo trecẽtesimo vicesimo nono. Hic verò Reinoldus duas habuit vxores, Mariam, ex qua Isabellam genuit, cuiusdam*

880

1079

1329

Bertoldi

Bertoldi Mechliniensis, qui prædiues erat mercator, filiam, & Isabellam Eduardi regis Angliæ sororem, ex qua Reinoldum sibi cognominem, & Eduardum, atq; filiam Ioannam suscepit. Defuncto igitur Reinoldo primo Duce, duo filij alter alteri successere. Post quorum mortem, cum nulla soboles virilis extaret, magnum est inter duas sorores dissidium excitatum. Ioanna enim ius successionis ad se pertinere, fratribus suis extinctis, putabat. Isabella verò, vt quæ priori matrimonio esset edita, sibi iure deberi omnia contendebat. Hanc Ioannes à Bloys vir summæ in Francia potentiæ vxorem duxerat, ita vt ei magna fuerit cum aduersarijs super hæreditate contentio, futura sine dubio perniciosissima, & in bellum grauissimum eruptura, nisi opportuna Isabellæ mors omne prorsus hoc incendiũ extinxisset. Ea igitur mortua, Ioanna, quæ Gulielmo Iuliacensi principi nupserat, vnica patris hæres sine vlla controuersia fuit. Ex coniuge porrò filium Gulielmum procreauit, eiusdem, cuius pater, nominis, qui hac de caussa dominus Geldriæ factus, quartus Dux fuit. Quem deinde excepit Reinoldus frater Dux Iuliacensis. Quo factum est, vt Iuliacenses Duces in hoc Geldrensi Ducatu aliquem semper iuris hæreditarij titulum prætulerint, quousq; tandem omni suo iure decedere & pecuniæ, & armorum vi fuerint coacti. id

quod

quod inferius demonstrabitur. Verùm Reinoldo, cũ ipse quoq; sine virili prole uita excessisset, Margarita vnica eius filia successit, (quã tamen nonnulli alij filiam Ioannæ, quæ Gulielmi, & Reinoldi Ducũ soror fuerat, esse dicunt,) quæ Arnoldo Egmondano, qui originẽ à filia Reinoldi primi Ducis trahebat, nuptui data fuit. ex quo ipse Arnoldus sextus Geldriæ Dux numeratur. Sed euenit inde, vt Adolphus ipsius Arnoldi filius, qui pro septimo Duce habetur, diuturnæ patris vitæ pertæsus, ipsum patrem detestanda, & inaudita quadam impietate ceperit, & multis contumelijs affectũ in teterrimum carcerem detruserit, in quo per sex menses eum detinuit. Quod tam nefandum scelus cum Paulus secundus Pontifex Maximus, & Imperator Cæsar Fridericus tertius dissimulare non possent, Carolo Burgundiæ Duci, Philippi Pij filio imperarunt, ut contractis copijs Arnoldum ex carcere liberaret. Id quod sentiens Adolphus, cum Pontificis, atq; Cæsaris auctoritatem, & Caroli quoq; summas vires formidaret, patrem ex vinculis exemit, & vnà cum eo Carolum, qui tum erat Dorlani, (id Artesiæ oppidum est,) litis componendæ caussa conuenit. Qui quidem Carolus, & si cupiebat huic controuersiæ finem aliquando imponere, magis tamen erat effusus in filium, cui & Burgundiæ præfecturam, & Geldriæ possessionem

nem

nem deferebat, vno tantùm excepto oppido, Grauiam vocant, quod est ad Mosam, Brabantiæ vicinum. Illud enim patri volebat seruari vnà cum tribus florenorum millibus, qui quotannis persoluerentur, & nudo Geldriæ titulo. Quæ conditiones cum Adolpho propositæ fuissent, statim ille nimis acerbè respondit, se malle, vnà cum patre mortem oppetere, quàm eas accipere: patrem enim per totos quadraginta quattuor annos Ducatui præfuisse, æquumq; esse, vt tandem & ad se quoq; principatus perueniret: placere tamen, illum quotannis tria millia florenorũ habere, sed ea lege, vt ex Geldria discederet, nec vnquã eò reuerteretur. Qua oratione permotus Carolus in Adolphum animo incitari cœpit. Itaq; ille mutata veste rediturus in Geldriam viæ se se dedit, sed cum apud Namurcum traijceret flumen, ab vno atq; altero agnitus, Namurcum captiuus deductus est, & in custodia habitus, donec tandem mortuo Carolo Duce, Gandauenses illum liberarunt, eiq; bello, quod cum Tornacensibus gerebant, præfecerunt. quo quidem in bello miserè trucidatus, aliqua ex parte flagitiorum suorum pœnas persoluit. Interea verò, dum filius in carcere tenebatur, Arnoldus
1472 pater Geldriæ Ducatum Carolo vendidit anno millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo. atq; etiam mox è vita discedens eum instituit hæredem, filium

tanquam ingratum, impiũ, atq; rebellem exhæredans. Quo multiplici iure fretus Carolus Geldriam, quæ, & si fortiter obsistebat, non poterat tamen se se tueri, occupauit, & iurata à populis fide, possessionem eius iniuit. Quo etiam tempore, vt ditionem nuper partam firmiorem redderet, quicquid iuris & Gherardus Iuliacensis Dux, & eius posteri in hoc Ducatu prætenderent, aut prætendere potuissent, summo precio comparauit. cum interim Carolum, & Philippam Adolphi captiui liberos in Flandriam educationis caussa relegasset. Atq; hac quidem ratione Carolus Burgundionum Dux Geldriam sub ius potestatemq; suam adduxit, quam inde moriens iure hæreditario Mariæ vnicæ filiæ suæ reliquit. quæ cum Maximiliano Archiduce Austriæ matrimonio coniuncta, florentissimarum opum hæredem eum fecit. Verùm Maximilianus, cum Geldrenses imperata sua facere recusarent, magno vndiq; collecto aduersus eos exercitu Bolducũ vsq;, quod est Brabantiæ oppidum, processit. Qua de re summum in timorem adducti statim sub imperium eius redierunt, & debitum ei obsequium iurarunt. Exinde Maximilianus hanc prouinciam summa cum pace semper possedit, donec tandem Carolus Adolphi filius, qui à Francis Betuniæ, quod oppidum in Artesia positum est, captus, non multò post dimissus fuerat, in

Geldriam rediјt. Vbi à Geldrensibus perbenignè acceptus, pro vero domino habitus, atq; summis honoribus cultus est. ita vt octauus in ordine Dux appellatus fuerit. Hic Princeps tam magni animi fuit, tamq; multa bella gessit, vt finitimos omnes armis petierit, & cum Maximiliano, & Philippo eius filio, & Carolo quinto Imperatore nepote congredi bello non dubitarit, adeò quidem feliciter, vt tandem à Carolo quinto potentissimo hoste pacem æquissimam impetrarit, cuius hæ præcipuæ conditiones fuere. Vt ipse, & eius legitimi filij Geldriæ Ducatum, & Zutpheni Comitatum possiderent, Imperatorem tamen tanquam Brabantiæ Ducem, & Hollandiæ Comitem, vt dominum principem respicerent. Quòd si illo mortuo nulli filij relinquerentur, eæ ditiones ad Carolum quintum, aut ad ipsius hæredes sine vlla controuersia redirent. Præterea verò, vt Carolus Dux Gruningam, & Couordensem agrum obtineret, ita tamen, vt hæc statim à morte ipsius ad Carolum Imperatorem, aut ad eius posteros pertinerent. Extincto igitur sine liberis Carolo Du-
1538 ce anno trigesimo octauo supra mille & quingentos, Geldriæ quidem Ducatus ad AVSTRIAM domum directo iure peruenire debebat, nisi Geldrenses, (quæ gens assueta armis ingentis est ferociæ,) Gulielmum Ioannis filium Ducem Cliuensem, Iuliacensem, &

Bergen-

Bergensem euocassent, atq; eum propter vetera Ducũ Iuliacensium in hoc Ducatu iura, Geldriæ Ducem creassent. Quamobrem vehementer irritatus Carolus quintus, quippe qui etiam à Gulielmo, cum se se Francis socium adiunxisset, bello esset petitus, summis comparatis copijs eius regionem inuasit, atq; suæ potestatis fecit, adeò vt etiam Gulielmum ad officium redire, ac se se dedere coegerit. Cui tamen Imperator pro summa sua erga omnes clementia tres Ducatus, excepto vno Geldrensi, qui ad se iure spectabat, condonauit, ita tamen, vt omne ius suum, si quod fortasse haberet in Geldrensi Ducatu, remitteret. Atq; hoc quidem modo Carolus quintus Geldriam sibi multis de caussis debitam recuperauit anno millesimo quin- 1543
gentesimo quadragesimo tertio. Qua re tu quoq; PHILIPPE post sex inde annos à Geldrensibus, vt verus Anno
princeps, exceptus es, atq; excultus, cum omnes Ma- 1549
iestati vestræ de præstanda fide iureiurando se se obstringerent.

DE TITVLIS
DE DVCATV ATHENARVM.

Athenas totius Græciæ nobilißimam quondam ciuitatem, & disciplinarum omnium altricem, atq; etiam inuentricem, hodie corrupto vocabulo Sethinas appellamus. Hæc à Romanis capta Græcia omni, eaq; sub nomine Achaiæ, quòd principatum Græciæ tunc temporis obtinerent Achæi, prouincia facta, libertate tamen donata est, ac legibus proprijs vti permissa. Eandem libertatem inde non solùm florente Romanorũ Rep. sed etiã sub Imperatoribus tutata est. Post diuiso in duas partes Imperio, in Occidentale, & Orientale, tandiu Imperatoribus Orientalibus paruit, quoad tandem propriũ dominum, qui Dux est nuncupatus, fuit nacta. Id quod in hunc modũ accidisse legimus.

1195 Vertebatur annus salutis millesimus centesimus nonagesimus quintus, cum Alexius Angelus exacto fratre Isacio, atq; oculis priuato, Constantinopolis occupauit Imperium.

Imperium. Eius vim, atque insidias Alexius Isacij filius metuens, antequàm à patruo comprehendi, & in custodiam conijci posset, fuga elapsus, & ad principes Latinos se conferens, in primis Philippum Cæsarem, cui soror ipsius Eirene iuncta erat matrimonio, adijt. À Cæsare cum frustra petijsset auxilium, quòd acri bello contra Othonem Imperij æmulum implicitus esset, ad Francos se conuertit. Iam Franci sacra induerant arma, & in Syriam, vt rem Christianam ibi iacentem subleuarent, cursum dirigere parabant, cum in Græcos tota uis belli prorupit. In eo bello Veneti sese Francis socios eò libentius adiunxerunt, quòd superioribus annis Emmanuel Græcorum Imperator Venetos mercatores vno eodemque omnes die tota Græcia comprehensos indignis habuisset modis. Hûc etiam Pontificis auctoritas acccedebat, qui Francos cohortationibus suis excitabat, cum diceret, Græcos ad sanitatem esse reducendos, à Romanæ Ecclesiæ corpore vsque ad eam diem fuisse diuulsos, nunc cũ Ecclesia Catholica iungendos, vt quemadmonum decebat, Pontifici Romano dicto essent audientes. In Thraciam igitur magna animorum alacritate proceres Latini nominis profecti, Constantinopolim caput Imperij petunt, & prœlio cũ Græcis inito, ingentem eorum multitudinem cædunt, alios fundunt, fugantque. Ea clade consternatus Alexius tyran-

tyrannus fuga sibi esse consulendum ratus est. Qua
Anno Vulgata, Constantinopolim Latini hostile nihil molien-
1203 tes ingrediuntur, atq; Isacio in antiquum dignitatis lo-
cum restituto paullò post morte sublato filium Alexiũ
substituunt. Hic, cum Latinis quicquid domesticæ ma-
iestatis gratia recuperandæ spopondisset, cumulatè præ-
stare vellet, in suorum acerrimum odium incurrit, qui-
bus ingentis pecuniæ collatio grauis ingrataq; erat. Præ-
terea etiam indignè admodùm ferebant, Ecclesiam
Græcam subesse, seruireq; Pontifici Romano debere, à
cuius imperio iam fuisset subtracta. Duce igitur Ale-
xio Myrtilo, quem Murtzuphlum alij vocant, Cæsa-
reæ stirpis viro arma capiunt, atq; ipsum Myrtilum
Imperatorem salutant. Qui statim principatus sui sta-
biliendi caussa, post sextum imperij mensem Alexiũ
spiritu faucibus oppreßis intercluso sustulit, & Lati-
nos magna ui armorum est aggressus. Hac de caussa
proceres nostri prius inter se iureiurando firmato pacto,
Vt cum debellatum esset, quicquid in potestatem Ve-
nisset, inter fortes fidosq; socios distribueretur, Con-
stantinopolim acriter oppugnare cœperunt, & post mul
ta præclara edita facinora, tandem sub ditionem suam
Anno coegerunt. Vrbe capta, atq; Imperij summa ad Fran-
1204 cos translata, Balduinus Flandriæ Comes primus ex
Latinis Imperator Orientis omnium suffragijs creatus
est.

est. Diuisæ inde aliæ alijs prouinciæ. Bonifacius Montisferrati Marchio Thessalia donatus, regem se Thessalorum nominauit. Venetis datæ maris Aegæi insulæ. Gotthofredus præterea è Tricassium nobilitate, excellenti virtute præditus, Dux Athenarum, & Achaiæ Princeps declaratus fuit. Atq; hæc quidem huius Ducatus est origo. Quem postea qui successionis ordine incorrupto tenuerint, exploratum non habeo. Illud quidem apud Paulum Aemilium Francicarum rerum auctorem reperi, Athenas à piratis quibusdam, cum etiã se illis exules Græci consociassent, fuisse occupatas, atq; earum Ducem Brennæ nobilitatis virum interfectum
circiter annum millesimum trecentesimum quintum. 1305
Ad hæc Raphael Volaterranus scribit, Gallos, cum rebus excidissent Constantinopolitanis, Athenas nihilominus diu tenuisse, post in regnum Neapolitanum eas fuisse translatas, inde sub potestatem Acciaiolorum nobilium Florentinorum beneficio Ioannæ secundæ Reginæ peruenisse. Post quos sub impium Turcarum im
perium fuerint redactæ anno millesimo quadringentesi- 1452
mo quinquagesimo secundo, cum per annos ferè triginta Acciaiolis obtemperassent. Quin etiam in annalibus Florentinis apud Ioannem Villanum mentio fit Gualterij Brennæ Comitis, & Athenarum Ducis, qui Flo-
rentiæ dominatum occupauit anno millesimo trecentesi- 1342
mo

mo quadragesimo secundo. Qui tamen Gualterius ab ipso Villano titulotenus fuisse Dux Athenarum dicitur, cum alij vrbem possiderent. Quos ego fuisse existimo piratas illos, de quibus supra dixi, cum Athenis captis diuturno errori suo finem imposuerint, & illã oram sibi domicilio delegerint. Ea verò ratione Maiestatem vestram, PHILIPPE REX, arbitror hunc titulum sibi tribuere, quòd iam antea Neapolitanorum regum, quorum illa nunc meritò tenet locum, Athenæ fuerint. Quo iure autem Reges Neapolis non Athenas solùm, sed etiam omnem Achaiam, atq; ipsum quoq; Constantinopolitanum Imperium ad se pertinere iudicent, non est difficile demonstrare. Balduinus enim Iunior Græcorum Imperator à Michaele Palæologo
Anno 1260 imperio exactus in Italiam venit, & cum Carolo Andegauensi Neapolis rege congressus, illius filiam suo filio Philippo matrimonio locauit, concessa puellæ in dotem, quam amiserat, Constantinopoli, si Caroli opibus in bello adiuuaretur. Cuius rei testis est in sua Byzantia historia Nicephorus Gregoras. Qui etiam tradit Athenarum dominum suis temporibus Ducem vocatum, cum Magnus Dux appellari deberet, origine huius tituli iam inde à Constantino Magno deducta. Cui opinioni uix possum assentiri, cum tanto temporis spatio, quod à Constantino Magno vsq; ad Latino-

rum

rum Imperium currit, nullam Magni Ducis Athenarum mentionem inuenerim. Ex Philippo porrò, & Caroli filia genita est Catharina hæres Imperij, quæ Carolo Valesio Philippi Pulchri Francorum regis fratri nupsit. Ex ijs nata est filia, Græcorum Imperatrix, quæ Philippum Principem Tarentinum, Caroli secundi Neapolitani regis filium, maritum habuit. Ex quibus & Robertus Princeps Tarentinus, Imperatorq; Constantinopolitanus, & Philippus Imperator itidem Byzantij procreati sunt. Quibus sine vlla sobole vita functis, non immeritò omne ius Imperij ad reges Neapolis, qui ab eodem stemmate genus ducebant, traductum est. Hinc fit, vt ego pro certo affirmare ausim, non Athenas tantùm, verùm etiam omne Græcorum Imperium ad Maiestatem vestram debito iure spectare. ita vt nobis sperare liceat, illam pro singulari sua erga Catholicam Ecclesiam pietate nunquam quieturã, donec tandem Constantinopoli expugnata, pristinum Latinis honorem restituerit, & in barbarico solo trophæa virtutis eximiæ monumenta defixerit.

DE TITVLIS

DE DVCATV NEOPATRIÆ.

NEOPATRIA nec vbi posita sit, nec quo tempore Ducatus titulo fuerit affecta, nec qua ratione ad Maiestatem vestram reciderit, mihi compertum est, cum apud scriptores, quos legi, nullam eius mentionem repererim. si tamen, quò me ducit opinio, eò me dare velim, facilè crediderim, ipsam vrbem in Græcia esse, eodemq; nomine, quo Ducatus Athenarum, ad Maiestatem vestram fuisse deuolutam. Id verò cum proponere pro certo non ausim, rem doctioribus perquirendam uiris relinquam. Volui enim hunc Ducatum, & si nihil, quod de eo dicerem, habebam, quasi digito commonstrare, vt viam aliJs aperirem, atq; etiam vt illud ostenderem, me omni ope contendisse, nè quid, quoad fieri posset, huic tractationi deesset.

DE MARCHIONATV
Sacri Romani Imperij.

MARCHIONATVS SACRI ROMANI IMPERII *summæ dignitatis eſt titulus, quem Brabantiæ domini ſibi aſcribunt, quòd opes, quæ olim ſub hoc Marchionatu continebantur, nunc Brabantinis Ducibus debeantur. Cuius rei cognoſcendæ gratia, prius explicandum eſt, quo tempore hic Marchionatus principium ſumpſerit. Vt igitur multa, quæ de eius initio à nonnullis litteris produntur, quæ mihi cum ipſa veritate coniuncta eſſe non videntur, ſilentio prætercam, placet ſuper hac re Pauli Aemilij, qui res Francorum ſcripſit, opinio. Ex eo enim colligere poſſumus, originem huius Marchionatus ob Othone ſecundo Imperatore fluxiſſe circà annum ferè ſalutis humanæ non gentesimum ſeptuageſimum quintum, cum ſcribat, ipſum Othonem Gerbergæ amitæ ſuæ, quæ iam antea* 975

Ludouico Transmarino Francorum regi matrimonio sociata fuerat, quattuor vrbes pro dote aßignasse, Louanium, Bruxellas, Antuerpiam, & Niuellam, eumq; Marchionatum Sacri Imperij à Germanis appellari cœptum esse. Verùm caussam, cur eæ ciuitates nomine illo fuerint insignitæ, non addit: nisi nos fortasse eam afferre volumus, vt dicamus, Marchionatum Sacri Imperij ea de caussa fuisse nuncupatum, quòd illæ ciuitates, quæ essent Imperatoris, & in finibus Imperatoriæ ditionis, ab Imperatore loco dotis ad alium fuerint translatæ. Quocunq; tamen modo res sit, idem Aemilius auctor est, hunc Marchionatum procedente tempore Gotthofredo Barbato Gerbergæ consanguineo obuenisse. Qui quidem Gotthofredus ille est, qui neglecto Louaniensis Comitis titulo, Brabantiæ Ducis titulum, qui iam perierat, recuperauit, cum etiam interim se Sacri Imperij Marchionem nominaret, propterea quòd his ciuitatibus, ex quibus Marchionatus constabat, imperaret. Ex eo tempore Brabantiæ Duces, Marchiones Romani Imperij appellari cœpti sunt, qui deinde titulus hæreditario quodam iure semper principibus Brabantinis adhæsit. ita vt nulla quenquam admiratio capere debeat, si Maiestas quoq; vestra, PHILIPPE REX, eum sibi attribuat. Verùm quomodo, & quo iure in locum illius Gotthofredi Barbati sequentibus

tibus temporibus successerit, superius fuit à nobis, cum res Brabantiæ exponeremus, latè explicatum.

DE MARCHIONATIBVS Oristani, & Gotiani.

ORISTANI, ET GOTIANI Marchionatus nec qua tempestate initium acceperint, nec quo modo fuerint ad Maiestatem vestram deducti, expiscari adhuc potui. Illud vnum apud Damianum à Goes in sua Hispania scriptum legi, hos dignitatum titulos in Hispania esse. Vnde facilè conijcere possumus, eos iam ante vel cum Castellæ, vel cum Arragoniæ regno copulatos, succedentibus deinde temporibus ad Maiestatem vestrã vnà cum eisdem regnis deuenisse. Id tamen totum eruditioribus considerandum uiris relinquam, cum illud, quod mihi non liquet, pro vero affirmare nullo modo debeam.

DE COMITATV BARCINONENSI.

BARCINO apud Hispanos totius tractus Tarraconensis celeberrima vrbs, cum à Sarracenis occupata esset Hispania, eandem, quam reliqua ferè vniuersa prouincia, tulit fortunam. Inde, cum Carolus
Anno Magnus religionis propagandæ caussa in Hispaniam
796 cōtra Sarracenos à Christiana fide prorsus abhorrentes venisset, & Pompeiopolim, Cæsaraugustamq; nobilissimas ciuitates armis captas, militibus diripiendas dedisset, eius fidei metu adacta vltrò se se credidit, Zato vrbis præfecto id maximè contendente. Ditionis igitur Caroli Magni facta, Bernardum quendam ab eo Comitem accepit. qui egregiæ suæ erga Imperatorem voluntatis non minimũ specimen edidit, cum terra mariq; ab hostibus petitus, nunquam tamen ab eo desciuerit. Bernardo extincto, Ludouicus Pius Caroli filius

filius Barcinonem adijt, depulsisq; Sarracenis, vrbem Iamfredo gubernãdam tradidit anno vigesimo quinto 825 supra octingentesimum. Ab hoc Iamfredo postea Comites Barcinonis originem traxerunt, qui per multos annos hunc Comitatũ feliciter administrarunt, quoad demum cum regno Arragoniæ fuerit hoc modo connexus. Mortuo sine liberis Alphonso rege Arragoniæ, Raymirum monachum fratrem eius proceres Arragoniæ regem deligunt, impetrataq; à summo Pontifice facultate, è monasterio educunt, atq; ei vxorem collocant. Ex ea Raymirus unicam tulit filiam Petronellã, siue, vt alijs placet, Vrracam. quæ Raymundo Barcinonensi Comiti vxor data, regem eum Arragoniæ iure dotis constituit, quamuis ex Raymiri testamento non Regis, sed Principis Arragoniæ titulum vsurparit. Raymundo ex hac vita sublato successit filius Alphonsus, qui primus Rex Arragoniæ, & Comes Barcinonis post horum principatuum coniunctionem fuit appellatus. Ex quo sequitur, Maiestatem vestram, cum Arragoniæ regno præsit, meritò quoq; Barcinonensi Comitatui iura dare, cum hæ ditiones iam retroactis multis annis vnà fuerint copulatæ. Ceterùm, antequàm hæc consociatio fieret, ex Iamfredi primi genere decem fuerunt Barcinonis Comites, quorum nonnulli plurima virtutis suæ monumenta posteris reliquerunt.

Ex

Ex Iamfredo enim susceptus est Iamfredus secundus, cui Ludouicus quartus, cognomento Nihilus, Rex Franciæ, quicquid in Barcinonis Comitatu iuris habe-
885 bat, liberaliter concessit anno octingentesimo octuagesimo quinto, cum proprijs uiribus aduersus Mauros prouinciam tueri non desisteret. Iamfredum secundum duobus interiectis Comitibus subsecutus est Borrellus, qui Barcinonem à Mauris occupatā illicò recuperauit, & Sarracenos à tota prouincia Barcinonensi breui tempore eiecit. Post eum alijs duobus Comitibus præteritis, locum tenuit Raymundus Berengarius, qui non solùm partem Barcinonensis principatus negligentia superiorū Comitum amissam recepit, sed Maurorum etiam reges duodecim campestri prælio victos tributum sibi ipsi pendere coegit. Vnde Propugnator, & Murus Christiani populi vocitari meruit. Huius nepos Raymundus Berengarius tertius, virtute bellica maximè fuit insignis. Maioricam enim insulam à Mauris possessam ditionis suæ reddidit, atq; eius incolas omnes ad fidem Christianam reduxit. Post in Hispaniam reuersus, vt Barcinonensibus, qui à Mauris dura obsidione premebantur, auxilium ferret, eos statim obsidione liberauit. atq; insuper Ilerdæ, Dertosæ, & Valentiæ reges vectigales sibi fecit. Huius Raymundi filius fuit Raymundus ille, qui vxore ducta Raymiri regis filia, Bar

cinonis Comitatum, vt dixi, ita cum Arragoniæ regno coniunxit, vt sequentibus temporibus qui Arragoniæ Rex, idem & Barcinonis Comes extiterit.

DE COMITATIBVS Ruscinonis, & Cerretaniæ.

RVSCINONIS, ET CERRETANIAE Comitatus simul esse iungendos duximus, quòd nullam ferè scriptores Ruscinonis Comitatus mentionem faciant, quin aliquam quoque Cerretaniæ commemorationem adiungant. Ruscinonis porrò Comitatus in montibus Pyrenæis, qui Hispaniam, Galliamque diuidunt promontorijs in duo diuersa maria proiectis, situs est, præcipuamque habet Vrbem Perpinianum. Cerretani verò etiam ab antiquis nominati, & ipsi ad Orientem Pyrenæos inhabitant. Quo tempore autem hi Comitatus principium nacti sint, apertè non comperi. Affirmare tamen possum scriptorum auctoritate fultus, eos anti-

quiſsimos eſſe. Nam Frãciſcus Tarapha in libro de Regibus Hiſpaniæ ſcribit, Iamfredum ſecundum Barcinonis Comitem à Ludouico rege Franciæ dono accepiſſe
885 anno octingenteſimo octuageſimo quinto, quicquid ipſe Rex iuris habebat in Barcinonis, Ruſcinonis, & Cerretaniæ Comitatibus. Ex quo ſuſpicari etiam licet, hos Comitatus vnà cum Barcinonenſi originem ſumpſiſſe, cum videamus illos iam inde ferè à primo exordio cum eo fuiſſe coniunctos. Mortuo verò Iamfredo ſecundo, locum ſubijt Miron filius, qui horum trium Comitatuum eſt potitus. Miron, cum tres filios ex vxore ſuſcepiſſet, vni Iamfredo Barcinonis, alteri Oliuano Ruſcinonis, & Cerretaniæ, tertio Mironi Gerundæ Comitatũ attribuit. Oliuano inde qui in his Comitatibus ſucceſſerint, clarum mihi non eſt. Credo tamen Barcinonenſes Comites illorũ imperium tenuiſſe, cũ Raymundus Raymũdi Berengarij tertij filius, is qui Princeps Arragoniæ fuit, duos filios procrearit, Alfonſum regẽ Arragoniæ, Comitemq́; Barcinonis, & Sanctium Ruſcinonis, & Cerretaniæ Comitem. Sanctio poſtea è rebus humanis erepto, hos Comitatus arbitror ad reges Arragoniæ perueniſſe. Iacobus enim Fortunatus Arragonum rex Petrum filium regem Arragoniæ, Iacobum verò regem Maioricæ, Comitemq́; Ruſcinonis, & Cerretaniæ reliquit. Habuit etiam Fortunatus filiã Iſabellam,

quam

quam Philippus rex Francorum Diui Ludouici regis filius vxorem duxit, pacto prius inito, vt Carcassonem, quæ vrbs in controuersia erat, loco dotis haberet: omni autem iure, si quod ei competeret in Cathalonia, & Ruscinone, cederet. Verùm Iacobus Maioricæ rex, & Ruscinonis, Cerretaniæq; Comes his omnibus suis ditionibus ab Alphonso Petri regis Arragoniæ filio exutus fuit, quòd Gallorum partes contra Petrum tue retur. Petrus inde moriens Iacobo fratri eas reddi iußit. Ita per nonnullos annos hi Comitatus cum regno Maioricæ fuerunt connexi, quoad demùm ad reges Arragoniæ vnà cum ipso Maioricæ regno redierunt. Id autem factum est tempore Petri quarti regis Arragoniæ, qui Cæremoniosus est appellatus. Hic enim Iacobum vltimum Maioricæ regem non regno solum, sed Ruscinonis etiam, Cerretaniæq; Comitatibus spoliauit, cum præstare debitum obsequium recusaret. Quas prouincias regno Arragoniæ subdidit. Anno postea mil- 1462
lesimo quadringentesimo sexagesimo secundo Ioannes Rex, Ferdinandi Catholici pater Barcinonensium defectione perculsus opem à Francorum rege Ludouico vndecimo postulauit: quam tradito ac veluti oppignorato, quanti auxilia lata constarent, Ruscinonensi Comitatu impetrauit. ex qua re maximæ contentiones exortæ, quæ vsq; in annum millesimum quadringente- 1492

simum nonagesimum secundum protractæ sunt. Quo anno Carolus octauus rex Franciæ Ruscinonis Comitatum Hispanis restituit. Ab eo tempore hi duo Comitatus Arragoniæ semper regibus subiecti fuere. ita ut cognoscere clarè possimus, qua ratione ad Maiestatem vestram demùm peruenerint.

DE COMITATV FLANDRIÆ.

FLANDRIA, quæ in tres partes diuisa est, Teutonicam, Gallicam, & Imperatoriam, hodie Brabantia, Hannonia, Artesia, & Oceano clauditur. Nescio autem, an ullus sit alius in vniuerso Christiano orbe Comitatus hoc Flandrico nobilior, atq; illustrior, cum tot, tantaq; sint, quæ eius dignitatem, & præstantiam nobis apertè prodant, vt vix sciam, vnde mihi sit exordium capiendum. Sed, (vt hanc rem quoquo modo persequamur,) eius amplitudinis testes sunt in primis nobilissimæ, quas complectitur, vrbes,

bes, Gandauum, Brugæ, Hypræ, Douacum, Insulæ, (quam vrbem nostro sermone Lillam vocamus,) et Tornacũ, vt interim inferiores multas prætereamus. Deinde verò Comitum ipsorum virtus, atq; excellentia, cum Balduinus, & Henricus fratres ob spectatam multis in bellis virtutem ex Flandriæ Comitibus Constantinopolitani Imperatores acclamari, & coronari meruerint circiter annum millesimum ducentesimũ 1204
quartum. Nam Rubertum Hierosolymitanum, Theodoricum, & Philippum Alsatios mitto, qui magnis bellis in Oriente contra hostes Christianos gestis, ingentem gloriam, æternamq; nominis famam reportarunt. Hũc etiam illud accedit, quod huic regioni non parum nobilitatis afferre potest, quòd nos omnem Germaniam Inferiorem, quæ multos Ducatus, & complures etiam alios Comitatus continet, vno Flandriæ nomine vocitamus, illud nimirùm significantes, Flandriæ Comitatum eius præcipuam esse partem. Quòd si nondum satis ex his Flandriæ decus perspicitur, illud quidem nobis facilè ostendet, eam esse præclarissimam, quòd ipsius Comes fuerit olim vnus ex Frãciæ Paribus. Quod nomen non in Francia solùm, sed in Italia, & Germania etiam fuit antiquis temporibus vsurpatum, cum Pares dicerentur conuassalli, qui ab eodem domino, eadem uè domo feuda tenerent. qui in legibus Feudorũ

Pares

Pares curtis, siue curiæ, siue domus appellantur. In Francia igitur multos abhinc annos duodecim principes ex omni procerum nobilitate selecti fuere, (cui autem Francorum regi hoc sit attribuendum, inter auctores, quos ego legerim, nõ constat,) qui Pares ea de caussa fuerunt nuncupati, quòd omnes eidem Franciæ regi feu di ratione essent obnoxij, atq; ita inter se pares essent. Quorum ita latè patuit potestas, vt ad ipsorum arbitrium, & iudicium omnium rerum, & consiliorum summa recideret, constituendiq; regis, cum de successio ne controuersia esset, facultatem haberent, atq; ipsi regi tandem omnibus in rebus adessent. Ex his sex profani fuere, sex verò sacrati: ex profanis tres Duces numerantur, Burgundiæ, Nortmaniæ, & Guiennæ, seù Aquitaniæ, totidemq; Comites, Flandriæ, Tholosæ, & Campaniæ. Ex sacratis autem tres episcopi, qui Du cis etiam nomen tulerunt, Rhemensis, Laudunensis, & Lingonensis, atq; tres alij, qui Comites vocati sunt, Nouiodunensis, Bellouacensis, et Cathalaunensis. Ex priori ordine nulli hodie tituli supersunt, præter Flandriæ Comitem. A' multis enim annis Galliarũ reges Nortmaniã, et Guiennã, et Campaniã, Tholosanamq; ditionẽ, & à morte Caroli Ducis Burgũdiam tenent, atq; patrimonio suo coniunxerunt. Flandria sola restat, quã tamen Carolus quintus Imperator pater vester superioribus

bus

bus annis, quando cum Francisco Valesio Francorũ rege *Madriti, et postea *Cameraci pactus est, exemit *An.
à fide, qua Galliæ prius erat obstricta, cum Frãcorum 1525
regum esset Beneficium, ita vt ex Flandria ad Sena- *An.
tum Parisiensem prouocari soleret. Cui iuri postquam 1529
Franciscus primus cessit, prouocationes omnes vel Atrebatum, vel Mechlniam nunc deferuntur. Quod ad reliquos Pares attinet, ij, quoniam sunt ecclesiastici, adhuc manent, quanquam non magna sit eorum auctoritas, & Rex, quicquid sibi velit, agat. Ceterùm, vt ad propositam historiæ nostræ seriem reuertamur, (à qua tamen non sine caussa digressi eramus,) non uno eodemq; modo auctores sentiunt, quo tempore hic Flandriæ Comitatus initium ceperit. Maior tamen pars id Carolo Caluo Franciæ regi, qui postea Imperator quoq; fuit, ascribendum putant. aiunt enim Balduinum Arduennæ Saltuarium, qui ob ingentem fortitudinem, virilemq; animum Ferreus est dictus, Iuditham filiam ipsius Calui, quæ mortuo Edelulpho Angliæ rege, cui nupserat, ad patrem transmittebat, intercepisse, thoroq; sibi iunxisse, atq; ea de caussa per aliquot annos regis gratiam inire non potuisse: tandem verò precibus mulieris paternum animum motum, ita vt Balduinus ex hoste, prædoneq; gener fieret, Flandriaq; tota vnà cum nouo Comitis titulo donaretur anno octingentesimo 863

sexagesimo

ſexageſimo tertio. Poſt hunc Balduinum, qui poſt an-
Anno nos inde ſexdecim fato functus eſt, vnus et triginta alij
879 Flandriæ Comites recenſentur, connumeratis tamen
quinq; Comitiſsis, & te PHILIPPE REX potentiſsi-
me. qui per annos ſeptingentos Flandriam poſſederunt,
& varijs ſemper ſe bellorum tumultibus exercuerunt,
cum & contra Francos, & Anglos, & Germanos,
& nonnunquã etiam in ſubiectos populos aſsiduè bella
geſſerint: adeò vt nullus ferè extiterit Flandriæ Co-
mes, qui non ingentis virtutis, atq; animi fuerit, cum
maximas victorias grauibus ex bellis tulerint, & hu
ius regionis non paruam potentiam omnibus notam fe-
cerint. Verùm, quo iure Maieſtas veſtra Flandrico
Comitatu potiatur, non eſt difficile commemorare. cum
enim Burgundicæ domus hæres fuerit, vt ſuperius ſæpe
docuimus, non iniuſtè Flandriam, quam Burgundio
nes antea tenerent, ſibi vindicat. Sed hîc peropus eſt
oſtendere, quomodo Burgundiæ Duces ad reliquas ſuas
ipſorum ditiones eam quoq; adiecerint. Ludouicus
Maleanus Ludouici Niuernenſis, vel, (vt alij eum
nominant,) Creſsiaci filius, qui fuit vigeſimus quar-
1383 tus Flandriæ Comes, cum anno milleſimo trecenteſimo
octuageſimo tertio moreretur, Margaritam filiam
vnicam, quæ omnes eius ditiones exciperet, ſuperſti-
tem reliquit, quæ iam antea viuente patre, Philippo
Audaci

Audaci Burgundiæ Duci, & Caroli quinti Franciæ regis fratri nupserat. Hæc post patris obitum omnium se bonorum hæredem dixit, & Burgundiæ Ducem virum suum, dominum constituit. atque ita ex eo tempore Burgundionum Duces, Flandriæ quoque Comites nominari cœpti sunt. Erepto autem è rebus humanis Philippo Audace, successit Ioannes filius eius, Philippi Pij pater, & Caroli potentissimi Ducis, atque Comitis auus. Cuius inde maximæ opes, cum in eo defecerint, quippe qui nullam vnquàm virilem prolem susceperit, in AVSTRIAM, quæ adhuc rerum potitur, familiam traductæ sunt.

DE COMITATV ARTESIÆ.

ARTESIA, quam Atrebates à Cæsare sæpe nominati maiori ex parte olim tenuerunt, non eisdem semper finibus contenta fuit. Nunc verò à Septentrione Lisa fluuio, ac magno Fossæ nouæ alueo terminatur,

minatur, ab Oriente Flandria Gallica, & Cameracensi regione, à Meridie autem, & ab Occidente Picardia. Hæc porrò regio multis iam antè annis vnà cũ Flandriæ Comitatu fuit coniuncta. Nam & Balduino illi Ferreo, qui primus Flandrensium Comes à Carolo Caluo est constitutus, & reliquis subinde Comitibus paruit, donec tandem à Philippo Alsatio, qui fuit decimus sextus Flandriæ Comes, in hunc modum seiuncta est. Hic enim Philippus cum Margaritam sororem Balduino Hannoniæ Comiti collocasset, ex eaq; multi liberi essent progeniti, ex ijs Elisam, seù Isabellam idem auunculus admodùm puellam euocatã apud se educarat, loco filiæ habiturus, quòd ex vxore sua neq; vllos liberos haberet, neq; speraret, quippe insanabili morbo implicita. Elisam igitur sibi hæredem familiaribus in sermonibus destinabat; perpulitq; Philippũ Franciæ regem, qui Augustus, & Adeodatus appellatus est, Ludouici septimi filium eam in matrimoniũ ducere, tributis nomine dotis Atrebatibus, Odemarensibus, Lendensibus, Essedinensibus, omniq; illa Flandriæ parte, quæ à Fossa noua in Occidentem vergit. Qui terrarum tractus non multò inde post, anno
1195 millesimo centesimo nonagesimo quinto, siuè, (vt alij volunt,) nonagesimo octauo, Comitatus est ab eodem Philippo rege institutus, (sunt tamen nonnulli, qui huius

huius Comitatus originem Diuo Ludouico ascribãt,) Artesiæq; Comitatus dictus, ac primus Atrebatium Comes creatus Ludouicus Regis filius, & Diui Ludouici Francorum regis pater. Diuus indè Ludouicus Rubertum fratrem hoc donauit Comitatu, quem postea excepit Rubertus alter, filius, qui Artesiam multò, quàm antea fuisset, ampliorem successoribus suis reliquit. Atq; ita quidem hic Comitatus per annos plusquàm centum & octuaginta à Flandria disiunctus fuit: nam post id temporis, anno millesimo trecentesimo octuagesimo secundo, sub Ludouico Maleano Flãdriæ Comite iterum cum ea sociatus est, propterea quòd Ludouicus ex Margarita Philippi Longi Franciæ regis filia, quæ Comitatum Atrebatensem secum trahebat, editus esset. Post hunc Ludouicum, Flandriæ Comites Artesiam semper sibi dicto audientem habuere, exceptis tamen paucis aliquot annis, quorum interuallo sub Ludouici Vndecimi, & Caroli octaui Francorum regum imperio fuit, cum Ludouicus undecimus statim à morte Caroli Vltimi Burgundiæ Ducis, qui Flandriæ quoq; Comes erat, sui iuris eam fecisset anno millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo. Quam tamen Carolus octauus post annos inde sex decim, quando cum Cæsare Maximiliano fœdus, amicitiamq; inijt, Philippo Archiduci Austriæ eius

Anno 1236

1382

1477

Anno 1493

R ij filio,

filio, & Caroli Burgundionum Ducis hæredi restituit. Quibus ex rebus cum satis appareat, Maiestatem uestram illo eodem nomine Artesiam, quo Flandriam tenere, ordo postulat, Vt Verba nunc de Hannonia fiant.

DE COMITATV HANNONIÆ.

HANNONIA, quæ magnam regionis eius partem occupat, quam Neruij luculento Cæsaris nobilitati testimonio quondã incoluerunt, à Septentrione Brabãtiam, Flandriamq; spectat, à Meridie Campaniam, & Picardiam, ab Ortu Namurci Comitatum, et Leodiensem Episcopatum, ab Occasu Schaldim fluuium, ac Flandriam Gallicam. Eius verò Comitatus neq; quo anno, neq; quo Imperatore fuerit institutus, mihi Vel diutius quærenti compertũ est. Illud quidem apud quosdam inueni, Montensem Comitatũ, (quæ Vrbs totius est Hannoniæ princeps,) iam inde à

Carolo

Carolo Magno originem traxisse, ita vt verisimile videatur, hos deinde Comites succedentibus temporibus, repudiato priore nomine, Comitis Hannoniensis titulum tanquam nobiliorem sibi asciuisse. cũ præsertim ex nonnullis alijs auctoribus illud elicere possimus, Comites Montenses vniuersæ Hannoniæ iura dedisse. Vtcunq; tamen res æstimetur, illud profectò nullius ferè negotij est, ostendere, cur Maiestas vestra Hannoniam in potestate habeat, cum eadem de caussa hic Comitatus, qua Flandrensis, atq; Atrebatensis, ad ceteras eius ditiones accesserit. Verumtamen, vt rerum omnium vberior habeatur cognitio, percõmodum fuerit docere, quo pacto Burgundiæ Duces hanc quoq; regionem ad imperium suum adiunxerint. Albertus Bauariæ Dux, Hannoniæq; Comes, Cæsaris Ludouici Bauari filius duos tulit ex vxore liberos, Margaritam, quæ cum Ioanne Burgundiæ Duce, & Philippi Audacis filio matrimonio copulata fuit, & Gulielmum, qui Iacobam filiam genuit, quæ vnica patris hæres superfuit. Hæc Iacoba, quanquam matrimonij vinculo quattuor viris fuit coniuncta, nullos tamen vnquàm filios parere potuit. Post eius itaq; mortem, Philippus Pius Burgundiæ Dux, Ioannis filius rebus Hannonicis præesse cœpit anno millesimo quadringentesimo trigesimo quin- 1435
to, quòd ex Margarita Alberti Comitis filia, Gulielmiq;

miq; sorore natus esset. Ab hoc Philippo, qui deinceps eum consecuti sunt, (de his verò multis in locis superius diximus,) Hannoniæ quoq; dominatum semper tenuere: ita vt non immeritò Maiestas vestra, PHILIPPE REX, hoc Comitatus titulo vtatur.

DE COMITATV HOLLANDIÆ.

HOLLANDIA clarissima Inferioris Germaniæ prouincia, à Septentrione, & Occidente mari Oceano cingitur, à Meridie Mosa fluuio, & Brabantiæ Ducatu, ab Oriente sinum habet Germanici maris vulgò Zuider zee, Geldriæq; Ducatũ. Quæ verò à nobis Germanico nomine dicitur Hollandia, quòd terra sit cauernosa, ea fuit priscis temporibus Batauia. quam Meroueus Francorum rex, (nè longius exordium ducamus,) dùm per Germaniam in Gallias contenderet, fluctuantibus iam Romanorum rebus, magno armorum impetu sub ditionem suam coegit anno

qua-

quadringentesimo vndequinquagesimo. Hanc deinde 449 *Franciæ reges ipsius successores, licet per multos annos à Danis, atq; alijs diuersarũ gentium populis oppressam, tandiu tenuerunt, quoad demùm à Carolo Caluo rege, Ludouici Pij filio ad Comitatus fastigium est elata, Theodoricoq; è regia Francica stirpe oriundo attributa anno Christi octingentesimo sexagesimo tertio. Theodo*863 *rico verò è rebus humanis exempto, progenies eius exceptam dominationem per annos amplius quadringentos vsq; ad Ioannem perduxit, qui decimus sextus inter Hollandiæ Comites numeratur. Qui omnes cùm ceteris in rebus insignes fuere, tùm eo maximè nomine celebrantur, quòd non solùm regionem suam ab hostilibus impreßionibus tutam præstiterint, sed multis etiam acceßionibus auxerint. Quin etiam Gulielmus secundus laudes omnium ante se Comitum cumulauit, cum, præterquam quòd à principibus Germaniæ Cæsar est declaratus, multas victorias contra hostes suos fuerit consecutus. Verùm Ioanni illi, de quo antea dictum est, & qui Florentij quinti filius, Gulielmiq; secundi Romanorum Regis nepos fuit, cum nulla virilis soboles existeret, succeßit alter Ioannes, Hannoniæ Comes, eo quòd ex Adeleide, (Margaritam alij eam nominant,) Gulielmi Regis sorore progenitus esset. Quo postea factum est, vt qui Hollandiæ, ijdem etiã*

Hannoniæ

Hannoniæ Comites fuerint. Ioannis inde in locum su-
1304 bijt Gulielmus tertius, filius anno millesimo trecente-
simo quarto, qui Gulielmum quartum post se Comi-
tem reliquit. In quo cum virile genus rursum perierit,
Cæsar Ludouicus Bauariæ Dux, Hollandiæ, Hanno-
1346 niæq; Comitatum adeptus est anno millesimo trecente-
simo quadragesimo sexto, quòd Margaritæ, quæ Gu
lielmi tertij filia, quartiq; soror erat, matrimonio vte-
retur. Tum verò Cæsaris Ludouici locum obtinuit Gu
lielmus quintus, filius, & eo mortuo, Albertus alter
filius, cui duo liberi fuerunt, Margarita, Guliel-
musq; sextus. Ex quibus Margarita Ioanni Burgun-
diæ Duci nuptui data est, Guliemus verò paternas
1404 possessiones gubernandas suscepit anno millesimo qua-
dringentesimo quarto; Iacobamq; vnicam filiam ha-
buit, quam moriens tantorum bonorum hæredem reli-
quit. Quæ Iacoba quattuor quidem maritis prædita
fuit, nullos tamen vnquam filios suscepit. Cum igitur
vita decessisset, Philippus Pius Burgundiæ Dux,
Anno Ioannis filius eo nomine Hollandiam imperio suo sub-
1435 iecit, quòd Margarita mater sua Gulielmi vltimi Co-
mitis soror esset, sicuti etiam in Hannonia paullò ante
demonstratum est. Philippum autem excepit Carolus
1467 filius anno sexagesimo septimo post mille & quadrin-
gentos, qui Mariam vnicam filiam omnium suarum
regionum

regionum hæredem procreauit. Quæ postea, cũ Maximiliano Archiduci Austriæ nuptiarum vinculo fuerit sociata, omnes ditiones paternas in Austriacũ genus traduxit. cuius auspicijs hodie quoq; felicissimè administrantur.

DE COMITATV SELANDIÆ

MVLTAE sunt in Oceano Germanico insulæ, quæ à Septentrione Hollandiam respiciunt, à Meridie Flandriæ Comitatum, ab Oriente Brabantiam, ab Occidente Angliæ regnum, exiguæ illæ quidem, singulæq; diuersi nominis, sed quæ omnes simul iunctæ non contemnendum constituant Comitatum, vnoq; SELANDIAE, siue ZELANDIAE nomine contineantur. Quod nomen veteribus incognitum à terra & mari conflatum est, vt si quis dicat, terram & solum maritimum. nam Selandiæ Comitatus mari vndiq; perfusus varijs insulis distinguitur. Ex quibus

ſeptem præcipue recenſentur, quæ ceteris & incolarum frequentia, & mira ſoli vbertate longè præſtant, tres quidem Orientales, quattuor verò Occidentales ſatis nota de cauſſa dictæ. Orientales autem ſunt, Schaldia, Duuelant, & Tolen. Occidentales, Valacria, Zutbeuera, Nortbeuera, & Vuolferſdyck. Has verò inſulas iam inde à Caroli Magni poſteris, à Ludouico ſcilicet Germaniæ rege, Ludouici Pij filio, & Caroli Magni nepote, (vt antiquiora omittamus tempora,) Hollandi muneris loco ſunt aſſecuti, qui per multos annos earum potiti ſunt. Nam deinde ab Imperatore Henrico, qui Claudus eſt nominatus, in Balduinũ Barbatum, qui fuit ſextus Flandriæ Comes, fuerunt

1007 translatæ anno milleſimo ſeptimo, proptereaquòd Balduinus vir ſtrenuus, & bello, paceq; clarus Imperatori valdè eſſet acceptus. Ex quo diuturnũ inter Flandriam, & Hollandiam ortum eſt diſsidium, quod ferè quadringentos durauit annos, cum Hollandi ius ſuum, quod à principio in his inſulis nacti fuerant, acriter defendere non deſiſterent. Multa quoq; inſecuta ſunt bella, eaq; nonnunquàm adeò ſæua, vt quodam

1253 nauali in prœlio, quod anno milleſimo ducenteſimo quinquageſimo tertio inter Margaritam Flandriæ Comitiſſam, & Gulielmum Hollandiæ Comitem, qui etiã Romanorum Rex fuit, commiſſum eſt, Flandrenſium

sium quinquaginta millia fuerint interfecta, præter incredibilem eorum numerum, qui vel gurgitibus maris fuerint hausti, vel capti in carceres detrusi, cum idem numerus mari absumptorum, itemq; captiuorum, qui & occisorum à nonnullis scriptoribus prodatur. Quo felici rerum successu elatus Gulielmus nullas pacis conditiones, præterquam ipsi Margaritæ durissimas, accipere volebat. ita vt etiam ingentem pecuniæ summam aspernaretur, quam Margarita vltrò deferebat, vt duo filij Vido, ac Ioannes Dampetræ, qui eodem in prælio capti fuerant, in libertatem restituti domum remitterentur. Verùm paullò post in Frisiam profectus, vt eam gentem, quæ imperata sua detrectabat, bello frangeret, sub iugumq; reduceret, ibi à Frisijs occisus, vnà cum vita omnia quoq; bona sua amisit. Post eius itaq; obitum liberati sunt Vido, ac Ioannes, & pax in hunc modum conciliata: vt Florentius Gulielmi mortui filius Beatricem Vidonis filiam, Margaritæq; neptem in matrimonium duceret, nomineq; dotis omne illud ius obtineret, quod Flandriæ Comites in Selandia vel haberent, vel prætenderent. Atq; ita tunc primùm Selandia ad Comitatus gradum est euecta, primusq; Selandiæ Comes appellatus Florentius, qui decimus quintus Hollandiæ Comes fuit. Id quod anno millesimo 1256
ducentesimo quinquagesimo sexto factum est. Huic

S ij autem

autem Florentio successit Ioannes filius, vltimus, qui ex agnatione Theodorici primi Hollandiæ Comitis hos rexerit Comitatus, cum sine vllis filijs extremum diem obierit. Quem inde subsecutus est Ioannes secundus, Hannoniæ Comes, quòd ex sorore Gulielmi Romanorum regis natus esset. Qua re Hannoniæ, Hollandiæ, & Selandiæ Comitatus inter se fuerunt consociati, ita vt vnus & idem Comes summæ rerum præesset. Quicquid igitur suprà in Hollandia post mortem Ioannis primi diximus, (nè eadem repetantur,) hûc quoq; referendum est. Vt enim Hollandia, sic Selandia eo rerum successu, de quo scripsimus, ad Maiestatem vestram. Rex Philippe, deuenit.

DE COMITATV NAMVRCENSI.

Namvrci Comitatus inter Brabantiam, Hannoniam, & Leodiensem regionem continetur. Ipsa verò vrbs Namurcum ad Mosam fluuium posita,

sita, non mediocrem habet nobilitatem, cum & Comitatus titulo multis iam ante sæculis fuerit insignita, et nomen suum toti Comitatui impertiat. De cuius origine quod pro certo afferam, nihil mihi est, cum rerum gestarum auctores eam non prodãt. Illud quidem apud Vuolfgangum Lazium in Genealogia Austriaca legi, Carolum Martellum Caroli Magni auum Comitem primùm Namurcensem, deinde Brabantiæ Ducem fuisse. Ex qua re intelligi potest, hunc Comitatus titulum antiquißimum esse. De subsequentibus deinceps Comitibus nihil comperti habeo. immò potius apud quosdam inuenio, Namurcum Marchionatus titulũ geßisse circiter annum millesimum ducentesimum quar 1204
tum, quo tempore Balduinus Flandriæ Comes Constantinopolitanum Imperium est adeptus, deinde temporis progressu, repudiato nescio qua de caussa priori nomine, Comitatus titulum accepisse. Alij verò contrà nominant Henricum quendam Namurci Comitem, ex cuius sorore progenitus fuerit Balduinus Hannoniæ Comes, Balduini Imperatoris pater. ita vt facilè credam, hos principes pro arbitratu suo vel Marchiones, vel Comites se appellasse: id quod etiam ex Iacobo Meyero in libris de Flandricis rebus colligere possumus. Verùm Henricus ille Comes, cum nullis susceptis liberis è vita discesisset, hunc Comitatũ magnis bellorũ perturbatum

batum contentionibus reliquit. Si quidem cũ duæ ipsius sorores extarent, Adela, quæ Comiti Hannoniæ, & Isabella, quæ Lucemburgensi nuptijs locata fuerat, non modica excitata est dissensio. Adela enim natu maior omnia ad se iure trahebat. Isabella verò, accedente Henrici fratris voluntate, Comitatum sibi vindicabat. Quamobrem inter Balduinum Adelæ, Valeramumq; Isabellæ filium acriter prælio decertatum est: in quo ipso Valeramo Lucemburgensi capto, fugatisq; eius militibus, Balduinus nobilem tulit victoriam, & Namurci Comitatum sub imperium suum subiunxit. Eo mortuo Balduinus filius, qui sibi Græcum Imperium egregia virtute sua comparauit, Hannoniam, & Flandriam, quam Balduinus pater ob Margaritam vxorem fuerat consecutus, obtinuit. Philippus verò alter filius Namurcum administrauit. Quo sine vlla sobole extincto, credo Henricum eius fratrem, qui Imperator quoq; Constantinopolitanus post Balduinum alium fratrem constitutus est, illud hæreditario iure tenuisse, cum Iolem filiam, (quam tamen alij sororem eius faciunt,) Petro Comiti Altisiodorensi, & pòst Imperatori Græcorum matrimonio iunxerit, & inde natus fuerit Robertus Imperator Constantinopolitanus, & Philippus Comes Namurcensis. Ex quo etiam conijcere possumus, aut Græcorum Imperatorum propinquos,

quos, aut ipsos Imperatores Namurcum deinde eousque possedisse, quousque tandem ab Henrico Lucemburgensi Comite, qui Henrici septimi Imperatoris auus fuit, ob antiqua Lucemburgensium in hoc Comitatu iura fuerunt possessione deiecti. Atque ita hic Comitatus ad principes Lucemburgenses deuenit, quorum tamen in familia diutius non mansit. Siquidem Henricus ille, cum Isabellam filiam Vidoni Dampetræ Flandriæ Comiti matrimonio copulasset, Namurcum filiæ loco dotis assignauit. Ex qua inde multi procreati sunt liberi, præcipue verò Ioannes, qui Namurcensis Comes fuit. Cuius inde progenies huic semper Comitatui præfuit vsque ad annum millesimum quadringentesimum vigesimũ octauum. 1428

Quo anno, Ioanne vltimo Comite nullis relictis liberis morte sublato, Philippus Pius Burgundiæ Dux, Flandriæque Comes Namurci possessionem adijt, cum paullò ante à Ioanne Comite hunc Comitatum non exigua numerata pecunia comparasset. Post Philippi deinceps virilem stirpem extinctam, Namurcum eadem de caussa, de qua sæpe iam diximus, ad Maiestatem vestram deductum est. sub cuius tutela hodierno etiã die prospere degit.

DE COMITATV ZVTPHENI

ZVTPHENVM oppidum, quod in Geldria ad Isalam amnem situm est, quo tempore fuerit Comitatus honore decoratum, scriptores, qui ad nostras peruenerint manus, non aperiunt. Illud verò dubium non est, hunc Comitatum iure posse cum reliquis vetustate contendere, cum suprà quingentos iam annos eius memoria extet. ita vt etiam nobilitatem eius immensam propè esse iudicare liceat. Quo iure autem Maiestas vestra eum teneat, facile est ad indicandum. cum enim Geldriæ Ducatum possideat, meritò quoq; hunc titulum sibi ascit, cum Zutpheni Comitatus circà
1082 annum millesimum octuagesimum secundum cum Geldriæ ditione fuerit hoc pacto coniunctus. Otho Comes à Nassau, qui propter Adeleidem vxorem Geldriæ dominatum obtinuit, & qui primus Geldriæ Co-
1079 mes factus est anno millesimo septuagesimo nono, mortua

tua Adeleide aliam vxorem duxit. Ea fuit Gerlacci Zutpheni Comitis filia, quæ omnes possessiones paternas ad maritum iure vxorio transportauit. Ex quo deinde tempore Zutphenum semper fuit cum Geldria copulatum. ita vt quæ suprà copiosè de Geldria diximus, hîc quoq; repetita esse existimari debeant, nè tempus in re iam patefacta teratur.

DE COMITATV BVRGVNDIÆ.

DE BVRGVNDIAE regno, quod priscis floruit temporibus, quomodo, & quo tempore fuerit in Ducatum, & Comitatum diuisum, itemq;, qua de caussa Ducatus ad Maiestatem vestrã pertineat, superius breuiter narrauimus. Nunc res postulat, vt eodem ordine disseramus, quemadmodum hic Comitatus ad eandem fuerit deuolutus. Cuius rei aperiendæ gratia, principium paullò altius ducamus, necesse est. Cum Philippus Longus post mortem Ludouici Hutini

1316 fratris Francorum rex constitutus esset anno millesimo trecentesimo decimo sexto, initio regni sui Ioannam trium filiarũ maximam Odoni Duci Burgundiæ uxorem dedit, ascripto loco dotis Burgundiæ Comitatu, in quem defuncto Othone auo materno, Rubertoq; auunculo, ea virgo successerat. Margaritam verò secundam filiam Ludouico Ruberti Flandriæ Comitis ex Ludouico filio nepoti, eidemq; materno iure Comiti Niuernensi, & Mariam tertio loco genitam Delphino Viennensi collocauit. Ex Odone, & Ioanna editus est Philippus Burgundiarum dominus: ex illo alter Philippus. quo ineunte adolescentia mortuo, Margarita secunda Longi regis filia, quæ Flandro iuncta fuit, in Comitatum Burgundiæ successit, cum Ioannes Franciæ rex ob Ioannam matrem, Philippi Ducis consanguineam Ducatum excepisset. Atq; hoc modo hic Comitatus ad Flandriæ Comites delapsus est, in quorum deinde progenie semper mansit. Etenim ex Margarita, & Ludouico Niuernensi, qui vigesimus tertius Flandriæ Comes fuit, susceptus est Ludouicus Maleanus, qui & Flandriæ, & Burgundiæ dominationem ad posteros suos in hunc usq; diem transmisit. Qui verò Comites mortuo Maleano locum eius tenuerint, superius in Flandria pluribus expositum est.

DE

DE COMITATIBVS Habſpurgi, & Tyrolis.

HABSPVRGI, & TYROLIS *Comitatus quo tempore fuerint instituti, & à quibus ſubinde Comitibus poſſeßi, peropportunè in libro de Titulis Maximiliani Cæſaris oſtendam. Nunc verò cauſſam tantùm afferam, cur veſtra quoq; Maieſtas eorum Comitatuum titulos gerat, cum ab eius patruelibus Ferdinandi Cæſaris filijs nunc teneantur. Atq; Habſpurgi quidem Comitatum, qui ab Habſpurgo celebri oppido, quod in Heluetia in finibus Iuræ, ac Vogeſi montium ſitum eſt, nomen accepit, antiquißimũ fuiſſe gentis Auſtriæ patrimonium nemini dubium eſt. Nam quæ nunc* AVSTRIACA *eſt familia, quondam* HABSPVRGICA *fuit, cum Auſtria nobilißima regione parta, titulus Habſpurgenſis Comitatus paullatim obſoleuerit, Auſtriæ verò Archiducatus nomen ad tantam per-*

uenerit amplitudinem, ut nihil hodie illustrius, nihil augustius dici posse constet. Tyrolis autem Comitatũ, qui & argenti fodinis admodùm est insignis, & annuis prouentibus reliquos ferè omnes Comitatus superat,
1360 circiter annum millesimum trecentesimum sexagesimũ unà cum Austria, & Habspurgo fuisse coniunctum ex historiarum monumentis apparet. Eo enim tempore Rodulphus cognomento Ingeniosus, Alberti Sapientis Austriæ Ducis filius, Cæsaris Alberti nepos, Cæsarisq; Rodulphi pronepos Margaritam filiam Henrici Ducis Carinthiæ, & Comitis Tyrolis, qui etiam per aliquod tempus Bohemiæ rex fuit, uxorem duxit, ac nomine dotis genus suum Comitatu Tyrolensi auxit. Nam Carinthia mortuo Henrico Duce ad Imperium deuoluta, ipsis quoq; Austriæ Ducibus à Cæsare Ludouico Bauariæ Duce iam in feudum attributa fuerat. Hæc autem Margarita, quæ ob turpem, & deformem faciem uulgò à Germanis per risum Multaschyn nominata est, duos antea uiros habuit, Ioannem Henricum Morauiæ Marchionem, Ioannis Bohemiæ regis filium, ex quo nullam suscepit prolem, & Ludouicum Marchionem Brandeburgensem, Cæsaris Ludouici Bauari filium, ex quo Meinhardum Comitem Tyrolis peperit. Quo sine stirpe ulla defuncto, ipsa Margarita mater loco dotis, ut dixi, Comitatum

Tyrolensem

Tyrolensem ad Principes Austrios transtulit. In quorum deinde imperio, ac ditione semper fuit. Cognosci igitur ex his omnibus potest, Maiestatem vestram iure sanguinis, & gentilitatis hos Comitatuum titulos sibi ascribere. De quibus quia uberius alibi dicetur, hæc nunc sufficiat in medium breuiter attulisse.

DE DOMINATV CANTABRIÆ

CANTABRIA, quam hodie Biscayam appellamus, in eo littore Hispaniæ, quod respicit Septentrionem, suprà Asturiam Orientem versus posita est. Hanc olim populi efferi, & nullam esse vitam sine armis existimantes incoluerunt, qui hac de caussa, cum etiam locorum accederet asperitas, à Romanis uigente

Rep. nullo modo ſubigi potuerunt. Eos inde Cæſar Auguſtus acri bello fatigatos Romano demùm imperio adiecit. Vnde cecinit Horatius *Poeta,*

Cantaber ſera domitus cathena.

& alio loco,

Cantabrum indoctum iuga ferre noſtra.

Poſt Auguſtum hæc regio Romanis Imperatoribus per multos annos fuit ſubiecta. Inde ſenſim deficiente
Anno *Imperio à Gotthis vnà cum reliqua omni prouincia eſt*
411 *occupata, qui eam per Ducem videntur adminiſtraſſe. Pelagius enim, qui primus Aſturum, & Legionis Rex fuit, Fauillæ Ducis Cantabriæ uiri inter Gotthos illuſtris, quem Vitiza rex occiderat, filius fuiſſe per-*
Anno *hibetur. Gotthos poſtea exceperunt Sarraceni, qui ex-*
717 *pulſis Gotthis quicquid terrarum à mari vſq; ad Pyrenæos longè latèq; patet, Cantabris ſolùm, & Aſturibus exceptis breui temporis ſpatio ſuæ ditionis fecerunt.* Hoc *modo occupata à Sarracenis* Hiſpania, *Pelagius, de quo dixi, in Aſturiam ſe contulit, & quorundam Gotthorum, qui è manibus Sarracenorum effugerant, auxilio fultus, oppidum Legionis recepit, & Aſturum, Legionisq; Regem ſe nominauit: atq; aſiduè cum Sarracenis bella gerendo, paullatim effecit, vt afflicta gens reuiuiſcere aliquantulum uideretur. Eo morte ſublato ſucceſſit filius Fauilla, & poſt eum Alphonſus*

Petri

Petri Cantabriæ Ducis filius, & Pelagij regis ex filia Ermisenda gener. Atq; ita Cantabria sub potestate regum Asturiæ, qui postea Castellæ dicti sunt, semper fuit. Ex qua re satis liquet, nullam aliam regionem in Hispania esse, quæ non longo tempore post eam sub Castellæ regum ditionem venerit, cum Gotthi post primã in Hispaniam irruptionem illam semper obtinuerint.

DE DOMINATV MOLINÆ.

MOLINA oppidum est in Castella nobilißimum non longè à finibus Arragoniæ, quod ferè septem leucarum interuallo à Segontia vrbe celeberrima distat. Illud porrò qua ætate concesserit in Castellæ regum potestatem, certis rerum monumentis traditum non reperi. Si tamen suspicari licet, coniecturamq; aliquam adhibere, ego puto Molinam iam antea à Sarracenis recuperatam, Castellæ regno fuisse additam circiter annum millesimum ducentesimum no- 1290

nagesimum

nagesimum. Cur autem ita credam, afferre possum. Etenim legi Sanctium quartum, Regem, qui per ea tempora vixit, Mariam filiam Alphonsi Infantis de Molina vxorem accepisse. Alphonsus verò ea fortasse de caussa Infans de Molina appellabatur, quòd ei oppido imperaret. De cuius filijs cum nullam aliam mentionem inuenerim, coniectura ducor, vt existimem, Sanctium Regem iure vxorio Molinam consecutum esse. Hæc tamen res, cum mihi non constet, pro certa non videtur esse ponenda. Ea igitur in medio relicta, illud saltem proficiemus, vt alij studio nostro accensi veritatem diligentius inquirant, & tandem cognitam litteris, ac posteritati prodant.

DE DOMINATV FRISIÆ.

FRISIA, cuius nomen antiquißimum est, longè lateq; olim patuit. Hodie verò in Occidentalem, & Orientalem diuiditur. Occidentalis, quæ à finibus

Transisalanæ ad Amasium vsq; fluuium protenditur, habetq; sub se Ostergoiam, Vuestergoiam, Septem syluas, & Gruningam inclytam vrbem, (quæ tamen proprio titulo principem afficit,) ad Maiestatem vestram pertinet. Orientalis autem, quæ vltra Amasium posita est, quamuis ei subiecta non sit, multa tamen complectitur oppida, quæ vel illi parent, vel quæ ad eam, vt ad præcipuum dominum spectant. Præterea verò Maiestas quoq; vestra, PHILIPPE REX, vt quæ Inferiorem Germaniam imperio teneat, in vniuersa Frisia pro perpetuo Imperatoris vicario habetur, quia dignitatem hanc Cæsar Maximilianus à Friderico Imperatore patre delatam nõ sibi tantùm, sed & posteris suis quæsiuit. Verùm Occidentalem Frisiam, de qua solùm locuturi sumus, Carolus Magnus, (vt vetustiora prætereamus tempora,) multis attritam bellorum calamitatibus non modò imperij sui iugum, sed Christianam etiam religionem, quam sæpe antea respuerat, suscipere coegit. Sed inde, cum à Frisijs summa cum fide multis in bellis esset adiutus, vt egregiam ipsorum virtutem munere aliquo compensaret, eos suis vti legibus, nulliq; parere voluit. Temporis tamen processu, Carolus Caluus Franciæ rex, qui & Imperator fuit, cum Theodoricum regij sanguinis virum Hollandiæ Comitem *fecisset, eundem *An. 863

quoq; Frisia donauit. At Frisij post memoriam Caroli Magni se se liberos esse affirmantes, ægre seruitutis onus subierunt. ita vt sæpe Hollandiæ Comitum imperium detrectarint, ab eorumq; fide defecerint. Nam & sub Theodorico secundo, qui Theodoricum primum Comitem patrem habuit, & sub Theodorico quinto, qui Florentij primi filius fuit, & Hollandiæ Comita-
1076 tum suscepit gubernandũ anno millesimo septuagesimo sexto, arma sumpserunt, vt se se in libertatem vindicarent. Quin etiam Gulielmum Regem Romanorum, Hollandiæ Comitem, Dominumq; suum anno millesimo
1255 ducentesimo quinquagesimo quinto quodam in prælio interemerunt. Quibus tamen rebus omnibus nihil vnquã profecere, cum Hollandiæ Comitũ imperiũ deijcere nullo modo potuerint, inuictisq; eorum armis cedere semper fuerint coacti. Extincta igitur progredientibus temporibus vltima Comitum Hollandiæ familia, Frisia vnà cum ipsa Hollandia ad Philippum Pium, Bur-
Anno gundiæ Ducem, & Flandriæ Comitem, Caroliq; po-
1435 tentissimi Ducis patrem deuenit, vt in Hollãdia quoq; suprà docuimus. Carolo deinde mortuo, Cæsar Maximilianus Austriacus successit, qui Philippum regem Hispaniarum, & harum omnium regionum hæredem progenuit. Philippus inde feudi nomine in Albertum, & Georgium Saxoniæ Duces Frisiam contulit, qui tamen

men per magnum temporis ſpatium eam nõ tenuerunt. Etenim Georgius ob crebras Friſiorum defectiones ſollicitus prouinciam hanc Carolo Philippi filio, quem poſtea ſummum Imperatorem vidimus, vt legitimo domino ceſsit anno quingenteſimo decimo quinto poſt 1515
milleſimum. Friſij tamen ob hoc in fide nõ perſtiterunt, quin potius armis captis ſæpe tentarunt, quo modo ſe ſe ab imperio Caroli ſubtraherent. Sed res commodè non cecidit, cum vi armorum in officio ſemper fuerint retenti. ita vt nunc quoq; Maieſtati veſtræ, PHILIPPE REX, obnoxij vitam traducant.

DE DOMINATV MECHLINIÆ.

MECHLINIA vrbs, quamuis in Brabantia inter Louanium, Bruxellas, Antuerpiamq; poſita ſit, & à ſingulis earum ciuitatum per idem ferè quattuor leucarum ſpatium abſit, cum Brabantiæ tamen Ducatu non eſt coniuncta, ſed propriam, & ma-

gnam habet iurisdictionem, ita vt titulum Domini pariat. Nobilis est autem vrbs, cum & antiquitatis nomine, & descriptione ædificiorum, pulchritudineq́, & populi frequentia cum singulis Germaniæ Inferioris vrbibus sine dubio poßit comparari: & cum amplißimus Senatus Regius in ea resideat, cui tota ferè Germania Inferior pareat, cum ad eum omnes prouocationes deferantur. Ceterùm Mechlinia multis iam retrò annis illustrissimæ Bertholdorum familiæ obtemperabat. Quæ demùm cum legitima sobole fuisset destituta, non defuerunt, qui varios iuris titulos præseferrent, vt eius vrbis dominatum occuparent. sed post multas contentiones vna pars vrbis ad episcopum Leodiensem, altera ad Comitem Geldrensem peruenit. Qui cum per ali-
1333 quot annos eam tenuissent, tandem anno millesimo trecentesimo trigesimo tertio omne ius, quod in ea habebāt, Ludouico Niuernensi, qui & Creßiacus, vt diximus, ab alijs vocatur, Flandriæ Comiti vendiderunt. Ex eo tempore Flandriæ Comites Mechlinia potiti, eius se Dominos appellarunt. Qui verò Comites Ludouicum Niuernensem fuerint consecuti, superius varijs in locis patefecimus.

DE

DE DOMINATU ULTRAIECTI

VLTRAIECTVM illustrima est in Hollandia urbs, fuitq; antiquis temporibus ita cum ea coniuncta, ut quicquid ferè Hollandiæ Comites nunc tenent, ipsa tunc temporis sub imperio suo cōplecteretur. Etenim Carolus Magnus, (nè rem altius auspicemur,) cum hanc urbem, quæ à Nortmanis penitus vastata fuerat, episcopaliq; dignitate exuta, instaurasset, & in ea rursus episcopatum excitasset, episcopum omni Hollandia, ut se se ab ingruentium hostium impetu tueri posset, cum omnibus eius prouentibus donauit. Ex quo ita creuit urbis potentia, ut quadraginta militum millia, si quando necessitas postularet, ad bellum mitteret, & contra omnem barbarorum vim ditionem suam strenuè defenderet. At Carolus Caluus Franciæ rex, qui Imperator etiam anno octingentesimo septuagesimo quinto factus est, cum Hollandiæ 875

Comitatum

863 Comitatum erexisset anno octingentesimo sexagesimo tertio, atque eum Comitatum à principatu Vltraiecti secreuisset, multis vrbibus, & castris episcopatum Vltraiectinum spoliauit. Qua re inter Hollandiæ Comites, & episcopos maxima sunt orta dißidia, diuturnaque bella, cum episcopi Imperatorum auxilio pristinas opes suas recuperare conarentur, Comites verò imperium nuper partum Francorum regum auspicijs adaugere contenderent. Non solùm autem cum Hollandis bello decertatum est, sed etiam cum Frisijs & Geldrensibus, cum omnes illud vnum spectarent, quemadmodum episcopum sua ipsius ditione depellerent. Quorum tamen omnium conatus ita sunt cohibiti, & fracti, vt pauca quidem ad se trahere potuerint, cum ipsi quoque multis detrimentis quotidie afficerentur. Permanserunt autem hæ discordiæ vsque ad patrum nostrorum memoriam, quando hic principatus fuit cum Hollandiæ Comitatu sociatus, sublatumque omnis dissensionis semen. Id quod in hunc modum euenisse scriptum inuenimus. Cum Henricus Bauarus episcopus Vltraiectinus à Carolo Duce Geldriæ grauißimè affligeretur, ita vt etiam à ciuibus, quorum maior pars Geldrensi fauebat, vrbe expelleretur, et se vndique ab hostibus circumuentum videret, auxilium à Carolo quinto Imperatore, Duce Brabantiæ, Comiteque Hollandiæ petere

statuit,

statuit, ut eius opibus sacri sui imperij sedem repeteret. Sed quò magis ipse Cæsar ad præsidia subministranda accenderetur, inito consilio optimum esse duxit, ditionem suam in eum, quippe qui esset Hollandiæ Comes, transferre, cuius viribus à quibuscunque hostium incursionibus defendi posset. Existimabat enim & sibi, & subsequentibus episcopis, & subiectis populis id utilissimum fore, cum non deceret sacratos viros huiusmodi semper bellorum tumultibus implicari, & cum populi hoc modo optatæ pacis, quietisque fructum singularem percepturi essent. Anno igitur millesimo quingentesimo 1527
vigesimo septimo ita inter Imperatorem Carolum, & Henricum episcopum conuenit; ut Henricus, quicquid iuris haberet in principatu Ultraiectino, & in regione, quæ est trans Isalam flumen, Carolo Imperatori tanquàm Brabantiæ Duci, & Hollandiæ Comiti concederet, ita ut Imperator pro se, suisque legitimis hæredibus, quibus post eum cessuræ erant Brabantia, et Hollandia, possessionem iniret: Contrà verò Carolus iureiurando se astringeret, fore, ut contra hostes episcopi arma caperet, auxiliaque non mediocria ad episcopatum recuperandum suppeditaret. Principio ergo sequentis Anno
anni bellum ingens coortum est, cum omnia ea, quæ ad 1528
exercitum, atque ad rem militarem pertinent, summo cum studio fuissent conquisita. Quo maximo belli appa

ratu

ratu optimè res sunt administratæ. Nam non solùm ciuitas Vltraiectina è manibus Ducis Geldrensis erepta est, sed omnia etiam alia oppida, quæ ipse Dux occuparat, præsenti metu victa in deditionem concesserunt. Postquàm autem Henricus episcopus in antiquum dignitatis episcopalis locum fuit restitutus, vt Carolo Imperatori, quod promiserat, plenè præstaret, totius ditionis suæ proceres conuocauit, illisq; quid sibi cum Imperatore conuenisset, aperuit, atq; insuper eos adhortatus est, vt libenti animo Caroli imperium subirent, cum eius auspicijs vitam semper summa cum pace traducturi essent. Qua oratione episcopi post multas sententias tandem approbata, communi consilio constitutum est; vt Vltraiectũ cum omnibus eius oppidis, iurisdictione, prouentibus, agris, montibus, syluis, fluminibus, & quicquid ad profanum attineret dominium, cederet deinceps in proprietatem Carolo Cæsari, & omnibus eius legitimis hæredibus vtriusq; sexus Ducibus Brabantiæ, atq; Hollandiæ Comitibus: Episcopus verò posthac nihil præter iurisdictionem ecclesiasticam haberet. Vt autem hæc ditionis translatio magis rata, firmaq; esset, illicò missa est legatio Romam ad Clementem septimum, Pontificem Maximum, vt ille quoq; sua auctoritate eam confirmaret. Atq; in hunc quidem modũ principatus Vltraiectinus, quem episcopi

illius

illius vrbis per multos annos tenuerant, ad Duces Brabantinos, & Comites Hollandiæ translatus est. Vnde fit, vt Maiestas vestra, PHILIPPE REX, cum & Brabantiæ Ducatum, & Hollandiæ Comitatum poßideat, non iniuria titulum huius Dominatus ferat.

DE DOMINATV TRANSISALANÆ.

ANTEQVAM narremus, quemadmodum TRANSISALANA ad vestram Maiestatem transierit, vt omnia sint illustriora, explicandum est, qua in parte Germaniæ Inferioris constituta sit. In quo de Rheni fluminis ostijs disputatio mihi pernecessaria videtur. Intelligendum est igitur, Rhenum, qui post Danubium maximus totius Germaniæ fluuius iudicatur, non procul à Curia Rhætorum vrbe in alpibus, quæ olim Summæ appellabantur, hodie mons sancti Gotthardi dicitur, initium sumere, & inde post immensa terrarum peragrata spatia circà Batauorum

fines in tria cornua diuidi, totidemq; ostijs in Oceanum Septentrionalem effundi. Illa autem tria cornua à Germanis hodie nominantur, Valis, Lecca, & Isala, quorum postremum antiquitus non erat, sed Drusi aduersus Germanos bellantis iussu, ducta fossa à Rheno ad mare, factum est, vt munimentum contrà barbarorum irruptiones esset. Atq; ideò tria sunt nobis Rheni ostia, quæ veteribus duo tantùm, ita vt mirum non sit, tertium hoc ostium Virgilio fuisse incognitum, qui Rhenum vocauit bicornem, quasi duo ostia habentem. Quicquid igitur vltra Isalam fluuium, siuè extremũ Rheni ostium inter Frisiæ Occidentalis, & Geldriæ, Vuestfaliæq; fines continetur, id totum Transisalana dicitur, quòd trans Isalam collocata sit. Complectitur verò tres paruas ditiones, quæ appellantur Iselant, Drent, & Tuent, quæ simul iunctæ sub vestro, PHILIPPE REX, imperio florent. Ad Maiestatem vestram autem eodem modo peruenerunt, quo Vltraiecti principatus. Nam cum Episcopis Vltraiectinis olim paruissent, tandem anno millesimo quin-
1527
gentesimo vigesimo septimo ab Henrico Bauaro episcopo eadem de caussa, qua ditio Vltraiectina, in Carolum quintum Imperatorem patrem vestrum fuerunt traductæ.

DE DOMINATU GRUNINGÆ.

GRUNINGAE urbis, quæ Frisiæ Occidentalis caput est, dignitas, & splendor ex eo præclarè cognosci potest, quòd propriam, & à Frisia seiunctam habeat ditionem. Cui verò nobili familiæ hic principatus iam antea paruerit, mihi incertum est, cum nullā ferè principum horum mentionem apud scriptores inuenerim. Solùm enim Ioannem quendam Gruningæ Dominum reperi, qui anno millesimo quadringentesimo nonagesimo primo à Philippo Burgundiæ Duce, Cæsaris Maximiliani filio inter equites aurei velleris ascitus fuit. Quo deinde vita sublato, hanc vrbem ad ipsum Philippum, vt ad præcipuum dominum peruenisse credo. Etenim cum Saxoniæ Ducibus Frisiam feudi nomine attribuisset, in eosdem quoq; Gruningam transtulit. qui tamen diu eam tenere non potuerunt, cum à Comite Emdensi (qui Comitatus in Orientali 1491

est Frisia,) eius possessione fuerint depulsi. Ceterùm hic Comes, cum pacatè Gruninga frui non posset, vt qui à Georgio Saxoniæ Duce, Frisiæq; Domino armis quotidie peteretur, vtilius sibi fore existimauit, si vrbem Carolo Geldriæ Duci concessisset, cum maximi animi vir nihil ab hoste vel potentissimo timeret. Atq;
1514 hæc quidem translatio anno millesimo quingentesimo decimo quarto facta est. Quo etiam ferè tempore, (id
Anno enim anno insequenti actum est,) Georgius Saxoniæ
1515 Dux, crebris Frisiorum seditionibus perturbatus Frisiam Carolo Philippi Hispaniarum regis, Burgundiæq; Ducis filio, vt legitimo, summoq; domino remisit. Ex quo inter Carolum, & Geldrenses maxima, & diuturna sunt consecuta bella. Tandem pax ita conuenit, vt Carolus Geldriæ Dux Gruningam possideret, sed ea conditione, ut illa post mortem suã ad Imperatorem, vel ad hæredes eius legitimos recideret. quemadmodum etiam in Geldria supra narrauimus. Mortuo igitur Ca-
1538 rolo Duce anno millesimo quingentesimo trigesimo octauo, Carolus Imperator Gruningensem ditionem in potestatem suam accepit, quam postea in te, Serenissime REX PHILIPPE, hæreditario iure transmisit.

QVI DEO ipso auspice non Gruningam solùm, sed tot præterea etiam Comitatus, tot Ducatus, tot Regna, tot ditiones longè latèq; dispersas obtines, vt iure

Christianorum

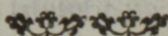
Christianorum regum omnium maximus, ac potentißimus habearis. Idem verò hæc omnia adeò pacatè poßides, vt id vnum argumentum certißimum sit, te non minus moderatum, ac iustum esse, quàm opibus, & potentia firmum. adeò verò carus populis longè inter se lingua, moribusq; disiunctis es, vt qui propter imperij tui magnitudinem omnibus es metuendus, te vniuersi summo studio, atq; incredibili beneuolentia complectantur. Ex quo sperare possumus, non solùm diuturnum fore istud Maiestatis vestræ in terris imperium, sed etiam apud omnem posteritatem illustre, & gloriosum. Quod vt ita sit, nos qui benignitate vestræ æquitatis præcipuè fruimur, summis à Deo precibus, aßiduisq; petimus.

FINIS.

IACOBI MAINOLDI GALERATI CREMONENSIS

In Succeſsiones Titulorum PHILIPPI REGIS TABVLÆ.

ON *ſum neſcius, Potentiſsime* REX PHILIPPE, *me, dum ſucceſsiones ſingulorum Maieſtatis veſtræ titulorum digeſsi, obſcuritatis aliquid contraxiſſe, quæ lectori etiam diligenter attendenti aliquam ad intelligendum moram poſsit afferre. Nam & rerum, quas tractaui, inſita implicatio, & nominum, factorumq; ſimilitudo, & hiſtoriæ eiuſdem neceſſariò ſæpe iterata narratio plurimùm retardare lectoris intelligentiam, aut memoriam potuerunt. Quem ſcopulum quia vitare ipſa re coactus non potui, opportunum eſſe duxi, vt ad ipſam ſucceſsionum expoſitionem tabulas earundem ſucceſsionũ adiungerem, vt quam doctrinam homines animis imbibiſſent, eandem etiam propoſitã oculis diutius retinerent. Sic enim*

&

& ipsos quoq; facere Cosmographos video. Nam postquàm terrarum, mariumq; disputatione perfuncti sunt, qua mentes humanas situ singularum partium imbuerunt, tabulas etiam attexunt, quibus oculis humanis eadem illa ad faciliorem cognitionem rursus obijciunt, ita vt non solùm docendi, sed etiam delectandi laudem quærere videantur. neq; id iniuria. Fit enim nescio quo modo, vt quæ vnum in locum collata vno spectari intuitu possunt, ea & facilius comprehendantur, & maiore cum voluptate aspiciantur. ex quo firmior etiam perceptio ad diuturnitatem memoriæ proficiscitur. Hoc igitur consilio vsus, quæ superiore commentario pluribus verbis perpetua oratione exposui, eadem magna ex parte in his tabulis mihi proponenda ad lectoris commoditatem, vt dixi, constitui.

De Regnis Hispaniarvm.

Vm in Hiſpania multa regna ſint, quorum titulis Maieſtas veſtra vtitur, vt ſuperius aperui, haud quaquàm mihi in animo eſt, omnium illorum regnorum ſucceßiones inquirere, cum nec tempora, nec nomina Maurorum regum omnium nobis cognita ſint. Sed eorũ duntaxat regnorum ſucceßiones perſcrutabor, quæ & à principio à Chriſtianis regibus inſtituta, & deinde ab eiſdem poſſeſſa ſunt. Sub quorum ditionem cum alia etiam omnia regna temporũ progreſſu venerint, mihi faciendum eſſe duxi, vt, quo tempore id acciderit, breuiter adiungam, vt hoc modo omnium Hiſpaniæ regnorum, ex quo ſub Chriſtianorum poteſtatem redierunt, ſucceßiones facilè percipiantur. Primùm verò Caſtellæ reges, qui prius Aſturum, & Legionis dicti ſunt, deinde Arragoniæ, poſtremò Nauarræ expediam. Neq; enim alij ſunt in Hiſpania reges, quorum ſucceßionem ad hunc locum pertinere exiſtimem.

Anni Dñi.	Ordo Regũ.	ASTVRVM, ET LEGIONIS REGES.	Anni Regni.
717	1	PElagivs *Fauillæ Ducis Cantabriæ, quem Vitiza rex Gotthorum occiderat, filius, Roderico vltimo Gotthorum in Hispania rege interfecto, & Sarracenis Hispanias inuadentibus, se in Asturiam rettulit, & cœlesti fretus auxilio oppidũ Legionis recepit. ex quo Asturum, & Legionis Rex dici voluit. Regnauit autem*	*an. 20*
737	2	Fauilla *Pelagij regis filius*	*an. 2*
739	3	Alfonsus *cognomento* Catholicus *Petri Cantabriæ Ducis filius, & Pelagij regis ex filia Ermisenda gener*	*an. 19*
		Hic Gallæciam, & complura aliarum ditionum oppida eiectis Sarracenis recuperauit.	
758	4	Froilla *Alfonsi filius*	*an. 13*
		Hic Sarracenos Gallæciam infestãtes repreßit.	
771	5	Aurelius *Froillæ frater, & Alfonsi F.*	*an. 6*
777	6	Sillo *Alfonsi regis ex Egimũda F. gener*	*an. 6*
783	7	Maurigatus, *siue* Magaretus *Al-*	

fonsi

		fonsi regis filius nothus	an. 3
786	8	Veremundus *Vimerani filius, Alfonsi regis nepos*	an. 2
788	9	Alfonsus II, *cognomento* Castus *Froillæ regis F. Alfonsi regis Catholici N.*	an. 41
		Hic Sarracenos in Asturum fines irrumpentes cæcidit.	
829	10	Raymirus *Veremundi regis filius an. 6.*	mēs. 9
836	11	Ordonius *Raymiri filius*	an. 10
846	12	Alfonsus III, *cognomento* Magnus *Ordonij filius*	an. 40
		Hic Lusitaniam, quæ nunc magna ex parte dicitur Portugallia, expulsis Sarracenis, incolendā Christianis tradidit.	
886	13	Garcias *Alfonsi Magni filius*	an. 3
889	14	Ordonius II, *Garciæ frater, Alfonsi Magni filius an. 8.*	mēs. 6
898	15	Froilla II, *Ordonij* II, *& Garciæ frater, Alfonsi Magni filius*	an. 1
899	16	Alfonsus IV, *Froillæ* II *filius an. 5.*	mēs. 7
904	17	Raymirus II, *Alfonsi* IV *frater, Froillæ* II *filius*	an. 12
916	18	Ordonius III, *Raymiri* II *filius*	an. 25
941	19	Ordonius IV, *cognomento* Malus, *Alfonsi* IV *regis F. Froillæ* II *regis N.*	an. 20

961	20	Sanctius, *cognomento* Crassus *Ordonij III F. Raymiri II N.*	an. 13
974	21	Raymirus III, *Sanctij Crassi F.*	an. 25
999	22	Veremundus II, *Ordonij III filius, & Raymiri III patruus*	an. 7
1006	23	Alfonsus V, *Veremundi II filius*	an. 9
1015	24	Veremundus III, *Alfonsi V filius*	an. 10
		A' Pelagio vsq; ad hoc tempus hi Reges titulum Asturum, & Legionis tulerunt. Inde Castellæ, & Legionis.	

CASTELLÆ, ET LEGIONIS REGES.

1025	25	FERDINANDVS *Sanctij Maioris Arragonum, & Nauarræ regis filius, cum Castellæ Comitatum ob Eliurã matrem esset consecutus, Asturum quoq;, & Legionis regnũ obtinuit, quòd Sanctiam Veremundi III sororem, & Alfonsi V filiam vxorem duxisset. Inde Castellæ, & Legionis Rex primus voluit appellari. Regnauit verò*	an. 47
		Hic Conymbricam ciuitatem, potioremq; Portugalliæ partẽ recepit à Sarracenis.	mẽs. 8
1073	26	Sanctius II, *Ferdinandi filius*	an. 6

Alfonsus

1079	27	Alfonsus VI, *Sanctij* II *frater, Ferdinandi filius*	an. 27
		Hic Toletum pulsis Sarracenis recuperauit. Portugalliam verò alienauit, ea loco dotis attributa Taresiæ filiæ nothæ, quæ Henrico Lotharingiæ Comiti nupsit. Vnde Portugalliæ reges originem suam trahunt.	
1106	28	Alfonsus VII, *rex Arragoniæ, Sanctij* III *regis Arragonum filius, & Alfonsi* VI *ex Vrraca filia gener*	an. 20
		Hic Sarracenis multa oppida eripuit.	
1126	29	Alfonsus IIX, *Raymundi Berengarij Comitis Tholosæ filius, & Alfonsi* VI *ex Vrraca filia nepos*	an. 50
		Hic Imperator Hispaniarum dictus est.	
1176	30	Sanctius III, Desideratus, *Alfonsi* IIX *filius, Castellæ rex tantùm, nam Alfonsus* IIX *pater Legionis regnum Ferdinando alteri filio reliquit.*	an. 1
1177	31	Alfonsus IX, Bonus *Sanctij* III *filius, Castellæ rex tantùm*	an. 38
		Hic commisso cum Sarracenis prœlio, ducenta eorum millia interfecit.	
1215	32	Henricus, *Alfonsi* IX *filius Castellæ rex tantùm*	an. 2

1217	33	Ferdinandus III, *Alfonsi* IX *ex Berẽgaria filia nepos, Alfonsiq; Legionis regis filius, Ferdinãdi* II *Legionis regis nepos, et Alfonsi* IIX *Castellæ, Legionisq; regis pronepos. & ipse Castellæ, Legionisq; rex* *Hic Cordubam, Hispalim, Giennum, & totam ferè Vandaluziam recuperauit, Sarracenosq; ab omnibus fermè alijs Hispaniæ finibus exactos in Granatam compulit.*	an. 45
1262	34	Alfonsus X, Astronomus, *qui & rex Germaniæ fuit, Ferdinandi* III *F.* *Hic Murciam recepit à Sarracenis. Algarbij verò Comitatum filiæ Beatrici, quam ex pellice genuerat, in dotem dedit, quæ Alfonso regi Portugalliæ nupta Dionysium regem peperit, qui primus Algarbij regis titulum sibi asciuit, eodem etiam regni titulo apud Castellæ reges permanente.*	an. 25
1287	35	Sanctius IV, *Alfonsi* X *filius*	an. 8
1295	36	Ferdinandus IV, *Sanctij* IV *filius* *Hic Sarracenis Gibraltarum eripuit, quod oppidum inde amissum Henricus* IV *recuperauit.*	an. 13

1308	37	Alfonsus XI, *Ferdinandi* IV *filius*	an. 42
		Hic subegit Algeziram pulsis Sarracenis	
1350	38	Petrus Crudelis, *Alfonsi* XI *filius*	an. 19
1369	39	Henricus II, *Alfonsi* XI *filius nothus*	an. 8
1377	40	Ioannes *Henrici* II *filius*	an. 11
1388	41	Henricus III, *Ioannis filius*	an. 16
1404	42	Ioannes II, *Henrici* III *filius*	an. 50
1454	43	Henricus IV, *Ioannis* II *filius*	an. 23
1477	44	Ferdinandus V, *Arragoniæ, & Siciliæ rex, Ioannis* II *Arragonum regis filius, & Ioannis* II *Castellæ regis ex Isabella filia gener*	an. 27
		Hic Granatam Sarracenis ademit, & Sarracenos omnes Hispania expulit, ex quo rex CATHOLICVS *meruit appellari. Nauarram quoq; sui iuris fecit. Primus deniq; nouas extra orbem nostrum insulas inuenit.*	
1504	45	Philippus Magnus *Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, & Flandriæ Comes, Cæsaris Maximiliani filius, & Ferdinandi Catholici ex Ioanna filia gener*	an. 2
1506		*Interregnum tutelare decem annorum*	an. 10
1510	46	Carolus *Philippi Austriæ Archiducis filius,*	

		filius, qui etiam Arragoniam, Siciliam, Neapolim, Nauarram, Nouum Orbem, & multas alias ditiones obtinuit. Fuitq; Romanorum Imperator Augustißimus, & Christianæ religionis propugnator acerrimus	an. 40
1556	47	Philippus II, Caroli Imperatoris filius, qui nunc feliciter regnas.	

ARRAGONIÆ, ET NAVARRAE REGES SIMVL.

912	1	ENNECVS, cognomento Arista, ex Gotthica iam olim christiana familia, pulsis ex Tarraconensi Mauris, cum in Nauarram uictor se rettulisset, à populis primus rex Arragoniæ, & Nauarræ factus est. Regnauit	an. 7
919	2	Garcias Ennecus, Enneci Aristæ F.	an. 10
929	3	Sanctius Garcias, cognomento Abarca, Garciæ Enneci filius	an. 7
936	4	Garcias Sanctius, cognomento Tremulus, siue, Vt alij eum appellant, Temulentus, Sanctij Garciæ filius	an. 28
964	5	Sanctius II, Maior, Garciæ Sãctij F. Post hunc Arragoniæ, & Nauarræ	an. 53

regna

regna fuere inter se disiuncta. Nam Raymirus Sanctij Maioris filius Arragoniam, Garcias verò alter filius Nauarram obtinuit.

ARRAGONIÆ REGES TANTÙM.

1017	6	RAYMIRVS Sanctij Maioris filius, vt nonnullis placet, nothus	an. 46
1063	7	Sanctius III, Raymiri filius	an. 35
1098	8	Petrus Sanctij III filius patre viuente Ribagorciæ, & Montisoniæ regis titulum sibi vindicauit, post regis Arragoniæ nomen tulit	an. 10
1108	9	Alfonsus, Petri frater, & Sanctij III filius, qui etiam ob Vrracam vxorem Alfonsi VI filiam Castellæ, & Legionis rex fuit	an. 18
1126	10	Raymirus II, Monachus, Alfonsi, & Petri frater, Sanctij III filius	an. 20
1147	11	Raymundus, Comes Barcinonensis, Comitis Raymundi Berengarij III filius, & Raymiri Monachi ex Petronella, seù Vrraca filia gener	an. 15

Hic non Regis, sed Principis Arrago-

		niæ nomen tulit. Nam Raymirus rex socer ipsius ijs conditionibus regnum reliquerat, vt non Rex, sed Princeps diceretur, & Comes Barcinonis.	
1162	12	Alfonsus II, *Raymundi filius primus rex Arragoniæ, & Comes Barcinonensis post horum principatuum coniunctionem*	an. 34
1196	13	Petrus II, *Alfonsi II filius*	an. 17
1213	14	Iacobus Fortunatus, *Petri II F. Hic Valentiam, & Maioricam insulam Sarracenis eripuit.*	an. 63
1276	15	Petrus III, *Iacobi Fortunati filius, qui & ob vxorem Constantiam Manfredi regis filiam Siciliæ rex fuit*	an. 10
1286	16	Alfonsus III, Largus, & Castus, *Petri III filius*	an. 6
1292	17	Iacobus II, *Alfonsi Largi frater, Petri III filius, qui & Siciliæ rex*	an. 35
1327	18	Alfonsus IV, *Mitis, Iacobi II F.*	an. 8
1336	19	Petrus IV, Cæremoniosus, *Alfonsi IV filius*	an. 51
1387	20	Ioannes, *Petri IV filius*	an. 9
1396	21	Martinus, *Ioannis frater, Petri IV F.*	an. 14
1410		*Interregnum duorum annorum*	an. 2

Fer

1412	22	Ferdinandus, *Ioannis I Castellæ regis filius, & Petri IV Arragoniæ regis ex Leonora filia nepos*	an. 4
1416	23	Alfonsus V, *Ferdinandi filius, qui & Siciliæ, & Neapolis rex*	an 42
1458	24	Ioannes II, *Alfonsi V frater, & Ferdinandi filius, qui & Nauarræ, & Siciliæ rex*	an. 21
1479	25	Ferdinandus II, Catholicus, *Ioannis II filius, qui & Castellæ, Siciliæ, Nauarræ, Neapolisq; rex fuit*	an. 37
1516	26	Carolus Austriacus, *Philippi Archiducis filius, & Ferdinãdi Catholici ex Ioanna filia nepos, qui Imperator fuit*	an. 40
1556	27	Philippus, *Caroli Imperatoris filius, qui regnas.*	

NAVARRÆ REGES TANTVM.

1017	6	GARCIAS *Sanctij Maioris Arragonum, et Nauarræ regis filius, cũ fratribus facta rerũ diuisione, Nauarram tulit. ex quo sextus rex Nauarræ numeratur. Aliqui tamen hunc primũ regem Nauarræ faciunt. Sed nos Fran-*	

		ciscum Taripham sequimur	an. 11
1028	7	Sanctius, *Garciæ filius*	an. 5
1033	8	Raymirus, *Sanctij filius*	an 8
1041	9	Garcias II, *Raymiri filius*	an. 58
1100	10	Sanctius II, Sapiens, *Garciæ* II *F.*	an. 63
1163	11	Sanctius III, Fortis, *Sanctij Sapientis filius*	an. 42
1205		*Interregnum 23 annorum.*	an. 23
1228	12	Theobaldus, *Campaniæ Comes, Sanctij Sapientis ex Blanca filia gener*	an. 32
1260	13	Theobaldus II, *Theobaldi filius*	an. 11
1271	14	Henricus, Crassus, *Theobaldi* II *frater, & Theobaldi filius*	an. 3
1274		*Interregnum decem annorum.*	an. 10
1284	15	Philippus, Pulcher, *Franciæ rex, Philippi* III *filius, S. Ludouici Francorum regis N. & Henrici Crassi ex Ioanna filia gener*	an. 23
1307	16	Ludouicus, Hutinus, *Philippi Pulchri filius, qui & Franciæ rex postea*	an. 9
1316	17	Philippus II, Longus, *Pictauiæ Comes, Ludouici Hutini frater, Philippi Pulchri filius, qui & Franciæ rex*	an. 5
1321	18	Carolus, Pulcher, *Philippi Longi, & Ludouici Hutini frater, Philippi Pul-*	

		Pulchri filius, qui & Franciæ rex	an. 7
1329	19	Philippus III, *Eburouicum Comes, vel, vt alij eum nominant, Aureliæ Comes, Ludouici filius, Philippi* III *Franciæ Regis N. S. Ludouici pronepos, & Ludouici* Hutini *Franciæ, et Nauarræ Regis patruelis sui ex Ioāna filia gener*	an. 13
1343	20	Carolus II, Ambustus, *Philip.* III *F.*	an. 44
1387	21	Carolus III, Iunior, *Caroli Ambusti filius*	an. 12
1399		*Interregnum trium annorum.*	an. 3
1402	22	Martinus *Siciliæ rex, Caroli Iunioris ex Blanca filia gener*	an. 7
1409		*Interregnum 25 annorum.*	an. 25
1434	23	Ioannes, *Ferdinandi* I *Arragonum regis filius, secundus Blancæ reginæ Nauarræ maritus,* et *Caroli Iunioris gener*	an. 44
1478	24	Gasto, *Foxanus Comes, Ioannis ex Leonora filia gener* dies	15
		Ab aliquibus tamen ob temporis breuitatem in numero regum non ponitur.	
1480	25	Phœbus, *Ioannis filius, Gastonis, & Leonoræ N. Ioannis regis ex Leonora filia pronepos*	an. 25
1505	26	Ioannes II, Alebretius, *Druidum*	

Comes

		Comes, Gallus, ob Catharinam coniugem Phœbi sororem	*an. 8*
		Hic Ioannes à Iulio II Pontifice Max. sacris interdictus, ac regno est priuatus, quod Francorum partes aduersus Ecclesiam tueretur. Nauarræ verò regnum Castellæ regno addictum est, occupante Ferdinando Catholico Castellæ, Arragoniæ, & Siciliæ rege, Ioannis I Nauarræ regis filio, non tamen ex Blanca Nauarræ regina, sed ex Ioanna Friderici Ammirantis Castellæ filia, & Ioanne Alebretio quadriennio adhuc in exilio superuiuente.	
1513	27	Ferdinandus Catholicus, *ex summi Pontificis auctoritate*	*an. 3*
1516	28	Carolus Austriacus, *Philippi Austriæ Archiducis filius, & Ferdinandi Catholici ex Ioanna filia nepos, qui Imperator fuit*	*an. 40*
1556	29	Philippus, *Caroli Imperatoris filius, qui regnas*	

DE REGNO VTRIVSQ. SICILIAE.

ANTEQVAM *Vtriusq; Siciliæ reges enumeremus, vt omnia plenius cognoscantur, placet eorum progeniem altius repetere, & quibus initijs creuerint, demonstrare.*

APVLIAE COMITES, ET APVLIAE CALABRIAEQVE DVCES.

1040 GVLIELMVS, *qui propter fortitudinem Ferebrach, id est, brachium forte dictus est, Nortmanorum Comes, Tancredi filius, & Ricardi nepos circiter annũ millesimum quadragesimum cum exercitu Apuliam est ingressus, & profligatis Constantinopolitani Imperatoris ducibus, primus ex Nortmanis in Apulia pedem fixit, & se Apuliæ Comitem vocauit. mortuus est non multò inde post.*

Drogo, *Gulielmi frater, Apuliæ Comes* II *mortuus est an.* 1050.

1050 Hunfridus *Drogonis frater, Apuliæ Comes*

Comes III mortuus an. 1057.

1057 Robertus Viscardus, trium superiorum Comitum frater, quartus Nortmanorum in Italia Apuliæ Comes. Hic cum Troiam in Apulia, & Rhegium in Calabria de Græcis vi cepisset, primus ex Nortmanis se non Comitem, sed Apuliæ, & Calabriæ Ducem vocauit an. 1059. Et non longè post omnem Apuliam, Calabriam, Lucaniam, & magnam Siciliæ partem subegit. primusq; omnium pro ditione, quam tenebat, ligium, siue homagium Papæ Nicolao II fecit, eiq; fidelitatis solemne præstitit iuramentum. A quo per vexillum Dux Apuliæ, & Calabriæ confirmatus est, inuestituram terræ suæ accipiens. Rerum autem potitus est partim Comes, partim Dux annos 27. et menses 7. Comes enim fuit biennio, Dux verò an. 25. mens. 7. Obijt sexagenarius mense Iunio, anno 1085.

1085 Rogerius Roberti Viscardi filius, Tancredi Nortmanorum Comitis nepos, Ricardi pronepos, quintus Comes, & se-

cundus

cūdus Apuliæ, Calabriæq; Dux. Præfuit annos 24. mens. 8. Obijt annorū L. anno 1110. mense Februario.

1110 Gulielmus Rogerij filius, Roberti Viscardi nepos, sextus Comes, & tertius Apuliæ, Calabriæq; Dux. Præfuit annos 17. mens. 5. Obijt annorum triginta, anno 1127 sine liberis. Ducatumq; testamento reliquit Rogerio Siciliæ Comiti, Rogerij filio, patris sui patrueli.

SICILIÆ COMITES.

1085 ROGERIVS Tancredi Nortmanorum Comitis filius, Ricardi N. & quattuor priorum Apuliæ Comitum frater. Hic, cum à Roberto Viscardo fratre accepisset Siciliæ partem, quam ipse Viscardus bello acquisierat, primus se Comitem Siciliæ appellauit, omnemq; postea insulam pulsis Sarracenis obtinuit. Fuit autem Siciliæ Comes ab obitu Viscardi fratris, annoq; 1085 vsq; ad annū 1102, quo mortuus est, annos 17.

1102 Simon Rogerij Siciliæ Comitis filius primogenitus, secundus Siciliæ Comes præfuit annos 8. mortuus est an. 1110.

1110 Rogerius II, Rogerij Siciliæ Comitis filius secundogenitus, tertius Siciliæ Comes mortuo fratre Simone creatus est anno 1110. Præfuit Comitatui Siciliæ annos 17. usq; ad annũ 1127. quo anno, mortuo sine liberis Gulielmo Rogerij filio, Duce Apuliæ, & Calabriæ, ex eius testamento Dux ipse quartus factus est. Dux autem fuit annos 3. homagiumq; more maiorum Honorio II Pontifici præstitit. Inde Neapolim de Imperatore Constantinopolitano cepit, & anno Christi 1130 Rex vtriusq; Siciliæ appellatus est ab Anacleto II Pontifice apud Beneuentum. Qua re die Natalis sequentis, ineunte anno 1131, ab episcopis, & archiepiscopis regni sui se inungi, & coronari voluit in Sicilia. Anno etiam 1138 idem regni titulus ab Innocentio II Pontifice est confirmatus, & anno 1144 à Cælestino II, vel, vt alij volunt,

lunt, à Lucio II multò etiam magis est stabilitus. Regnauit autem annos 22, menses 5. Obijt Panormi in Sicilia anno Christi 1153. anno, ex quo primùm Comes factus fuit Siciliæ post mortem fratris Simonis, 43. Ducatus verò Apuliæ, & Calabriæ 26. Ceterùm anno Domini 1150, triennio antè, quam moreretur, filium suum Gulielmum coronari regem Siciliæ voluit, cum quo tribus ferè annis regnauit.

Anni Dñi.	Ordo Regũ	VTRIVSQ. SICILIAE REGES.	Anni Regni.
1130	1	ROGERIVS Rogerij Siciliæ Comitis filius, & ipse Siciliæ Comes, de quo diximus, primus Vtriusq; Siciliæ rex Regnauit annos 22.	mēs. 5.
1153	2	Gulielmus Malus, Rogerij Regis F. Prius autem cum patre Rogerio regnauerat an. 2. mens. 10.	an. 13 mēs. 2.
1166	3	Guliemus II, Bonus, Gulielmi Mali filius, Rogerij nepos	an. 20
1186	4	Tācredus, Rogerij primi regis F. nothus	an. 9
1186	5	Rogerius II, Tancredi filius, viuente patre rex creatus, regnauit cū eo annos	

		plus minus nouem.	
1195	6	Gulielmus III, *Tancredi filius, Rogerij frater, regnauit menses aliquot, captus est enim ab Henrico* VI *Imperatore, & oculis, atque virilibus priuatus.*	
1195	7	Imp. Cæs. Henricus VI, Augustus, *Friderici Barbarussæ Imperatoris filius, ob Constantiam vxorem Rogerij Ducis Calabriæ filiam, & Rogerij primi regis neptem. an. ferè*	4
1198	8	Imp. Cæs. Fridericus II, Rogerius Augustus, *Henrici* VI *Imperatoris F.*	an. 52
1250	9	Cæsar Conradus rex Romanorũ, *Friderici* II *Imp. filius an. 3.*	mēs. 5
1254		*Interregnum anni vnius, & mensium aliquot.*	an. 1
1255	10	Manfredus *Imperatoris Friderici* II *filius nothus*	an. 11
		Contra hunc Vrbanus quartus Pontifex Carolum Comitē Prouinciæ, & Andegauensem in Italiam vocauit. qui anno 1265 Italiam ingressus, à Clemente IV *Vrbani successore rex Vtriusque Siciliæ coronatus est. Quamobrem aduersus Manfredum bellum mouens*	

Neapo

Neapolim, & Siciliam occupauit, atq; ipsum Manfredum anno 1266 in prælio occidit. Sed anno 1281 à Petro rege Arragoniæ Sicilia pulsus est, qui, cum Constantiam Manfredi vltimi regis filiam vxorem haberet, ab optimatibus ad regnum accersitus Siciliam Carolo eripuit. Atq; ita hoc regnum in duo est diuisum regna, nanq; aliud Neapolitanum, aliud Siculum constitutũ est. Neapolitanũ in Andegauensibus mansit. Siculum ad Arragoniæ reges peruenit.

Reges Neapolitani, vel Siciliæ cis Pharum.

1265 11 CArolus Comes Prouinciæ & Andegauensis, Ludouici Mitis Francorum regis filius, Philippi Augusti, vel Adeodati nepos, S. Ludouici regis Fr. frater, Rex vtriusq; Siciliæ à Clemente IV Pont. contra Manfredum coronatus est, cui & Neapolim, & Siciliã ademit, & regnauit in vtraq; Sicilia vsq; ad annum 1281 an. 16

Rex

		Rex verò Neapolis tantùm fuit	*an. 3*
1284	12	Carolus II, *Caroli regis filius*	*an. 25 mẽs. 8*
1309	13	Robertus *Caroli II filius an. 33.*	
1343	14	Ioanna, *Roberti ex Carolo filio Duce Calabriæ, qui ante patrem obijt anno 1328, neptis.*	*an. 39*
1382	15	Carolus III, *Dyrrachij Dux, Ioannæ ex Andrea Vngaro filius, quamuis alij aliter dicant*	*an. 4*
1386	16	Ladiſlaus, *ſiue* Vladiſlaus, *Caroli III filius*	*an. 28*
1414	17	Ioanna II, *Ladiſlai ſoror, & Caroli III filia*	*an. 20*
1434	18	Renatus *Dux Lotharingiæ, & Andegauenſis, Ludouici filius, Ludouici nepos, Ioannis regis Francorũ pronepos, adoptatus à regina Ioanna*	*an. 8*
1442	19	Alfonſus *rex Arragoniæ, & Siciliæ vltrà Pharum, Ferdinandi regis Arragonum filius, cum à Ioanna II regina primùm eſſet adoptatus, deinde verò repudiatus, prælato Ludouico Duce Andegauenſi, & poſt Renato Ludouici fratre, ſuſcepta ſemel regni iura amittere noluit. ſed Renatum regno expulit,*	

&

		& Neapoli capta, solus regnum pacatè tenuit	an. 16
1458	20	Ferdinãdus *Alphõsi F. nothus an. 35.*	mẽs. 6
1494	21	Alfonsus II, *Ferdinandi filius*	an. 1
1495	22	Ferdinandus II, *Alfonsi II F. an. 1.*	mẽs. 6
1496	23	Fridericus *Ferdinandi I filius, Alfonsi II frater an. plus minus*	5
		Nam regno exactus an. 1501 in Gallias fugit, vbi & mortuus est.	
1502	24	Ferdinãdus III, Catholicus, *Ioannis regis Nauarræ, & Arragoniæ, et Siciliæ ultrà Pharum filius, Alfonsi I ex fratre nepos, Castellæ, & Arragoniæ Rex*, pulso *Friderico consanguineo, & Gallis victis, regnum Neapolitanum obtinuit*	an 14
1516	25	Carolus V, Imperator Augustus, *Philippi Austriæ Archiducis filius, Ferdinãdi Catholici ex Ioãna filia N.*	an. 38
1554	26	Philippus *Caroli Imperatoris filius, qui regnat.*	

REGES SICILIÆ
VLTRA PHARVM.

CVM *Carolus Comes Prouinciæ regnum vtriusq; Siciliæ Manfredo*

regi

		regi ademisset; & iam per aliquot annos regnasset, Petrus rex Arragoniæ à Siculis ad regnum vocatus, Siciliam insulam Carolo ereptam sibi parere coegit. Vnde præcipui reges Siciliæ originem duxere, qui Siciliam administrarunt vsq; ad Ferdinandum Catholicũ, sub quo regnum Siciliæ iterum cũ Neapolitano fuit coniunctum.	
1281	12	Petrus Arragonum rex, Iacobi Fortunati filius, & Manfredi Vtriusq; Siciliæ regis ex Constantia filia gener, duodecimus Siciliæ rex	an. 5
1286	13	Iacobus Petri F. qui et Arragoniæ rex	an. 10
1296	14	Fridericus II, Iacobi frater, & Petri filius	an. 40
1336	15	Petrus II, Friderici II filius	an. 6
1342	16	Ludouicus, Petri II filius	an. 12
1355	17	Fridericus III, Simplex, Ludouici frater, & Petri II filius	an. 13
1368		Interregnũ decem et octo ferè annorũ.	an. 18
1386	18	Martinus Martini Montisalbi Ducis filius, Petri IV regis Arragoniæ nepos, Alfonsi IV pronepos, Iacobi Arragoniæ, & Siciliæ regis abnepos, & Friderici	

derici

		derici III *Simplicis Siciliæ regis ex Maria filia gener*	an. 23
1409	19	Martinus Senior, *Martini regis pater, qui, cum prius Montisalbi esset Dux, defuncto Ioanne fratre Arragoniæ iam regnum adeptus erat*	mēs. 10
1410		*Interregnum duorum annorum*	an. 2
1412	20	Ferdinandus *Ioannis* I *Castellæ regis filius, & Petri* IV *Arragoniæ regis ex Leonora filia, quæ Martini Senioris soror erat, nepos, Arragoniæ, & Siciliæ Rex*	an. 4
1416	21	Alfonsus *Ferdinandi filius, Arragoniæ, & Siciliæ rex, qui etiam Neapolim armis sibi vindicauit*	an. 42
1458	22	Ioannes *Alfonsi frater, & Ferdinandi filius, qui & Arragoniæ, & Nauarræ Rex*	an. 21
1479	23	Ferdinandus II, Catholicus, *Ioannis filius, qui & Castellæ, Arragoniæ, Nauarræ, & Neapolis Rex*	an. 37
1516	24	Imp. Cæs. Carolus V, *Maximiliani Cæsaris ex Philippo filio, & Ferdinandi Catholici regis ex Ioanna filia nepos*	an. 40

1556 25 Philippus *Caroli Imperatoris filius, qui regnas.*

DE REGNO HIERVSALEM.

SEQVVNTVR *nunc Hierosolymitani reges, quorum successionem ad hæc vsq; tempora non deduximus. post quàm enim constiterit, qua de caussa Vtriusq; Siciliæ reges hunc titulum gerant, poterimus eorum successionem inspicere, quando nimis absurda res esset, eadem oculis hominum sæpius repetita subijcere.*

HIEROSOLYMITANI REGES.

1099 1 GOtthofredus Bolionius, *Lothagringiæ Dux, F. Eustathij Comitis Boloniæ Belgicæ, cõmuni totius Europæ principum expeditione captis in Palæstina Hierosolymis, consensu omnium primus rex Christianus ibidem ex auctoritate Pontificis constituitur. Negauit tamen vir pius, & verè Christianus se in ea vrbe auream coronam sumpturũ, vbi Dominus Deusq; spineam gestasset. Ita regia potestas sine Regio nomine,*

insi-

		insigniq; ei credita est. Regnauit verò	an. 1
1100	2	Balduinus Gotthofredi frater	an. 18
		Hic regiam coronam accepit, vnde fit, vt ab aliquibus rex primus Hierosolymorum appelletur.	
1118	3	Balduinus II, à Burgo ciuis Rhemensis, Balduini consobrinus	an. 13
1131	4	Fulco Ruffus, Andegauensis Comes, Fulconis, qui à moribus Asper nominatus est, Andegauensium, & Turonũ Comitis filius, & Balduini II regis ex Melisenda filia gener	an. 11
1142	5	Balduinus III, Fulconis filius	an. 20
1162	6	Almericus Pinguis, Balduini III frater, Fulconis filius	an. 11
1173	7	Balduinus IV, Leprosus, Almerici filius, Fulconis nepos	an. 12
1185	8	Balduinus V, Puer Gulielmi Longæspathæ Montisferrati Marchionis filius, & Almerici regis ex Sybilla filia nepos	mẽs. 8
1185	9	Vido Lusignanus, Gallus, è nobilissima Pictonum familia, Almerici regis ex Sybilla filia gener, quæ & Balduini pueri mater fuerat, an. plus	min. 3

Hoc regnante propter prauum nostrorum dissidium Urbs Sancta undenonagesimo, quàm de barbaris recepta fuerat, anno à Saladino Aegyptiorum Sultano est occupata, & eius reges exacti. Ipse Vido rex à Saladino captus, indeq; dimissus regni quoq; titulum deposuit, ac se regem Cypri, quam insulam à Ricardo Angliæ rege acceperat, nominauit. Ricardus enim, cum religionis caussa in Syriam cum maximo exercitu transmitteret, tempestatis ui in Cyprum eiectus, Græcos, à quibus littoribus arcebatur, deuicit, atq; insulam cepit anno 1191, eamq; præsidio tenuit, quoad in ipsius locũ successit Vido rex. Id quod anno insequenti est actum.

10 Conradus Marchio Montisferrati, Bonifacij filius, & Almerici regis ex Isabella filia, quæ Sybillæ soror erat, gener, Hierosolymorũ rex titulo tenus an.

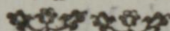
11 Almericus Lusignanus, Vidonis Cyprij regis frater, ob eandem Isabellã mortuo Conrado uxorem ductam, Rex titulo tenus an.

Ioannes

1209 | 12 | Ioannes de Brenna, *Gallus*, *contra Almericum Lusignanum regem à militibus rex eligitur, atq; ei Iole Isabellæ, & Conradi Monferratensis filia vxor datur, Rex titulo tenus* | an. 13

1222 | 13 | Imp. Cæs. Fridericus II, *Vtriusq; Siciliæ rex, & Ioannis de Brenna regis ex Iole filia gener* | an. 28

Hinc postea factũ est, *vt reges Vtriusq; Siciliæ titulũ Hierosolymitani regni perpetuò in hunc usq; diem sibi ascripserint.*

Reliquorum *omniũ, quæ subsequuntur, regnorum successiones non adiunxi, quia de nonnullis alio loco opportunius dicturus sum, de alijs verò nihil habeo, quod dicã. Nam quod spectat ad regna* HVNGARIAE, DALMATIAE, & CROATIAE, *cum de illis in libro de Titulis Maximiliani Cæsaris sigillatim tractaturus sim, eò successionum etiam tabulas conferre necessarium esse duxi. De regibus verò* SARDINIAE, *cum quattuor illæ Sardiniæ partes diuersis temporibus Regiũ nomen acceperint,*

præter

præter ipsam primam regnorum institutionem nihil præterea amplius reperi. Si enim reges Arragoniæ intueamur, qui anno millesimo ducentesimo nonagesimo quinto Sardiniæ quoq; reges à Pontifice sunt declarati, eorum nobis succeßio, quam superius attulimus, peruoluenda est, nè eadem iterentur. Id quod etiam de regibus CORSICAE intelligendum est, cum nulla vnquàm alia de illis memoria extet. Quin etiam idem de MAIORICARVM regibus est iudicium, cum ex succeßione regum Arragoniæ, quicquid ad eos reges attinet, colligere poßimus. Præterea verò, si reges INSVLARVM CANARIAE contemplemur, nihil amplius, quod in medium proferam, sum nactus, cum omnia, quæ inuenire potui, accuratè exposuerim. Si autem reges ORANI inspiciamus, cum regnum illud sub Ferdinando Catholico fuerit Hispaniarum regno addictum, satis apparet, succeßionem regum superuacaneam esse. Quæ eadem ratio locum etiam in reli-

quis tribus Insvlarvm Indiarvm, Terrae Firmae, et Maris Oceani regnis habet, cum ille vltimarum regionum tractus & à Ferdinando Catholico, & à Carolo quinto Imperatore patre vestro fuerit sub Christianorum imperium adductus. Præteritis igitur regnis, sequitur, vt ad ea, quæ supersunt, orationem nostram conuertamus.

De archidvcatv avstriae.

Hîc non solùm Austriæ Archiducum, sed etiam Ducum, & Marchionum successio attexenda esset, vt hinc cognoscere possemus, quomodo Austria ad Comites Habspurgenses tandem fuerit deuoluta, & quot inde principes ad hoc vsq; tempus emanauerint. Sed, quia de his omnibus, vt dixi, in libro de Titulis Maximiliani Cæsaris commodius differetur, hoc nunc munere supersedebo, & me ad Ducatum Burgundiæ conferam.

De

SVCCESSIONVM

DE DVCATV BVRGVNDIAE.

BVRGVNDIAE regum ſucceſsionem ad hunc locum non arbitror pertinere, cum inſtituti ſit noſtri, de Ducibus tantùm verba facere. Præterea verò ipſa regum ſucceſsio adeò eſt obſcura, vt in tanta rerum caligine verum internoſcere ſummi ſit operis, atq; laboris. Quin etiam, quod grauius eſt, ipſorũ Ducum ſucceſsio ab anno milleſimo trigeſimo quarto vſq; ad annum milleſimũ trecenteſimum ſexageſimum primum tam magnis eſt inuoluta tenebris, vt mihi vel diligentius omnia perſcrutanti nihil certi conſtare potuerit. Quamobrem eos ſolũ Duces, qui ex regio Francorum ſanguine floruerunt, ex quibus Maieſtas veſtra directò ducit originem, percenſebimus, cum & ſatis ſit illos cognoſcere ad ea, quæ diximus, illuſtranda.

BVR-

BVRGVNDIÆ DVCES ILLI, QVI EX REGIO FRANCORUM SANGUINE FUERUNT.

1361 | 1 | PHILIPPVS AVDAX, *Ioannis regis Francorum filius, & Philippi Valesij regis nepos.* | an. 39

Hic à patre *Ioanne rege anno, de quo dixi,* 1361 *Burgundiæ Ducatum accepit. Ipse autem Ioannes rex ea de caussa Burgundiam sui iuris fecerat, quòd ex Ioanna magna amita Philippi ultimi Ducis à Philippo rege procreatus esset. Philippus enim ultimus Burgundiæ Dux alterius Philippi filius, & Odonis Ducis nepos fuit. Qui Odo* Ioannam *sororem habuit, quæ Philippo Valesio regi Francorum nupsit. ex qua Ioannes rex, de quo loquimur, progenitus, mortuo Philippo Duce, Burgundiam obtinuit, eamq; Philippo Audaci filio dono dedit.*

1400 | 2 | Ioannes Diuionius, *Philippi Audacis filius, Ioannis regis Francorum nepos* | an. 19

1419 | 3 | Philippus II, Pius, *Ioannis Ducis F.* | an. 48

1467	4	Carolus Bellicosus, *Philippi Pij F.*	an. 10
1477	5	Maria *Caroli filia, quæ Maximiliani Cæsaris, Austriæ Archiducis vxor fuit*	an. 5
1482	6	Philippus III, *Mariæ, & Maximiliani F. Caroli Bellicosi ex filia N.*	an. 24
1506	7	Carolus II, *Philippi III filius, qui Imperator fuit*	an. 50
1556	8	Philippus IV, *Caroli Imperatoris filius, qui viuis.*	

De Dvcatv Mediolanensi.

HOc in loco non Mediolanenses tantùm Duces, sed omnes etiam illos, qui ex Vicecomitũ clarißima stirpe se se Mediolani pro principibus gesserunt, nobis duximus esse numerandos. Nam & de illis in hoc Ducatu mentionem aliquam fecimus, atq; ita omnia, quemadmodum quidem volumus, facilius percipientur.

Anni Dñi	Ordo Prĩcipũ.	
		Vicecomites, qvi se Mediolani pro Principibus tulere.
1277	1	OTho Vicecomes, *Vberti filius, Othonis nepos, & Othonis*

Asia-

Asiatici pronepos, eius qui Volucem Sarracenorum ducem anno 1099 clarißimo sacro bello interfecit, ac sibi, posterisq; suis vulgatißimum illud vipe ræ complicatis spiris puerum paßis manibus euomentis insigne quæsiuit.

Hic Pontificia auctoritate creatus Archiepiscopus Mediolanensis, iure episco pali exactis, cæsis, & prælio captis Turrianis aduersæ factionis ducibus, & tyrannis, vrbis & patriæ suæ impe rio potitus est anno Domini 1277. Cui præfuit an. 18. mortuus est enim an. 1295.

1295 | 2 | Matthæus Magnus, *Theobaldi filius, Andreoccij, qui Othonis Archiepisco pi frater fuit, N. & Vberti pronepos.*

Hic creatus populi Mediolanensis Capitaneus ex auctoritate patrui sui maioris Othonis Archiepiscopi anno Domini 1287, creatus vicarius generalis Imperij in Lombardia ab Adulpho Imp. an. 1294, imperio vrbis exactus à Turrianis, & in exilium compulsus est an. 1302. Vrbis dominatum recupera

uit expulsis Turrianis an. 1311. Factusq; iterum Vicarius generalis Imperij ab Henrico VII Augusto eodem anno, creatus princeps ciuitatis an. 1316, rerum potitus est primò ante exilium an. 14. mēs. 6. Post restitutionem an. 10. mens. 9. omnino autem an. 25. Obijt anno 1322.

1322 | 3 | Galeatius Matthæi Magni filius, Theobaldi nepos.

Hic creatus Pop. Mediolanensis Capitaneus à patre an. 1300, post patrem solus princeps ciuitatis factus est, et Dominus à populo appellatus an. 1322. Vrbi præfuit à morte patris annos 5. coactus à Ludouico Bauaro Imp. abdicauit an. 1327. & cum filio, ac fratribus in carcerem est detrusus. Vnde postea omnes dimissi. Ipse tamen exul in castro Pisciæ in Tuscia obijt anno 1328.

1329 | 4 | Actius Galeatij filius, Matthæi Magni nepos.

Hic creatus Vicarius Imperij in Vrbe Mediolano ab Imp. Ludouico Bauaro

mense

mense Ianuario an. 1329, confirmatus mense Septembri eodem anno, præfuit an. 10. menses 7. obijt an. 1339.

1339 5 Luchinus *Matthæi Magni F. Theobaldi nepos, & Actij patruus.*

Hic mortuo Actio nepote Mediolanensium princeps creatus cum Ioanne fratre Mediolanensi Archiepiscopo, præfuit annos 9. mēs. 5. mortuus est an. 1349.

1349 6 Ioannes *Matthæi Magni filius, Theobaldi nepos, & Luchini frater.*

Hic *ex episcopo Nouariensi Archiepiscopus Mediolanensis factus, solus Vrbis dominus creatus est an. 1349, mortuo fratre Luchino. Præfuit an. 5. mens. 8. Obijt an. 1354.*

1354 7 Matthæus II, *Stephani filius, Matthæi Magni nepos.*

Hic mortuo Ioāne Archiepiscopo patruo, cum duobus alijs fratribus eius hæreditatem æquissima ratione trifariā diuisit, ita tamen, vt Mediolanum, & Genua communis essent ditionis, ab vnoq; tantùm prætore regerentur, quem pari iudicio delegissent. Matthæus igitur creatus

tus est dominus Laudis, Placentiæ, Bononiæ, Parmæ, Lugi, Massæ, Bobij, Pontremuli, Burgi S. Domnini, Lucæ, &c. Obijt sine virili sobole an. 1356.

1354 8 Galeatius II, Stephani filius, Matthæi Magni nepos.

Hic die obitus Ioannis Archiepiscopi, Mediolanensium tyrannus cum fratribus creatus, dominus quoq; factus est Comi, Nouariæ, Vercellarum, Hastæ, Albæ, Alexandriæ, Derthonis, Castri noui, Basignani, Vicleuani, et c. Quibus omnibus præfuit an. 23. mens. 10. Obijt an. 1378.

1354 9 Barnabas Stephani filius, Matthæi Magni nepos.

Hic Mediolanensium tyrannus an. 1354 creatus, facta cum fratribus diuisione tulit Cremonam, Cremam, Soncinum, Bergomum, Brixiam, Vallem Camunicam, Leonatum, Riperiam, Salodium, Carauagium, &c. Præfuit an. 30. mens. 7. cum fratribus, & nepote. Coactus à Io. Galeatio

nepote

Anni Dñi.	Ordo Ducũ		Anni Ducatus.
		nepote abdicauit an. 1385. *Quo anno etiam mortuus est.*	
		DVCES MEDIOLANI.	
1395	1	IOannes Galeatius Vicecomes, *Galeatij* II *filius, Stephani N. Matthæi Magni pronepos.*	an. 7
		Hic anno Domini 1378 *patri succeßit in administratione paternæ ditionis. Anno verò* 1395 *Dux primus Mediolani creatus est ab Imp. Venceslao. Præfuit Dux an.* 7. *à patris verò obitu ad Ducatum an.* 17. *omnino verò an.* 24. *Obijt an.* 1402. *vixit annos* 55.	
1402	2	Ioannes Maria Vicecomes, *Ioannis Galeatij filius an.* 9.	mẽs. 8
		Occisus est aliquot ciuium conspiratione an. 1412. *Vixit annos* 24.	
1412	3	Philippus Maria Vicecomes, *Io. Galeatij filius secundogenitus an.* 35.	mẽs. 3
		Mortuus est an. 1447. *Vixit an.* 55.	
1447		*Eo morte sublato Mediolani fuit interregnum annos ferè tres*	an. 3
1450	4	Franciscus Sfortia, *Sfortiæ Atenduli præstantißimi ducis filius.*	

Hic

		Hic ex duce exercitus, tertio anno post obitum Philippi Mediolanensium Ducis, quartus Dux Mediolani creatus est an. 1450. Fuit autem gener Philippi Ducis ex filia Blanca, & adoptione filius. Ducatum tenuit	*an. 16*
		Obijt anno 1466. Vixit annos 66.	
1466	*5*	Galeatius Maria Sfortia Vicecomes, *Francisci Sfortiæ filius*	*an. 11*
		Interfectus est Mediolani quorundam ciuium conspiratione in templo S. Stephani ineunte anno 1477. Vixit an. 33.	
1477	*6*	Ioannes Galeatius Maria Sfortia Vicecom. *Galeatij Mariæ F. an. 17.*	*mẽs. 9*
		Obijt anno 1494. Vixit an. 25.	
1494	*7*	Ludouicus Maria, *cognomento* Morus, Sfortia Vicecomes, *Francisci Sfortiæ filius mortuo ex fratre nepote Ioanne Galeatio creatus est Dux* VII *Mediolani*	*an. 5*
		Ducatu exactus à Ludouico XII *Francorum rege an. 1499, & postea captus ad Nouariam an. 1500 in Franciam captiuus est deductus. Vbi in carcere diem suum obijt an. 1508.*	

Maximilianus

1512	8	Maximilianus Sfortia, *Ludouici F. Hic creatus Dux an. 1512 mense Decembri, à Francis exactus an. 1515 mense Septembri, in Gallijs tandem ex hac vita discessit anno 1530.*	*an.*
1522	9	Franciscus Sfortia II, *Ludouici filius, & Maximiliani frater Hic creatus Dux an. 1522, & anno 1530 à Carolo Imperatore restitutus, obijt Mediolani anno 1535.*	*an.*
1535	10	Carolus V, Imperator Augustus	*an.21*
1556	11	Philippus, *Caroli* v *Imp. filius, Rex Hispaniarum, &c. qui Dux es.*	

DE DVCATV LOTHARINGIAE.

CVM *huius Ducatus titulum ea de caussa Maiestas vestra,* PHILIPPE REX, *sibi attribuat, quòd ipsa in locũ illius Gotthofredi Barbati posterioribus tẽporibus successerit, qui Lotharingiæ inferioris, quæ hodie Brabantiæ nomine continetur, Dux cum esset, Lotharingiam quoq; superiorem, quæ hodiernum Lotharingiæ Ducatum complectitur, ad se pertinere existimabat,*

non opus nunc est, eius posteros hîc enumerare, cum proximè in Brabantiæ Ducibus & de illo, & de eius successoribus plenè simus locuturi. Nam quod ad eos Lotharingiæ Duces attinet, quorum adhuc posteri Lotharingiam superiorem regunt, non est huius loci, de illis sermonem facere, cum ab eis origo huius tituli non repetatur. Quapropter ad Brabantiæ Duces accedamus.

DE DVCATV BRABANTIAE.

HORVM Ducum intercisa est admodùm series, cum post aliquot Duces nulla de eis per annos amplius ducentos & quinquaginta extet memoria, deinde verò alij Duces exoriantur, quorum etiam nunc successores Ducatum teneant. In his igitur enumerandis quod ceteris præstare nobis visum est, id pro iudicio nostro secuti sumus.

Anni Dñi.	Ordo Ducũ.	BRABANTIAE PRIMI DVCES.	Anni Ducatus. an.
	1	PIPINVS Caroli filius Hic quo anno Brabantiæ Ducatum acceperit,	

		perit, mihi non liquet. Illud quidem inueni, eum ex omnibus proceribus Austrasiæ Maiorem Domus in eodem Austrasiæ regno delectum esse anno Domini 625. præfuisse autem illi muneri annos 22. cum mortuus sit anno 647.	
647	2	Grimoaldus *Pipini filius*	an. 11
658	3	Pipinus II, *cognomento* Crassus, *Ansegisi filius, Grimoaldi ex Begga sorore nepos.*	an. 56
714	4	Carolus Martellus, *Pipini Crassi F.*	an. 27
741	5	Pipinus III, Breuis, *Caroli Martelli F. Hic quoq; Rex Francorum creatus est anno 751.*	an. 27
768	6	Carolus Magnus, *Pipini III filius, qui & Rex Franciæ, & Rom. Imp.*	an. 47
814	7	Ludouicus Pius, *Caroli Magni F. qui & Rex Franciæ, & Rom. Imp.*	an. 26

Hîc omittuntur illi Duces, qui ab anno octingentesimo quadragesimo vsq; ad annum millesimum centesimum sextũ floruerunt. Quo etiam temporis spatio nulla est certa Brabantiæ memoria. sequitur nunc

BRABANTIAE SECVNDI DVCES.

1106 | 1 | GOTTHOFREDVS Barbatus, *Henrici Louaniensis Comitis filius* | an.

Hic accepta ab Imp. Henrico Iuniore Lotharingiæ nouæ, & in angustias redactæ ea parte, quæ dicitur Lotharingia inferior, Comitis Louaniensis titulum aspernatus est, & Brabantiæ Ducis titulum assumpsit. Eum verò primum Brabantiæ Ducem appello, quòd tam magnum temporis interuallum à Ludouico Pio vsq; ad hunc fluxerit, vt antiquorum Brabantinorum Ducum memoria ferè esset extincta. Quot annos autem Ducatum administrarit, non legi. Ex quo fit, vt Christi annorum supputatio mihi non pateat usq; ad annũ 1260, quo anno Henricus III *Dux mortuus est.*

	2	Gotthofredus II, *Barbati filius*	an.
	3	Gotthofredus III, *Gotthofredi* II *F.*	an. 43
	4	Henricus *Gotthofredi* III *filius*	an. 48
	5	Henricus II, *Henrici filius*	an. 22
	6	Henricus III, *Henrici* II *filius*	an. 13

Ioannes

1260	7	Ioannes, *Henrici* III *filius*	an. 34
1294	8	Ioannes II, *Ioannis filius*	an. 18
1312	9	Ioannes III, *Ioannis* II *filius*	an. 43
1355	10	Ioanna, *Ioannis* III *filia*. *Hæc primùm Gulielmo Hollandiæ Comiti, deinde Venceslao Ioannis Bohemiæ regis filio nupsit, nullosq; vnquàm liberos tulit. Mortua est anno* 1406.	an. 51
1406	11	Antonius *Philippi Audacis Burgundiæ Ducis F. mortua magna matertera Ioãna Ducissa, Dux ipse factus est.*	an. 9
1415	12	Ioannes IV, *Antonij filius, Conditor gymnasij Louaniensis.*	an. 12
1427	13	Philippus, *Antonij filius, Ioannis* IV *frater*	an. 3
1430	14	Philippus II, Pius, *Burgundiæ Dux, Ioannis filius, Philippi Audacis nepos, & Ioannis, & Philippi Brabantinorum Ducum patruelis*	an. 37
1467	15	Carolus Bellicosus, *Philippi Pij F.*	an. 10
1477	16	Maria *Caroli Bellicosi filia, quæ Maximiliano Cæsari, Austriæ Archiduci collocata fuit.*	an. 5
1482	17	Philippus III, *Maximiliani Cæsaris filius, et Caroli Bellicosi ex* Maria N.	an. 24

1506 | 18 | Imp. Cæs. Carolus V, *Philippi filius, Maximiliani Cæsaris nepos* | *an. 50*
1556 | 19 | Philippus IV, *Imp. Cæs. Caroli v F. Qui Ducatum tenes.*

De Dvcatv Lembvrgi.

Minime *mirum alicui videri debet, si nihil mihi est, quod de Lemburgensium Ducum successione dicam, cum neq; huius Ducatus origo mihi constet, neq; apud scriptores frequens eius mentio sit. Quod verò pertinet ad Duces Brabantiæ, qui non sine caussa hunc titulum vsurpant, cum anno millesimo ducentesimo nonagesimo tertio Lemburgum ditionis suæ fecerint, eorum nobis successio, quam suprà adduximus, cognoscenda est, nè eadem repetantur.*

De dvcatv Lvcembvrgensi.

Lvcembvrgensivm *Ducũ successio, quæ hîc apponenda esset, haud quaquàm mihi comperta est, tùm quia huius Ducatus institutio alijs atq; alijs attribuitur, tùm quia difficile admodũ*

est ad iudicandũ, et qui ex ipsa Lucemburgica familia Ducatum tenuerint, et quanto temporis spatio ei præfuerint, cũ nulla horum Ducum series existat. Vt tamen ijs, quæ dixi, lucis aliquid adhiberem, optimum esse duxi, si ipsam familiæ Lucemburgicæ genealogiam litteris proderem, vt cognosceremus, & quot ex ea principes fluxerint, & quo quisq; tempore uixerit. Feminas autem consultò omisi, quia ad hunc locum nihil faciunt. Quas verò commemorare necessarium esse ratus sum, eas adiunxi. Ceterùm ab auo Henrici septimi Imperatoris initium ducam, cum suprà eum nihil certi mihi pateat.

FAMILIAE LVCEMBVRGICAE Genealogia.

HIc igitur fuit HENRICVS cognomento BLONDELLVS, Comes Lucemburgensis, quem tamen Paulus Aemilius in historia Francorum REGINALDVM appellat, dicitq; mortuum esse anno 1290. Huius filius

HEN-

HENRICVS, qui proximè post mortem patris vnà cum duobus fratribus in quodam prœlio contra Brabantiæ Ducem est interfectus, genuit HENRICVM, qui Imperator creatus, SEPTIMVS inter Henricos Cæsares appellatus est, & VALERAMVM Comitem fortißimum, et BALDVINVM Archiepiscopum Treuirensem. Henricus septimus mortuus est anno 1313, et IOANNEM filium reliquit, qui ob Elisabetham vxorem Bohemiæ regnum consecutus, obijt anno 1346, quattuor ex ea susceptis filijs, CAROLO QVARTO Imperatore, Bohemiæq; rege, qui anno 1379 mortem oppetijt, VENCESLAO, qui propter vxorem Ioannam Ducatum Brabantiæ obtinuit, perijtq; anno 1383, IOANNE HENRICO, qui Morauiæ Marchio fuit, & PRIMISLAO, qui puer deceßit. Habuit etiam Ioannes Bohemiæ rex aliam vxorem Beatricem, quæ ei peperit VENCESLAVM, et IOANNEM. Ex omnibus autem Ioannis regis filijs nemo

nemo stirpem ullam edidit præter Carolum quartum, & Ioannem Henricum. VENCESLAVS enim Cæsar, Bohemiæq; rex, qui an. 1418 interijt, & SIGISMVNDVS Imperator, Hũgariæ, & Bohemiæ rex, qui mortem obijt anno 1437, Caroli quarti Imperatoris filij fuerunt. Ioannes Henricus autem filios procreauit IODOCVM BARBATVM, Morauiæ Marchionem, & regem Romanorum, qui mortuus est an. 1411, et PROCOPIVM virum strenuum, & SOBESLAVM Marchionem Morauiæ, qui tres fratres sine liberis vita defuncti sunt. Sed & Venceslaus Cæsar, Caroli quarti filius nullam sobolem reliquit, nisi ei filiam EVFEMIAM, quod nonnulli faciunt, affingere velimus. Sigismundus verò Venceslai frater vnicam tulit filiam ELISABETHAM, quæ Alberto Cæsari, Austriæ Duci matrimonio collocata, duas filias peperit, ANNAM, quæ Gulielmum Saxoniæ Ducem maritum habuit, & ELISABETHAM,

quæ Casimiro Poloniæ regi nupsit, & vnicum filium VLADISLAVM POSTHVMVM, qui Hungariæ, & Bohemiæ rex obijt anno 1457.

Ex his verò omnibus apparet, quomodo hæc principum Lucemburgensium familia defecerit, & qua de caussa Saxoniæ Dux, & Poloniæ rex in Ducatu Lucemburgensi aliquem iuris hæreditarij titulum prætenderent, cum tamen Venceslaus Cæsar in Antonium Burgundionem, Brabantiæ Ducem illum Ducatum contulisset. Quare, si post Antonium qui Lucemburgenses Duces fuerint, perdiscere volumus, Brabantiæ Duces adire debemus, cum vna eademq; successio fuerit.

DE DVCATV GELDRENSI.

CVM Geldria primùm à Præfectis, deinde à Comitibus, postremò verò à Ducibus fuerit administrata, nihil ab instituto meo alienum mihi visus sum facturus, si horum omnium in hunc locum successiones conijcerem, vt

vberior eorum, quæ dixi, cognitio paretur. Quamuis autem temporum ratio nequaquàm iniri potuerit, cum immensis antiquitatis tenebris implicita sit, horum tamen principum nomina, & seriem cognoscere haud inutile esse existimo. Præfecti igitur hi fuerunt.

Anni Dñi.	Ordo Præfec.	GELDRIÆ PRÆFECTI.	
	1	VVicardus à Pont *Hic primus appellatus est Præfectus, floruitq; circiter annum octingentesimum octuagesimum, & vnà cum fratre Leopoldo Gelder oppidum extruxit, à quo Geldriæ nomen emanauit.*	*an.*
910	2	Gerlaccus *Vuicardi filius* *Hic successit patri anno 910.*	*an.*
	3	Gotthofredus.	*an.*
	4	Vuicardus II.	*an.*
	5	Mergosus	*an.*
	6	Vuindekinus.	*an.*
	7	Vuicardus III. *Hic filiam Adeleidem reliquit, quam duxit uxorem Otho Comes à Nassau, qui primus Geldriæ Comes factus est.*	*an.*

Anni Dñi.	Ordo Comitũ.	GELDRIÆ COMITES.	
1079	1	OTho *Comes à Nassau.* *Hic dotali iure Geldriæ ditionem consecutus, primus Comitis Geldrensis titulum ab Imperatore Henrico Seniore accepit anno 1079.*	an.
	2	Gerardus.	an.
	3	Henricus.	an.
	4	Gerardus II.	an.
	5	Otho II. *Hic anno 1248 Gulielmo Romanorum regi ingentem pecuniã mutuam dedit, ab eoq; pignoris loco Nouiomagum ciuitatem antea liberam accepit, quæ nunc Ducatus Geldriæ caput est.*	an.
	6	Reinoldus *Othonis* II *filius.*	an.
	7	Reinoldus II, *Reinoldi filius.* *Hic vltimus Comes fuit, & primus Geldriæ Dux.*	an.

Anni Dñi.	Ordo Ducũ.	GELDRIÆ DVCES.	
1329	1	REinoldus *Geldriæ Comes, Reinoldi Comitis filius* *Hic à Cæsare Ludouico Bauaro primus*	an.

Dux

		Dux Geldriæ creatus est anno 1329.	
	2	Reinoldus II, Reinoldi filius	an.
	3	Eduardus, Reinoldi II frater	an.
		Hic in prœlio contra Brabantinos occisus est anno 1378.	
1378	4	Gulielmus, Iuliacensis Dux, Gulielmi filius, & Reinoldi primi Geldriæ Ducis ex Ioanna filia nepos.	an.
	5	Reinoldus III, Dux Iuliacensis, Gulielmi frater	an.
		Hic mortuus est anno 1423.	
1423	6	Arnoldus Egmondanus, Reinoldi III ex Margarita filia gener.	an. 49
		Aliqui tamen dicunt hanc Margaritam fuisse ipsius Reinoldi ex Ioanna sorore neptem.	
		Hic, cum annos quadraginta quattuor Ducatui iam præfuisset, à filio Adolpho captus, & in carcerem coniectus est. Liberatus verò post sex menses, cum filius nullo modo patris gratiam recuperare voluisset, Ducatum Carolo Burgundiæ Duci vendidit an. 1472, quem etiam, cum paullò post vita discederet, hæredem instituit. Ita Caro-	

lus

lus Burgundiæ Dux Geldriæ Ducatũ obtinuit.

7 Adolphus *Arnoldi filius* an.

Hic, cum patri suo Arnoldo reconciliari noluisset, à Carolo Duce Burgundiæ custodiæ traditus est. è qua tandem post mortem ipsius Caroli fuit à Gandauensibus liberatus. Sed non multò post in eo bello interfectus est, quod Gandauenses cũ Tornacensibus gerebant an. 1477. Post eius mortem Maximilianus Archidux Austriæ, Caroli Ducis Burgũdiæ ex Maria filia gener per aliquot annos Geldria potitus est.

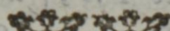
8 Carolus *Adolphi filius* an.

Hic *Geldriæ Ducatum recuperauit, illamq; tenuit vsq; ad annum 1538. quo anno sine liberis mortuus est.*

1538 9 Gulielmus II, *Ioannis Ducis Cliuensis, Iuliacensis, et Bergensis filius à Geldrensibus Dux Geldriæ factus est.* an. 5

Hic *anno 1543 à Carolo quinto, Imperatore, ad quem Geldria iure pertinebat, omni ditione sua exutus fuit, ac deinde ea donatus, excepto tamen Gel*

		driæ Ducatu.
1543	10	Imp. Cæs. Carolus V, *Philippi Austriæ Archiducis filius, Maximiliani Cæsaris nepos.* an. 13
1556	11	Philippus *Caroli Imp. F. qui Dux es.*

QVinq; *sequentium titulorum successiones hîc non subieci, quia nihil prorsus mihi suppetit, quod de illis afferam. Nam de Ducatu* ATHENARVM *quæ reperire potui, suprà omnia commemoraui.* NEOPATRIAE *verò Duces, nomine ipso etiam incõperto, nè odorari quidem licuit. Marchiones autem* SACRI ROMANI IMPERII *si quis scire aueat, is Brabantiæ Duces, qui non sine caussa hoc titulo vtuntur, cognoscere studeat. De* ORISTANI *verò, &* GOTIANI *Marchionibus idem, quod de Neopatriæ Ducibus, existimandum est. Quamobrem his omißis ad Barcinonenses Comites transeamus.*

Comites Barcinonenses.

Anni Dñi.	Ordo Comitũ.		Anni Comitatus.
825	1	IAmfredus. Hic ex quo genere fuerit, non legi. *Comes autem Barcinonis factus est à Ludouico Pio, Caroli Magni filio capta de Sarracenis Barcinone. Quamuis verò ante eum quidam Bernardus à Carolo Magno constitutus Comes fuerit, hunc tamen primum Comitem nominant, credo, quia eius posteri diu regnaderint, Bernardi autem stirps in ipso defecerit.*	an. 60
885	2	Iamfredus II, *cognomento* Pilosus, *Iamfredi filius*	an. 27
912	3	Miron *Iamfredi Pilosi filius*	an. 17
929	4	Iamfredus III, *Mironis filius*	an. 35
964	5	Borrellus, *Sunyeri Comitis Vrgellensis filius, Iamfredi Pilosi nepos, & Iamfredi* III *patruelis*	an. 28
993	6	Raymundus Borrellus, *Borrelli F.*	an. 24
1017	7	Berengarius, *Raymundi Borrelli F.*	an. 18
1035	8	Raymundus Berengarius, *Berengarij filius*	an. 42
1076	9	Raymundus Berengarius II, *Raymundi*	

mundi Berengarij filius an. 7

1082 | 10 | Raymundus Berengarius III, *Raymundi Berengarij* II *filius* an. 50

1131 | 11 | Raymundus, *Raymundi Berengarij* III *filius* an. 31

Hic matrimonio sibi coniuncta Raymiri Monachi regis Arragoniæ filia, regnum Arragonum est adeptus. Inde factum est, vt hæ duæ semper ditiones inter se fuerint consociatæ. Quare, si posthac Barcinonenses omnes Comites addiscere volumus, nobis reuoluenda est regum Arragoniæ successio.

DE COMITATIBVS Ruscinonis, & Cerretaniæ.

NIHIL *de successione Comitum Ruscinonis, & Cerretaniæ mihi dicendum est, cum Barcinonenses Comites, & Arragoniæ reges possimus inspicere, & inde, quicquid ad hunc locum pertinet, excipere. Nam, cum hi Comitatus nunc cum Barcinonensi Comitatu fuerint coniuncti, nunc verò ab eo disiuncti, vt solet fieri ob multipli-*

cem sobolem, ac multas ex vna gente familias, summi est operis certa fide, qua quisq; tempestate, & cui successerit, affirmare. Quapropter locus nos admonet, vt ad Flandriæ Comitatum deueniamus.

De Comitatv Flandriae.

ANTEQVAM Flandria ad Comitatus gradum eueheretur, à tribus principibus fuit administrata, qui diuersis titulis à scriptoribus ornantur; nunc enim Principes Flandriarum, nunc Saltuarij, vel Forestarij, nunc Præfecti Flandrici littoris dicuntur. Eos verò illa de caussa constituit Carolus Magnus, vt regionem syluestrem ab excursionibus, & latrocinijs tuerentur. Quorum nomina sunt hæc, Lydericus Harlebecanus, qui mortuus est anno 808, Engerrannus filius eius, qui perijt anno 824, & Odoacer Engerranni filius, qui anno 837 mortem obijt. Post hunc Flandria Comitatus titulo est affecta, & omnes, qui subsequuntur, Comites tulit.

Anni Dñi.	Or. Comitũ.	FLANDRIÆ COMITES.	Anni Com.
863	1	BAlduinus Ferreus *Hic ex Saltuario primus Flandriæ Comes à Carolo Caluo Franciæ rege creatus est anno 863*	an. 16
879	2	Balduinus II, Caluus, *Ferrei filius*	an. 39
918	3	Arnulphus Magnus, *Calui filius*	an. 46
958	4	Balduinus III, Iunior, *Arnulphi F.* *Hic viuente adhuc patre obijt anno 961. pro quarto tamen Comite numeratur.*	an. 3
964	5	Arnulphus II, Iunior, *Balduini Iunioris filius*	an. 24
988	6	Balduinus IV, Barbatus, *Arnulphi Iunioris filius*	an. 47
1035	7	Balduinus V, Pius, *qui &* Insulanus, *Barbati filius*	an. 32
1067	8	Balduinus VI, Montensis *Pij, F.*	an. 3
1070	9	Arnulphus III, *Montensis filius*	an. 2
1072	10	Robertus Frisius, *Balduini Pij F.*	an. 21
1093	11	Robertus II, Hierosolymitanus, *Frisij filius*	an. 18
1111	12	Balduinus VII, Securis, *Hierosoly. F.*	an. 8
1119	13	Carolus Bonus, *qui &* Danus,	

		Canuti regis Daniæ filius, Roberti Frisij ex A lela filia nepos	an. 8
1127	14	Gulielmus Nortmanus, *Roberti filius, Gulielmi Ducis Nortmaniæ nepos, & Balduini Pij, vel Insulani Flandriæ Comitis ex Mathilde filia pronepos*	an. 1
1128	15	Theodoricus Alsatius, *Theodorici Landgrauij Alsatiæ filius, et Roberti Frisij Flandriæ Comitis ex Gertrude filia nepos*	an. 40
1168	16	Philippus Alsatius, *Theodorici F.*	an. 23
1191	17	Margarita Alsatia, *Theodorici filia*	an. 3
1194	18	Balduinns IIX, Hannoniæ *Comes, Balduini Comitis* Hannoniæ *filius, & Theodorici Alsatij ex Margarita filia nepos*	an. 11
		Hic *Balduinus ille est, qui anno 1204 Imperator Constantinopolitanus est factus, cui deinde in Imperio successit* Henricus *frater.*	
1205	19	Ioanna, *Balduini Imper. filia*	an. 39
		H*ec duos quidem uiros habuit, sed nullos vnquam liberos peperit.*	
1244	20	Margarita II, *Ioannæ soror*	an. 35

Vido

1279	21	Vido Dampetra, *Gulielmi Dampetræ, & Margaritæ filius*	an. 25
1304	22	Robertus III, Betuniẽsis, *Vidonis F.*	an. 18
1322	23	Ludouicus Niuernensis, *qui & Cresiacus, Ludouici Comitis Niuernensis F. Roberti Betuniensis nepos*	an. 24
1346	24	Ludouicus II, Maleanus, *Niuernensis filius*	an. 37
1383	25	Margarita III, Maleana, *Maleani filia*	an. 21
		Hæc ab alijs vocatur Kunigundis. Nupsit autem Philippo Audaci Burgundiæ Duci.	
1404	26	Ioannes, *Burgundiæ Dux, Audacis, & Maleanæ filius*	an. 15
1419	27	Philippus II, Pius, *Ioannis filius*	an. 48
1467	28	Carolus II, Bellicosus, *Pij filius*	an. 10
1477	29	Maria, *Caroli Bellicosi filia*	an. 5
1482	30	Philippus III, *Archidux Austriæ, Maximiliani Cæsaris, & Mariæ F*	an. 24
1500	31	Imp. Cæs. Carolus V, *Philippi filius*	an. 50
1556	32	Philippus IV, *Caroli V Imp. F. Rex Hispaniarũ, &c. qui Comitatũ tenet.*	

DE

De Comitatv Artesiae.

HOc in loco nullam aliam Comitum Artesiæ succeßionem arbitror necessariam esse, nisi eorum, qui ex regio Francorum sanguine per annos centum octuaginta septem Artesiam tenuerunt. Nam suprà eos hæc regio, antequàm Comitatus titulum adipisceretur, Flandriæ Comitibus subiecta fuit, & post illud temporis sub Flandriæ Comitum potestatem rediјt. ex qua re intelligi potest, Comitum Flandriæ succeßionem nobis peruoluendam esse, si, qui fuerint Artesiæ domini, cognoscere velimus. Comites autem Artesiæ ex regia Francica nobilitate hi fuerunt.

COMITES ARTESIÆ.

1195 | I | LVdovicvs Philippi Augusti regis Francorum filius, qui & postea rex Franciæ fuit an. 31

Hic à patre Philippo rege anno, de quo dixi, 1195 primus Artesiæ Comes creatus est. Ipse autem Philippus rex,

cum

		cum Isabellam filiam Balduini Comitis Hannoniæ vxorem duxisset, loco dotis Artesiam à Philippo Flandriæ Comite puellæ auunculo acceperat.	
1226	2	S. Ludouicus, rex Francorum, Ludouici regis filius	an. 10
1236	3	Robertus, S. Ludouici frater	an. 14
		Hic Comitatum Artesiæ à S. Ludouico fratre dono accepit. À nonnullis autem primus Artesiæ Comes fuisse dicitur.	
1250	4	Robertus II, Roberti filius	an. 52
1302	5	Otho Burgundiæ Comes, Roberti II ex Mathilde filia gener	an.
		Huic Philippus Pulcher Franciæ rex Atrebatium Comitatum dono dedit, quòd Mathildem filiam Roberti II vxorem haberet, nulla Roberti nepotis ex Philippo filio ante Robertum secundum patrem mortuo ratione habita.	
		Post hunc neq; temporum ratio, neq; Comitum series mihi perspicua est. Vt tamen intelligamus, qua ratione Artesia ad Flandriæ Comites reciderit, ipsam Comitis Othonis genealogiam hîc adiungendam esse duxi.	

ILLE igitur ex Mathilde Atrebatensi vxore liberos suscepit Robertum Comitem Burgundiæ, & Artesiæ, Ioannam, quæ Philippo Longo Franciæ regi nupsit, & Blancã, quæ Caroli Pulchri Franciæ regis vxor fuit, posteaq; repudiata, nullos vnquàm liberos edidit. Robertus item sine vlla stirpe vita exceßit. Ioanna ex Longo rege filias tres peperit, Ioannam, quæ Odonem Burgundiæ Ducem maritum habuit, Margaritam Ludouici Niuernensis Flandriæ Comitis vxorem, & Mariam, quæ Delphino Viennensi collocata fuit. Ex Ioanna, & Odone genitus est Philippus, ex illo alter Philippus, Dux Burgundiæ, Comesq; Artesiæ, & Burgundiæ: quo sine liberis morte erepto, Ioannes Franciæ rex Ducatum Burgundiæ accepit, Margarita verò secunda Longi regis filia in Comitatus Burgundiæ, & Artesiæ succeßit, atq; eos iure hæreditario Ludouico Maleano filio reliquit anno 1382. Post quem vnus & idem Comes

mes Flandriæ, & Artesiæ fuit.

De Comitatv Hannoniae.

COmitvm Hannoniæ succeßio, quæ hîc subiungenda esset, nequaquàm mihi omni ex parte cognita est, nisi ex eo tempore, quo Ioannes Hanno niæ Comes Hollandiæ Comitatum adeptus est. id quod circiter annum millesimum ducentesimum nonagesimum accidit, cum Gulielmus Ioannis filius anno millesimo trecentesimo quarto Hollãdiæ Comitatum inierit. Postquàm igitur omnium Hannoniæ Comitum seriem oculis intueri non licet, eos saltem Comites non grauemur inspicere, qui ab anno millesimo trecentesimo vsq; ad hanc diem fuerunt. Hi autem unà cum Hollandiæ Comitibus erunt coniuncti, quorum succeßionem ab institutione Comitatus initium capientes hîc subijciemus.

Hollandiae Comites.

863 1 THeodoricus è regia Frãcica stirpe

		oriundus	*an.*
		Hic à Carolo Caluo primus Hollandiæ Comes factus est anno 863. Quot annos autem Comitatum administrarit, non legi. neq; etiam subsequentium Comitum tempora inueni. Satis igitur nobis sit eorum nomina, & ordinem intelligere.	
	2	Theodoricus II, *Theodorici filius*	*an.*
	3	Arnoldus, *Theodorici* II *filius*	*an.*
	4	Theodoricus III, *Arnoldi filius*	*an.*
1035	5	Theodoricus IV, *Theodorici* III *F.*	*an.*
	6	Florentius, *Theodorici* IV *frater*	*an.*
1076	7	Theodoricus V, *Florentij filius*	*an.*
	8	Florentius II, *Theodorici* V *filius*	*an.*
	9	Theodoricus VI, *Florentij* II *filius*	*an.*
	10	Florentius III, *Theodorici* VI *filius*	*an.*
	11	Theodoricus VII, *Florentij* III *F.*	*an.*
1203	12	Gulielmus *Theodorici* VII *frater*	*an.*
	13	Florentius IV, *Gulielmi filius*	*an.*
	14	Gulielmus II, *Florentij* IV *filius*	*an.*
		Hic anno 1246 Rex Romanorum electus est, & post annos inde nouem in quodam prœlio cum Frisijs occubuit.	
1255	15	Florentius V, *Gulielmi Regis filius*	*an.*

Hic

		Hic primus Selandiæ Comes fuit, qui Comitatus ad reliquos subinde Hollandiæ Comites transijt.	
	16	Ioannes *Florentij* v *filius*	*an.*
		Hoc mortuo nulla sobole relicta, Comitatus ad Ioannem Hannoniæ *Comitem peruenit, qui fuit filius sororis Gulielmi Regis.*	
	17	Ioannes II, Hannoniæ *Comes, Ioannis Comitis Hannoniæ filius, & Gulielmi Regis ex Margarita, siue Adeleide sorore nepos*	*an.*
		Posthac qui Hollandiæ, idem etiã Hannoniæ *Comes fuit.*	
1304	18	Gulielmus III, *Ioannis* II *filius*	*an.* 33
1337	19	Gulielmus IV, *Gulielmi tertij filius*	*an.* 9
1346	20	Cæsar Ludouicus *Bauariæ Dux, Gulielmi tertij ex Margarita filia gener*	*an.* 1
1347	21	Gulielmus V, *Cæs. Ludouici filius*	*an.* 41
1388	22	Albertus *Cæsaris Ludouici filius*	*an.* 16
1404	23	Guliemus VI, *Alberti filius*	*an.* 12
1416	24	Iacoba, *Gulielmi* VI *filia*	*an.* 19
		Hæc quattuor viros habuit, sed nullos vnquam liberos peperit.	
1435	25	Philippus Pius, *Burgundiæ Dux,*	

		Ioannis Ducis filius, & Alberti Comitis Holladiæ ex Margarita filia N.	*an 32*
1467	*26*	Carolus Bellicosus, *Philippi Pij F.*	an. 10

Post hunc si volumus scire, qui fuerint Comites Hollandiæ, Selandiæ, & Hannoniæ, nobis Burgundiæ Duces, vel Flandriæ Comites retractãdi sunt, cum vnus & idem princeps has omnes ditiones summo cum imperio tenuerit.

De Comitatv Selandiae.

Hîc *nullo modo Selandiæ Comites persequi oportet. nam, cum Selandia, quãdo Comitatus titulum consecuta est, fuerit Hollandiæ Comitibus subiecta, atq; eis deinceps paruerit,* Hollandiæ *Comites nunc à nobis perlustratos adire omnino debemus, nè de eisdem Comitibus sæpius agatur.*

Porrò *autem quinq; etiam sequentium Comitatuum, & septem Dominatuum succeßiones prætermisi ob eam caussam, quam supra identidem*

attuli,

attuli, quòd nihil de eis, quod afferrem, inuenerim. Nam de Comitibus NAMVRCI nihil prorſus habeo, quod adijciam. Comites autem ZVTPHENI ſi quis cognoſcere cupiat, is Geldriæ Comites, & Duces, quos ſuperius commemoraui, adeat, cum hæ duæ ditiones multis iam retrò ſæculis vnà fuerint coniunctæ. De Comitibus verò BVRGVNDIAE nihil certi peruestigare potui. Vt tamen omnia clarius percipiantur, quæ paullò ante de Comitibus Arteſiæ adduxi, hûc quoq; referenda ſunt. De Comitibus autem HABSPVRGI, et TYROLIS in libro de Titulis Maximiliani Cæſaris vberius mihi dicendum erit, atq; iccirco ſucceßionum etiā tabulas eò conijciam. Si verò Dominos CANTABRIAE contemplemur, Asturum, & Castellæ reges inſpiciamus, cum illi ſemper eam prouinciam in poteſtate ſua habuerint. De Dominis autem MOLINAE, nulla vnquàm eorū mentione reperta, expiſcari quicquam non licuit. Si verò Dominorum FRI-

SIAE desiderium nos tenet, ad Hollandiæ Comites accedamus, qui Frisiæ dominatũ semper tenuerunt. MECHLINIAE autem Dominos, qui ex familia Bertholdorum fuerunt, in medium afferre non possum, cum nè eorum quidem nomina fuerim nactus. Quod verò pertinet ad Dominatum VLTRAIECTI, credo quidem, omnium eius Vrbis episcoporum nomina extare, sed cum in libris editis, quos quidem viderim, non inueniantur, vix homini Italo cognita esse posse existimo. Quæ eadem ratio in Dominatu TRANSISALANAE locum habet. Quin etiam idem de GRVNINGAE Dominis iudicandum est, cum nullam ferè vnquam, vt dixi, de eis mentionem scriptores faciãt. Quibus rebus explicatis, satis omnibus intellectum esse puto, quod propositum ab huius nostræ disputationis initio fuit, quos nempe titulos Maiestas vestra, PHILIPPE Rex, & qua de caussa gerat, quos armis, & quos hæreditate partos acceperit, & per quos successio-

num gradus ab altiſsimis initijs tandem plurima terrarum imperia feliciſsimè ad eam peruenerint, & vt in vno eius capite fulciantur. Quod vt perpetuum ſit, quemadmodum ſperamus, ſic etiam votis omnibus ſuppliciter à DEO omnipotenti precamur.

FINIS.

AVCTORVM NOMINA,
quibus usi sumus.

ABatis Vrspergensis chronicon.
Abrahami Ortelij Theatrum Orbis terrarum.
Adriani Barlandi de Ducibus Brabãtiæ chronicon.
Aeneæ Syluij Piccolominei, qui post adeptum Pontificatum Pius secundus est appellatus, Europa.
Aelij Antonij Nebrissensis de rebus gestis à Ferdinando, & Elisabetha Hispaniarũ regibus decades duæ. Eiusdem de bello Nauarriensi lib. duo.
Alphonsi de Carthagena Episcopi Burgensis Regum Hispanorum anacephaleosis.
Alphonsi Vlloæ vitæ Imperatoris Caroli quinti, & Ferdinandi Cæsaris.
Annonij, quem alij Aimoinum vocant, historia Francorum.
Baptistæ Platinæ vitæ Pontificum.
Bernardini Corij historia Mediolanensis.
Blondi Flauij Forliuiensis historiarum opus ab inclinatione Romani Imperij.
Cæsaris Commentarij.
Conradi Vecerij vita Henrici septimi Imperatoris.
Francisci Lopez historia Indiarum Occidentalium, & Ferdinandi Cortesij.
Francisci Taraphæ de origine, & rebus Hispaniæ regum liber.

Frossardi Gallici scriptoris historiarum opus.
Hieronymi Benzoni historia noui orbis.
Hieronymi Gebuileri epitome regij sanguinis Comitũ Habspurgensium, atq; omnium Austriæ Archiducum.
Iacobi Cuiaccij in libros Feudorum Commentarius.
Iacobi Marchantij de rebus Flandriæ memorabilibus liber.
Iacobi Meyeri rerum Flandricarum libri XVII.
Ioannes Baptista Pigna de rebus Ferrariensium.
Ioannes Cuspinianus.
Ioannis Tilij de Francorum regibus chronicon, historiæ Pauli Aemilij ab impressoribus additum.
Ioannis Villani Annales Florentini.
Lamberti Hortensij rerum Vltraiectinarum lib. VII.
Leonis Card. Ostiensis historia monasterij Caßinatis.
Ludouici Guicciardini descriptio German. inferioris.
M. Antonij Sabellici historiarum opus ab orbe condito. & supplementum eius.
Michaelis Riccij de Francorum, Hispaniæ, Hierosolymorum, Neapolis, Siciliæ, & Hungariæ regibus libri.
Nicephori Gregoræ Historia Byzantia.
Onuphrij Panuinij Chronicon Ecclesiasticum. & Romanorum principum, & eorum, quorum maxima in Italia imperia fuere, libri IIII. & de Co

mitijs

mitijs Imperatorijs liber.
Pandulfi Collenucij Neapolitana historia, & eius supplementum.
Pauli Aemilij Francorum historia.
Pauli Iouij historiæ sui temporis. Clarorumq; virorum Vitæ, & Elogia.
Petri Bembi Cardinalis historia Venetorum.
Petri de Cieca historia magni regni Peruti.
Petri Meßiæ vitæ Imperatorum.
Philippi Cominæi de Ludouico vndecimo Francorũ rege, & Carolo Burgundiæ Duce commentarij.
Eiusdem de Carolo octauo Francorum rege, & bello Neapolitano alij commentarij.
Plinij Naturalis historia.
Ptolemæi Geographia.
Raphaelis Volaterrani Geographia.
Roderici Archiep. Toletani chronicon de rebus Hispa.
Sex. Ruffus.
Sigeberti monachi Gemblacensis chronicon.
Strabonis Geographia.
Thomæ Fazelli de rebus Siculis decas posterior.
T. Liuius.
Tristani Chalci historia Mediolan. non est impressa.
Vuolfgangi Lazij Genealogia Austriaca.

FINIS.

INDEX CAPITUM
totius Operis.

De titulis dignitatum laicarum apud Christianos. fo. 4.a
De titulo Cæsaris, & Imperatoris Augusti 4.b
De titulo regis 6.b
De titulis Ducis, Marchionis, & Comitis 7.b
De titulis Principis, & Domini 8.b
Tituli Philippi Regis 9.b
De regnis Hispaniarum 10.a
De regno vtriusq; Siciliæ 13.b
De regno Hierusalem 17.a
De regno Hungariæ
De regno Dalmatiæ
De regno Croatiæ } - - - - 18.a
De regno Sardiniæ 19.b
De regno Corsicæ 21.a
De regno Maioricarum 22.a
De regno insularum Canariæ 24.a
De regno Orani 25.b
De regnis Insularum Indiarum, Terræ Firmæ, & Maris Oceani 26.b
De Archiducatu Austriæ 37.b
De Ducatu Burgundiæ 38.b
De Ducatu Mediolanensi 40.a
De Ducatu Lotharingiæ 43.b

De Ducatu Brabantiæ 46.a
De Ducatu Lemburgi 48.a
De Ducatu Lucemburgensi 49.a
De Ducatu Geldriæ 50.b
De Ducatu Athenarum 54.b
De Ducatu Neopatriæ 57.b
De Marchionatu sacri Romani Imperij 58.a
De Marchionatibus Oristani, & Gotiani 59.a
De Comitatu Barcinonensi 59.b
De Comitatibus Ruscinonis, & Cerretaniæ 61.a
De Comitatu Flandriæ 62.b
De Comitatu Artesiæ 65.a
De Comitatu Hannoniæ 66.b
De Comitatu Hollandiæ 67.b
De Comitatu Selandiæ 69.a
De Comitatu Namurcensi 70.b
De Comitatu Zutpheni 72.b
De Comitatu Burgundiæ 73.a
De Comitatibus Habspurgi, & Tyrolis 74.a
De Dominatu Cantabriæ 75.a
De Dominatu Molinæ 76.a
De Dominatu Frisiæ 76.b
De Dominatu Mechliniæ 78.a
De Dominatu Vltraiecti 79.a
De Dominatu Transisalanæ 81.a
De Dominatu Gruningæ 82.a

Asturum, & Legionis reges 85.b
Castellæ, & Legionis reges 86.b
Arragoniæ, & Nauarræ reges simul 88.b
Arragoniæ reges tantùm 89.a
Nauarræ reges tantùm 90.a
Apuliæ Comites, et Apuliæ, Calabriæq; Duces 92.a
Siciliæ Comites 93.a
Vtriusq; Siciliæ reges 94.a
Reges Neapolitani, vel Siciliæ cis Pharum 95.a
Reges Siciliæ vltrà Pharum 96.a
Hierosolymitani reges 97.b
Burgundiæ Duces illi, qui ex regio Francorum sanguine fuerunt 101.a
Vicecomites, qui se Mediolani pro principibus tulere 101.b
Duces Mediolani 104.a
Brabantiæ primi Duces 105.b
Brabantiæ secundi Duces 106.b
Familiæ Lucemburgicæ Genealogia 108.a
Geldriæ Præfecti 110.a
Geldriæ Comites 110.b
Geldriæ Duces 110.b
Comites Barcinonenses 112.b
Flandriæ Comites 114.a
Artesiæ Comites 115.b
Hollandiæ Comites 117.a

FINIS.

ERRATA CORRIGENDA.

fo. 5. a. versu 22. quadrigentesimo	quadringentesimo
fo. 28. b. ver. 15. passum	passuum
fo. 58. a. ver. 12. ob	ab
fo. 63. a. ver. 11. Christianos	Christianorum
fo. 79. a. ver. 1. illustrima	illustrissima
fo. 114. a. ver. 17. Montensis Pij,	Montensis, Pij

REGISTRUM.

A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V X Y Z
AA BB CC DD EE FF GG HH

Omnes sunt duerni.

BONONIÆ,
Apud Peregrinum Bonardum:
M. D. LXXIII.

005646984